דבר

יום ראשון, כ"ו באלול תשמ"ז, 20 בספטמבר 1987 • גליון [illegible]27

היום 12 עמודים • המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
- כפל הפנים של אזור הבטחון / טלי זליגנר
- לה פן במערומיו / גדעון קוץ
- מה מלבה את האש במפרץ / דן אבידן
- גדולה בכמה מספרים / טדי פרויס
- כל העולמות – „אקונומיסט" מיוחד ל„דבר" (עמ' 5)
- ספורט מוגדל (9־10); בריאות ומדע (11); בידור (12)

מזג האויר

יוסיף להיות נאה.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 17־28, רמת־הגולן: 17־31, נהריה: עד 30, חיפה: 23־32, טבריה: 21־35, נצרת: 20־31, עפולה: 20־32, שומרון: 20־30, תל־אביב: 22־30, לוד: 21־30, יריחו: 20־36, עזה: 22־29, באר־שבע 20־32, אילת 24־38.

150,000 פקידי הרשויות ומוסדות הציבור (לא הממשלה) – לחופשת מחאה בת שבוע

מד"א ושירותי הכיבוי במתכונת שבת • גם עובדי המעבדות הרפואיות בדרום הארץ לשביתת יומיים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

כ־150,000 עובדים המאורגנים בהסתדרות הפקידים עובדי המינהל והשירותים פותחים היום בשביתה עד לאחר ראש השנה, במחאה על העיכוב בחתימה על הסכם השכר בשירות הציבורי.

השביתה, שהוגדרה „חופשה מאורגנת", מקיפה את הרשויות המקומיות, מועצות אזוריות, מועצות דתיות, כל המוסדות האירגוניים של ההסתדרות (פרט לקופת חולים), המינהלות של המוסדות להשכלה גבוהה, הסוכנות היהודית, משרד הבטחון וכן את החברות הממשלתיות המתוקצבות כגון „עמידר" ותה"ל. שירותי חירום כמו כיבוי אש ומגן דוד אדום יופעלו במתכונת מצומצמת של שבת וחג.

מזכיר הסתדרות הפקידים, משה בית־דגן, נימק את ההחלטה לשבות כך שהאוצר „נוקט תכסיסי השהיה, כאשר כבר חלפו חמישה חודשים וחצי מאז פקע תוקפו של הסכם השכר הקודם".

שר האוצר משה נסים ישוב היום ארצה מביקורו בארה"ב ובהסתדרות מקווים שנוכחותו במשא ומתן תסייע לגישור המחלוקות המונעות את השלמתו של הסכם השכר.

הסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים משביתה היום למשך 48 שעות את המעבדות הרפואיות בדרום הארץ, ללא קשר לעיכובים בחתימה על הסכם השכר בשירות הציבורי.

השביתה של עובדי המעבדות מקיפה את המרכזים הרפואיים שמאילת ועד קריית גת, פרט לאשקלון. בבתי החולים „יוספטל" באילת ו„סורוקה" שבבאר־שבע יבוצעו רק בדיקות מעבדה דחופות.

מזכיר הסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים, אשר גולדשלגר, מסר כי השביתה הוכרזה במחאה על שחיקה של עשרות אחוזים בשכרם של עובדי המעבדות, לעומת שכרם של הרופאים. הוא הטעים שהמיקרוביולוגים והביוכימאים לא יסתפקו ב־5 אחוזי התוספת שכביע הסכם המסגרת העומד להיחתם בשירות הציבורי.

איגוד הפועלים החקלאיים הורה לחבריו לא להתחיל בקטיף ההדרים ובאריזתם אם תוך השבועיים הקרובים לא ייפתח מו"מ בין האיגוד לבין התאחדות האיכרים על תוספת שכר מפעליות וקיצור שבוע העבודה.

„פגישת השבת" אצל ראש הממשלה. (צילום: יצחק הררי)

בעוד שמיר ממשיך במאמציו להביא לרגיעה

ש"ס ומפד"ל עשויות לפרוש הערב מן הקואליציה העירונית בירושלים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

לאחר 12 שבתות רצופות של עימותים בין חרדים לחילונים ולמשטרה בירושלים חזר השקט לעיר אחרי שהעדה החרדית רוממה את כל ההפגנות שתוכננו.

הבוקר יתכנסו בלשכת ראש הממשלה כל ראשי הסיעות בכנסת לדון בעניין חילול השבת בעיר כחלק מן המאמץ של שמיר להביא לרגיעה בירושלים.

הערב תתכנס מועצת עיריית ירושלים לדיון בכל אירועי השבת האחרונים וצפוי שהיא תהיה סוערת. בישיבה ינצלו אנשי הסיעות הדתיות את זכותם להעלות את מירב השאלות. בישיבה אמורים נציגי ש"ס והמפד"ל להודיע על פרישתם מן הקואליציה העירונית.

מנגד יעלה נציג מפ"ם הצעה לשינוי חוק העזר לפיה יוכרז איזור מרכז העיר כפתוח בימי שישי ויאסור פתיחת מסעדות ומקומות בילוי בשכונות החרדיות.

ביום ו' התכנסו בלשכתו של שמיר ממלא מקומו שמעון פרס, שר הדתות זבולון המר וראש עיריית ירושלים טדי קולק לדון בנושא השבת. כבר בפתיחת הישיבה בישר קולק למשתתפים, כי החרדים

(המשך בעמ' 2)

חשש מחידוש הטרור נגד ארה"ב עקב חטיפתו של המחבל מלבנון

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר").– המחבל השיעי פואז יונס, שהובא על ידי סוכני ה„אף.בי.איי." לארה"ב, יובא מחרתיים להארכת מעצרו לפני שופט בוואשינגטון.

יונס, בן ה־28 פותה על־ידי ידיד לבנוני לנסוע עמו לקפריסין, בתואנה כי צפויה להם עיסקת סמים, ושם הועלה על יאכטה מאויישת באנשי ה„אף.בי.איי." הוא יועמד לדין בארה"ב על פי חקיקה מיוחדת משנת 1984 שקבעה זכויות שיפוט לארה"ב גם על פשעים שנעשו מחוץ לגבולותיה, במקרה שהמדובר במעשי טרור שפגעו באזרחים אמריקאים.

פקידים אמריקאים אמרו, כי יש אירוניה בכך שיונס הוא הראשון המובא לדין בארה"ב על פי חקיקה זו, כיוון שהוא היה מעורב בחטיפת מטוס ירדני, שבו היו רק שני אזרחים אמריקאים, ואלה לא נפגעו ולא הופלו משאר בני הערובה. המטוס פוצץ לאחר שבני הערובה שוחררו, והעילה למעשה החטיפה הייתה התמרמרות שיעית על הימצאות פלסטינים בלבנון.

גורמים אחרים ההיוו, כי מעשה החטיפה של יונס עלול לפתוח מחדש גל של מעשי טרור אנטי־אמריקאיים במזרח־התיכון, באירופה, ואולי אפילו על אדמת ארה"ב עצמה.

מי שהיה מנהל „אגד" בירושלים נעצר על הונאת שלטונות המס

חשוד במתן הטבות לחברי „אגד" במסווה של פדיון חופשות

מאת יורם לוי, ונתן רועי, סופר „דבר" בירושלים

מי שהיה מנהל „אגד" במחוז ירושלים, אליהו יפה, חשוד בעבירות מס בהיקף נרחב ונעצר אתמול בנמל־התעופה בן־גוריון, עם שובו לארץ מחו"ל.

שלטונות המס חושדים, כי יפה הקים במסגרת תפקידו ב„אגד" קרן, אשר באמצעותה יצר בשיטות מתוחכמות אפשרות של מתן הטבות לחברי „אגד" במסווה של זיכוי פדיון ימי חופשה ללא חיוב במס. חקירת מס־הכנסה ההולכת לפני כשבוע והיא עומדת לקראת סיומה.

באותה פרשה נעצרו לחקירה אמנון קמר ויעקב גרניק בחשד שלא העבירו ניכויים במאות אלפי ש"ח. השניים חשודים, כי היו מעורבים בהקמת הבנק הפרטי של ימי החופשה השנתית, אשר חילקו לחברים ב„אגד" במחיר מלא וללא תשלום מס.

שני החשודים שוחררו בצו בית משפט בערבות של 30,000 ש"ח והוצא נגדם צו עיכוב יציאה מן הארץ.

(המשך בעמ' 2)

נחיתת אונס

מטוס „איירבוס" של חברת התעופה הפיליפינית שרוע על גחונו על שפת הכביש המהיר מדרום לבירה מאנילה, לאחר שהחטיא את מסלול הנחיתה בשובו מטיסה מסינגאפור. איש מ־135 הנוסעים ואנשי הצוות לא נפגע בתקרית. (צילום: א.פ.)

בהסכם שייחתם בפסגת רייגן־גורבצ'וב:

הרחקת הטילים הגרעיניים מאירופה – תוך שלוש שנים

ערוץ תקשורת קבוע לנושא זכויות האדם

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר").– הסכם סופי לביטול מערך הטילים הגרעיניים לטווח קצר ובינוני המוצבים על אדמת אירופה ייחתם עוד הסתיו בין הנשיא רייגן למנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב במסגרת פגישת פסגה שתהיה ביניהם בארה"ב.

בחודש הבא ייצא מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ למוסקווה, כדי לטפל ביחד עם עמיתו הרוסי אדוארד שווארדנדזה בסעיפים שנותרו פתוחים, בעיקר בנושא הפיקוח על קיום ההסכם. פסגת רייגן־גורבצ'וב תהיה כנראה בסוף נובמבר.

ביום ו', אחרי דיונים שנמשכו בוואשינגטון שלושה ימים בין שולץ לשווארדנדזה, הודיעו הנשיא רייגן ושר החוץ הסובייטי, בשתי מסיבות עיתונאים נפרדות, על הצלחת השיחות ועל כך שעיקרי ההסכם מקובלים על שני הצדדים.

על פי ההסכם יורחקו מאירופה תוך שנה ממועד חתימת ההסכם הטילים קצרי הטווח ותוך שלוש שנים – הטילים בעלי הטווח הבינוני.

אולם בשיחות בין שני הצדדים הושגו הבנות גם בתחומים שמחוץ להסכם זה:

בנושא זכויות האדם הסכימו שני הצדדים להקים ערוץ תקשורת קבוע במוסקווה לטיפול במקרים אינדיווידואליים ובנהגים הכלליים בנושא ההגירה ובנושא הטיפול הסובייטי במתנגדי המשטר. דיפלומאט אמריקאי בשגרירות במוסקווה יקיים מגע יומיומי בנושאים אלה עם משרד החוץ הסובייטי. מזכיר המדינה שולץ אמר בסוף השבוע, כי „יש תזוזה מעילה בהתנהגות הסובייטית בתחום זכויות האדם".

כן חלה התקדמות ביצירת דפוסים מוסכמים לדיונים בנושאי מלחמת הכוכבים, הנשק הגרעיני האסטרטגי, הניסויים הגרעיניים והנשק הכימי. [illegible] אשר לא איפשרו גישה לדיונים מעשיים, ועתה נפתחה הדרך לכך.

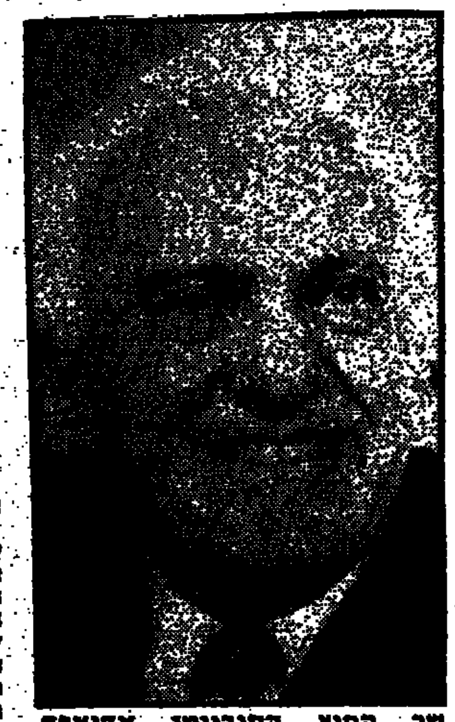

שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנדזה מחייך בסיומה במסיבת העיתונאים שכינס בשגרירות ברה"מ [illegible] (צילום: א.פ.)

משלחת ישראלית לברה"מ בפגישת פרס ושווארנדזה

שמיר דרש מפרס להדגיש שעמדתו – אישית

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ישראל וברה"מ מנהלות משא־ומתן על אפשרות של ביקורה של משלחת דיפלומטית במוסקווה. הנושא יעמוד במוקד פגישתם, מחרתיים של שר החוץ שמעון פרס עם עמיתו הסובייטי אדוארד שווארנדזה בניו־יורק.

נושא זה נדון גם ביום ו' בשיחתם של המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יוסי ביילין עם יבגני אנטיפוב, ראש המשלחת הסובייטית בארץ. הדיפלומט הסובייטי ביקש בשיחה לאפשר למשלחתו להאריך את שהותה בארץ. תוקף אישור שהייתם שניתן לשלושה חודשים יפוג בעוד זמן קצר. המנכ"ל המדיני הבהיר כי הבקשה הסובייטית תיענה רק אם שלטונות ברה"מ יאפשרו למשלחת דיפלומטית מישראל לבקר במוסקווה ובכך ישמר עקרון ההדדיות. הדיפלומט הסובייטי הגיב באומרו, כי הנושא יידון בהרחבה בפגישה בניו־יורק.

בתוך כך נמשכת המחלוקת בין ראש הממשלה לממלא מקומו על רעיון הוועידה הבין־לאומית. יצחק שמיר נועד ביום ו' עם שמעון פרס ודרש ממנו להדגיש בנאומו, כי הדיבורים על ועידה בין־לאומית אינם מייצגים את ממשלת ישראל. שמעון פרס השיב, כי יציין בנאומו בעצרת הכללית שיש בישראל שתי גישות לנושא וכי הוא, יחד עם מחצית הממשלה, תומכים בכינוס הוועידה.

שר החוץ יצא הלילה לניו־יורק ויפגש שם עם כשלושים שרי חוץ ובכלל זה מכמה מדינות באפריקה ובאסיה שאינן מקיימות אתנו קשרים דיפלומטיים.

שבועון צרפתי מספר:

מטוס ישראלי בשירות סוחר צרפתי הטיס נשק סובייטי לאיראן

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר").– מטוס ישראלי הטיס בשנה שעברה לאיראן בשירותו של סוחר נשק צרפתי נשק סובייטי בשווי של 18 מיליון דולאר. לדברי השבועון „ל'אוונמן דה־ז'ודי", המוטר על כך, כלל משלוח הנשק 100 מיתקני ירי של טילי „סאם 7" ו־400 טילים.

הסוחר, ז'אן לואי טאנצר משטרסבורג, קנה את הנשק בפולין עם תעודת יעד, שעליה נרשם שהוא מיועד לבּוּרקינה־פאסו. הכסף שולם, על פי העתון, לחשבון שווייצי של חברה הרשומה באי ג'רסי במצר להמאנש, והנשק הוטס דרך קפריסין על־ידי מטוס „די.סי. 9" ישראלי.

נדחתה פניית ישראל לפתוח נציגות בדבלין

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

אירלנד לא תתיר לישראל לפתוח נציגות דיפלומאטית בדבלין.

באחרונה חידשה ישראל את בקשתה בנושא זה ואולם מדיווחים שהגיעו לירושלים הובהר כי ממשלת אירלנד לא תוכל להיעתר לבקשה.

דיפלומאטים אירים הסבירו, כי היענות לפניית ישראל תאלץ אותם להיענות לבקשות דומות של פתיחת נציגויות דיפלומאטיות של כמה מדינות ערביות. בהעדר נציגות דיפלומאטית מתנהלים הקשרים בין ירושלים לדבלין משגרירות ישראל בלונדון.

תקדים: נאשם בשוד חולה איידס שוחרר

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר").– בית־משפט בעיר ניס בצרפת יצר אתמול תקדים משפטי כאשר הורה לשחרר ממעצרו צעיר שעמד להישפט על שוד תגנת תכשיטים משום שהוא חולה איידס במצב אנוש. בית המשפט נענה לבקשת הסניגור והסכים לבטל את ההליכים המשפטיים, כדי לאפשר לצעיר להתאושש.

הנאשם תיאר' לחג, בן ה־25, היה חולש מכדי להתייצב לדיון. חברו שנתפס ביחד עמו נדון ל־18 שנות מאסר.

ישראל אינה מתכוונת להשיב שגרירה לווינה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ישראל אינה מתכוונת להחזיר את שגרירה לוינה.

דובר משרד החוץ אהוד גול מסר אמש בתגובה לאיומיה של אוסטריה, כי תשקול החזרת שגרירה מתל־אביב, כי יחסי שתי המדינות אינן „נושא רגיל של הדדיות דיפלומטית. לישראל יש בעיה בנושא הזה בעוד שלאוסטריה אין בעיה מקבילה. ישראל תצטער אם אוסטריה תאמץ בעניין זה גישה של הדדיות".

הדובר הדגיש כי „ישראל מעוניינת בטיפוח יחסים טובים עם ממשלת אוסטריה ועמה". שגריר ישראל בוינה הוחזר לירושלים „להתייעצויות" לאחר בחירתו של קורט ולדהיים לנשיא אוסטריה.

„התחייה" מחדשת לחצה לתקציב להתנחלויות

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

ראשי „התחייה" דורשים להיפגש שוב עם ראש הממשלה לאחר שלדבריהם הליכוד איננו עומד בהבטחותיו בעניין הקצאת משאבים להתנחלויות.

כזכור, הסירה „התחייה" את האיום שלה לתמוך בהקדמת הבחירות לאחר שקיבלה הבטחות מיצחק שמיר להקצאת משאבים מעבר לקו הירוק בסכום של 100 מיליון ש"ח. נראה, שראש הממשלה יקבל לשיחה את ראשי „התחייה" עוד לפני ראש השנה.

קולק יוצע כמועמד לפרס נובל לשלום

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

הכינוס השנתי השמיני של ראשי ערים סיים בסוף השבוע את דיוניו בהחלטה לפעול להצגת מועמדותו של ראש עיריית ירושלים טדי קולק לקבלת פרס נובל לשלום.

את הכינוס מארגנת מדי שנה עיריית ירושלים והשנה השתתפו בו 19 ראשי ערים מארה"ב ואירופה ביניהם ראשי הערים של אמסטרדם, האג, אופסלה, בוסטון ועוד.

בהחלטה שניסחו ראשי הערים נאמר, כי קולק הצליח לשמר את ההיסטוריה של ירושלים תוך קידום האחווה בין העמים ומתן חופש לבני כל הדתות. משתתפי הכינוס החליטו לפעול בקרב חברי פרלמנטים בארצותיהם ובקרב זוכי פרס נובל כדי שיגישו את מועמדותו של קולק לפרס נובל לשלום.

מפגש מרגש לשחקני „הבימה" במזרח־ברלין

מאת מירי פז, שליחת „דבר" בגרמניה

ברלין (מיוחד ל„דבר").– מפגש בין שחקני „הבימה" לבין שחקני תיאטרון „ברלינר אנסמבל" במזרח־ברלין היה סיום מרגש לשבוע „הבימה" במסגרת חגיגות יובל ה־750 לברלין.

המפגש התקיים ביום חמישי בערב בתום הצגת „מעגל הגיר הקווקזי" שבו צפו שחקני „הבימה". ההתרגשות היתה הדדית ושחקני „הברלינר אנסמבל" הדגישו, כי כבר זמן רב לא היה להם קהל אוהד וחם כל כך כפי שהיו שחקני „הבימה".

בקבלת הפנים שערכו אנשי „אנסמבל ברלינר" לאנשי „הבימה" – אמר השחקן אקהארד של (חתנו של ברטולד ברכט): „אני מקווה שהתנאים הפוליטיים, אצלנו במזרח גרמניה ואצלכם בישראל יאפשרו בעתיד הקרוב לא רק ביקורים הדדיים אלא גם שיתוף פעולה".

עמרי ניצן, מנהלה האמנותי של „הבימה" הזמין את אקהארד של ואת רעייתו (בתו של ברטולד ברכט) לבכורת „מעגל הגיר הקווקזי" של „הבימה" בחודש הבא, בבימויו של ניצן עם יוסי בנאי בתפקיד אזדק.

בשעות הערב המוקדמות הגיעה המשלחה הגדולה של „הבימה" – יותר מ־100 איש – לרחבת אולם „ברלינר אנסמבל" בכיכר ברטולד ברכט, שם קידם את פניהם אקהארד של שהבטיח לבוא ולבקר בישראל (הוא ורעייתו כבר ביקרו כאן בעבר).

מנהל פסטיבל ברלין, ד"ר אולריך אקהארדט, אמר כי שבוע „הבימה" בברלין היה הצלחה גדולה וכי בעקבותיו כבר מתוכנן שיתוף פעולה עתידי בין „הבימה" לבין במאים כפיטר שטיין והנס נויפלה הגרמנים. כן מתוכנן שיתוף פעולה בין פסטיבל ברלין לבין פסטיבל ישראל.

המחבל הלבנוני פאוזי יונס בתמונה מ־11 ביוני 1985, דקות ספורות לפני התפוצצות מטוס ה„בואינג 727" של חברת התעופה הירדנית בנמל התעופה של ביירות, שבחטיפתו הוא מואשם עתה בארה"ב. (צילום: א.פ)

שרון תקף החלטת הממשלה להטיל סנקציות על דרא"פ

מאת גדעון קין, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). – שר התעשיה והמסחר אריאל שרון תקף בפאריס את החלטת הממשלה להטיל סנקציות על דרום־אפריקה. שרון אמר לסופר „דבר": „זו טעות שישראל הטבת למדינה מובילה במאבק בדרום־אפריקה. אי־אפשר שלא לזכור את עמידתה של דרום־אפריקה לצידנו בשעות קשות. צעדים אלה גורמים נזק בלבלי קשה לישראל. הגיע הזמן שישראל לא תרוץ בעולם צינו כראש הץ של שוטים. כל מדינה מרעלת לפי האינטרסים שלה, וישראל עשתה אולי מעבר למה שהיתה צריכה לעשות".

עם זאת אמר שרון כי מדובר בהחלטת ממשלה ושההחלטה יש לקבל. הוא הוסיף שאין ספקות באשר ליחסה של ישראל לגבי האפרטהייד.

השר הצרפתי לסחר חוץ מישל נואר שנועד עם שרון אמר לו, כי אין אמת בידיעות שלפיהן משקמת צרפת את הכור הגרעיני של עיראק. שרון הביע דאגה מהתעצמותה של עיראק ואמר, כי עיראק מפתחת נשק כימי. הוא הוסיף שעיראק מפתחת גם ביחד עם מצרים טיל שיוכל לשאת ראש חץ כימי. יש לה היום, לדבריו, 6,000 טנקים ו־3,000 מובילי טנקים.

אשר לתוצאות ביקורו בתחום הכלכלי הצביע שרון על התקדמות הפרויקט לשיתוף פעולה בתחום התפלת מים, בעיקר במדינות מתפתחות בעולם השלישי, לרבות מדינות אפריקאיות מסוימות, על החלטה צרפתית לרכוש בישראל מכשירים לסריקת מוח מן „הדור השני" ועל הסדר שהושג בקשר להפעלת השיטה הצרפתית לבקרת איכות מיצי הדר, שהרתיעה בעבר יצואנים ישראלים מלייצא מיצים לצרפת.

קרוטות שתי רכבות נוסעים מוטלים לרוחב המסילה במרכז אוסטרליה, לאחר שהרכבות התנגשו חזיתית בשעת בוקר מוקדמת ביום ו'. לפי סיכום ראשוני של פקידי רשות הרכבות האוסטרלית נהרגו לפחות שלושה בני־אדם בהתנגשות ו־65 נפצעו. (צילום: א.פ)

תוכנית ההבראה של כור תושלם באוקטובר

מאת סופר „דבר"

הנהלת „כור" אמורה להשלים בחודש אוקטובר את תוכנית ההבראה של הקונצרן. פרטי התוכנית הם עדיין בגדר הצעות ורעיונות בשלבי גיבוש.

דוברת „כור", רחל שילה, אמרה כי פרטים בידיעה שהופיעה ב„דבר" אינם נכונים, ובין הפרטים האלה מנתה: צמצום היקף הקונצרן; מכירת מפעלים והפיכת אחרים לחברות עצמאיות; בקשה לגיבוי ההסתדרות לפיטורים המוניים; צמצום תמיבות בקונצרן והשארת מפעלים רווחיים בלבד; דיונים על דרך מניעת שיתוק הקונצרן בבקרה של פיטורים בהיקף גדול.

כל הפרטים האלה הסרייטוד, הדגישה הדוברת, והוסיפה כי כל פרשנויות על התוכנית־כביכול אין להם אחיזה במציאות, מכיוון שהדיונים שהוזכרו בהקשר זה לא היו ולא נבראו. עוד אמרה, כי כאשר תוגש התוכנית היא תבוא לא רק לאישור מועצת המנהלים אלא גם לאישורה של הוועדה הבנהלת של חברת העובדים, ולעיקר תוכנה יינתן פומבי. „דבר" מצטער על אי־הנעימות שגרם הפרסום.

סליווה ח'מיס – מראשי רק"ח, גורש מהמפלגה
טוען: מפעילים נגדי טרור

מאת מחמוד חלילה, סופר „דבר"

הוועד המרכזי של רק"ח החליט במושבו האחרון שהתקיים בסוף החודש שעבר להרחיק בשורות המפלגה את סליווה ח'מיס, ממנהיגיה הבכירים של המפלגה. בנימוקיו קבע הוועד המרכזי של רק"ח, שח'מיס בקיים פעילות המנוגדת לאידיאולוגיה של המפלגה ולמדיניותה.

עוד נאמר, שההרחקה היא תוצאה של התנהגות המנוגדת לעקרונות המפלגה ונובעת מחתירתו המתמדת לפגיעה במבנה המפלגה במפלגה יהודית־ערבית וחריגה מתוכננת נגד המשמעת המפלגתית.

בגילוי דעת שפירסם הוועד המרכזי של רק"ח בבטאון „אל איתיחאד" נאמר, כי להחלטה זו קדמו דיונים ובירורים עם סליווה ח'מיס אשר הוזהר מספר פעמים. לפני יותר מחצי שנה הושעה ח'מיס מהמפלגה והוא הורחק מחברותו בוועד המרכזי ובלשכה הפוליטית של רק"ח. עוד נאמר, שההחלטה על הרחקתו של ח'מיס מהמפלגה מתפרסמת ברבים לאחר שהובאה קודם לכן לידיעתם של חברי המפלגה בסניפים בכל רחבי הארץ.

בתגובה על ההחלטה מאשים סליווה ח'מיס את הנהגת רק"ח בהפעלת טרור ואמצעי הפחדה נגד חברי המפלגה המעיזים להעיר הערות ולהטיח ביקורת בהנהגה. ח'מיס האשים את הנהגת רק"ח במדיניות ישנה ומיושנת ובכך שהיא מחבלת בכל נסיון לקדם את כוחות השלום והקידמה בישראל.

ח'מיס אמר, שהוא רואה עצמו כקומוניסט לכל דבר והוא יפעל כדי להביא לשינוי המפלגה מבפנים, היות והוא לא פרש אלא הורחק משורותיה של רק"ח. בתשובה לשאלה אמר סליווה ח'מיס, שהוא ימשיך לפעול כדי להביא לשינוי עמדותיה המגוונות של ההנהגה, אך הסביר שהוא, בתקופה הנוכחית, לא חושב לייסד מפלגה חדשה.

סופר „דבר" מציין עוד, שהשעייתו של סליווה ח'מיס מהוועד המרכזי של רק"ח לפני חצי שנה ועכשיו גירושו מן המפלגה באו בעקבות הפרשה שהתפרסמה ברבים לפני כשנה על רקע התביעה הציבורית של ערביי ישראל לדעת מה עלה בגורלם של הכספים שנתרמו כדי לסייע למשפחות ההרוגים ופצועי „יום האדמה". הנפגעים ביקשו לקבל דין־וחשבון על הכספים שנגבו בזמנו בלי שהם זכו ליהנות מהם.

רק"ח סירבה ומסרבת עד היום למסור דין־וחשבון מפורט, ואף יצאה בזמנו בהתקפה חסרת תקדים על פצועי „יום האדמה" והאשימה אותם כי הם משרתים את הממסד הישראלי והשב"כ.

אגרת הקודש של כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש בפרוס שנת תשמ"ח

(תרגום מאידיש)

ההודאה מיד עם היקיצה מן השינה: "מודה אני לפניך מלך" — שהאדם יזכור תמיד כי הוא עומד לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא.

גמילות חסדים: נוסף על החסד והצדקה בפשטות, כולל הדבר הן חסר בגופו ובנשמתו, הן חסד בממונו, בין לעשירים ובין לעניים, גם עשירים ועניים ברוחניות;

וכל האופנים צריכים להיות חדורים באהבת ישראל אמיתית, על בסיס ה"כלל גדול בתורה": ואהבת לרעך כמוך.

וידועה תורת אדמו"ר הזקן (שיום ח"י אלול הוא יום ...) ש"אהבת לרעך כמוך" הוא כלי ל"ואהבת את ..." באהבת התורה, תורת ה' אלוקיך.

ב"ה, ערב שבת־קודש פ' תבוא
ח"י אלול, ה'תשמ"ז
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

כידוע מהווה כל חודש אלול תקופה של הכנה לקראת ראש־השנה ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, בכלל. לכן הרי זה זמן של חשבון־נפש רציני, ובמיוחד בשנים־עשר הימים האחרונים של החודש, החל מיום ח"י אלול, שהחשבון בימים אלה בפרט הוא יום לחודש, כל יום הוא יום חשבון לחודש מסויים של השנה החולפת ועוברת — ח"י אלול י־שור לחודש תשרי שעבר, י"ט אלול לחשוון, וכך הלאה.

במיוחד בשנה הנוכחית שהיא שנת שמיטה, שבת לה', נדרש חשבון מעמיק יותר מבשנה רגילה, ובמיוחד כאשר תחלתה (ה"ראש") של השנה, יום ראש־השנה, חלה ביום שבת־קודש, דבר ש"רומם" וקידש עוד יותר את כל העניינים, כולל של חיי יום־יום, בשנה החולפת — לדרגה נעלית יותר של קדושה.

נדרש, איפוא, חשבון־צדק אמיתי ביותר, עד כמה היתה ההתנהגות, בימי חדשי השנה החולפת, תואמת את דרישת התורה בזמן זה, ומה ניתן לתקן, להשלים ולשפר בכל האמור — במיוחד בימים האחרונים של השנה, כדי שיהיה אפשר להתחיל את השנה החדשה ברמה המתאימה.

• • •

כבר דובר בהזדמנויות קודמות — אך הדגשה נוספת בזמן המתאים מועילה תמיד — שחשבון־הצדק, וההחלטות הנובעות ממנו, צריכים להקיף את כל שלושת העמודים: תורה, עבודה וגמילות חסדים, אשר על שלושתם יחד עומד וקיים העולם הגדול, וכן "העולם הקטן" של כל יחיד. וכדי שכל אחד משלושת העמודים יהיה כפי שצריך להיות — נדרשת בכל אחד מהם קביעות, קביעות בזמן ובמקום, וכן — ואדרבה: בעיקר — קביעות בנפש.

תורה: נוסף על קביעות־עתים לתורה כפשוטה ושיעורים ... וקבועים בתורה, ביום ובלילה) צריכה להי' שנלמד בתורת ה', תורת חיים (= הוראה המציאות וההכרה של האדם, עד כדי מעשה", מעשה המצוות, ושהדבר יפ' יום־יום, גם אחרי הלימוד.

עבודה: נוסף על כך שתהיה תפ' ה"עבודה שבלב זו תפלה" להקיף ולג' מי אתה עומד" יתבטא בפועל, עד ש' לאחר התפלה.

וידועה תורת הבעש"ט (שיום ח' האדם צריך לעבוד השי"ת בכל בחינות' אותו בכל האופנים". וזה בעצם גם תור' שאדמו"ר הזקן מסביר בהרחבה את סי' של תקופת הימצאות ה"מלך בשדה", "כמשל למלך שקודם בואו לעיר יוצא פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה ל' את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים ל' הרי הם הולכים אחריו".

וביום ח"י אלול נכנסים יותר תוי' אלול, כידוע

• • •

ויהי רצון, שכל אחד ואחת יתבוננו יות' ...

ערב שבת־קודש: שהוכפל בו טוב — בראשי' לא ויאה הכבין שם וראה לקו"ש חכ"ד ע' 14

ערב שבת־קודש... ח"י אלול: וכן ההכנה לה' שטרח בערב שבת יאכל בשבת.

ערב שבת קודש... ה'תשמ"ז: ראה לקו"ש ...

[illegible]

הדגשה נוספת בזמן המתאים: להעיר במתדיל ...

[illegible]

בכתיבה ובחתימה טובה... ולשנה טובה ומתוקה: ראה בהערות לבכתב ח"י אלול התשכ"ז בספר השיחות.

בהשפעות והרחבות: ראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' רצג

פצצה בחיתול של תינוק בסופרמרקט

מאת גדעון קין, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – פצצה נתגלתה ביום ו' בתוך חיתול תינוק בסופרמרקט במארסיי. עובד הזעיק את חבלני המשטרה והם פירקו אותה.

נמסר, כי הפצצה היתה בעלת עוצמה קטלנית והורכבה מחצי קילוגרם אבקת שריפה ומנגנון הפעלה.

ראש המשלחת הרוסית יבגני אנטיפוב מגיע למשרד החוץ לפגישה עם יוסי ביילין. (צילום: יצחק הררי)

עוה"ד יוסף ירושלמי חשוד בעבירות מט"ח
נעצר בשובו לארץ אחרי שנתיים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

משטרת הגבולות בנמל התעופה בן־גוריון עצרה ביום שישי אחר הצהריים את עו"ד יוסי ירושלמי, שותף לשעבר במשרד עורכי הדין ישראלי־ירושלמי־כהן בתל־אביב, כחשוד בעבירות מט"ח לאחר שנעדר במשך שנתיים מן הארץ.

ביום חמישי אחר הצהריים התקשר עורך הדין ירושלמי למחלקת החקירות במס ההכנסה ומסר כי יאחר להגיע ביום שישי ועל כן לא יוכל לפגוש את החוקרים, כפי שנדבר עימם. בשעות הצהריים, כשנחת בשדה התעופה, נעצר על ידי חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה בגלל חשדות לביצוע עבירות מטבע חוץ, ללא כל קשר לחקירה המתנהלת נגדו בכחלקת החקירות של מס ההכנסה זה חמש שנים.

עורך הדין יוסף ירושלמי נעצר, ביחד עם עורך הדין והשופט לשעבר דן כהן, ב־8 באוגוסט 1983, בחשד של עבירות מס. ירושלמי וכהן התנגדו במהלך המעצר למסור לחוקרי מחלקת החקירות של מס הכנסה את המסמכים הקשורים לחשדות שהועלו נגדם בגלל „חסיון בין עורכי דין ללקוח". ב־17 ביוני 1985 הופסקו ההליכים נגד דן כהן לאחר החלטה של פרקליט מיסוי וכלכלה של תל־אביב, יעקב אור. התיק נגד עורך הדין יוסף ירושלמי נמצא עד עצם היום הזה בחקירה של מחלקת החקירות אך הוא לא היה מבוקש בתיק זה מאחר והציג בפרקליטות ערבות מתאימה שעל פי תנאיה הוא יגיע לחקירה במס ההכנסה כל אימת שיידרש.

בתקריות סוף השבוע בשטחים

בתקריות סוף השבוע בשטחים

3 צעירים נפצעו בבלאטה; ישראלי הותקף במרכז שכם

מאת סופר „דבר" בירושלים

שלושה צעירים ממחנה הפליטים בלאטה ליד שכם נפצעו ביום ו' בשעה שמאות מתושבי המחנה התנגשו עם כוחות הבטחון.

עוד נפצעו בסוף השבוע בשטחים: מבקר ישראלי בשכם שקיבל מכה ממוט ברזל בראשו וצעיר ממחנה הפליטים דהיישה שנורה ברגלו ע"י סיור משמר הגבול.

התקרית האלימה ביותר אירעה במחנה בלאטה. שם ארגנו התושבים הלוויה סמלית לילד הערבי שנהרג באמצע השבוע, כנראה מירית חייל צה"ל. הילד נקבר, כמקובל במקרים כאלה, בחשאי בשעת לילה בפיקוח כוחות הבטחון. תושבי בלאטה ערכו לו, כאמור, הלוויה סמלית שהפכה להפגנה סוערת.

בהפגנה הבעירו צמיגים, שרפו דגלים ישראליים והניפו כרזות ודגלים פלשתיניים. כוחות הבטחון פיזרו בכוח את המפגינים ששלושה מהם נפצעו ואושפזו בבית החולים המקומי.

ביום שישי התקפו באבנים סיור מג"ב במחנה הפליטים אידהיישה. חיילי הסיור ירו ופצעו את אחד המפגינים ברגלו.

בכיכר השעון בשכם (מרכז העיר) הותקף בשבת מבקר ישראלי. הוא קיבל מכה ממוט ברזל בראשו. הוא עבר במקום עם ישראלי נוסף ופציעתו הוגדרה קלה. כוחות הבטחון לא הצליחו ללכוד את התוקף שנמלט.

אלוף פיקוד המרכז הוציא בסוף השבוע צו סגירה לשבועיים למכללה המוסלמית בחברון. במכללה היתה בשבוע שעבר ההפגנה אלימה לציון יום השנה החמישים לטבח במתנות מאכרה ושתילה.

סמכויות ועדת החנינות הורחבו לרגל שנת ה־40

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

ועדת החנינות לרגל שנת ה־40 למדינה תרחיב את תחומי פעילותה ותקבע לעצמה את סוגי האסירים שייכללו בקריטריונים לקבלת החנינה. כך סוכם בישיבה ראשונה שקיימה הוועדה ביום ו' בירושלים.

בישיבת הוועדה, בראשות השופט בדימוס ישראל וינר, השתתפו גם שר המשפטים אברהם שריר ומנכ"ל משרדו חיים קלוגמן. הוועדה פנתה לשר המשפטים בבקשה להרחיב את סמכויותיה מעבר לקריטריונים שנקבעו לה בכתב המינוי.

חברי הוועדה צירפו לבקשתם גם את פנייתו של יו"ר ועדת הכנסת לבקורת המדינה פרופ' דוד ליבאי המצדד בביטול הקריטריונים למתן החנינה. לדעת ח"כ ליבאי, הקריטריונים שנקבעו נוקשים מדי ויש לבחון אפשרות שגם אסירי עולם וכאלו שנדונו לתקופות מאסר ארוכות יזכו לבחינה מחודשת של עונשם.

בסיכום הדיון הודיע השר שריר, כי הוא נענה לפניות וקבע כי הוועדה תקבע לעצמה את תחומי העניינים שתדון בהם ואת סוגי האסירים שתתייחס אליהם בהמלצותיה.

ש"ס ומפד"ל עשויות לפרוש

(המשך מעמ' 1)

החליטו לא להפגין בערב כמתוכנן.

ראש הממשלה אמר, כי דרוש פסק זמן בעיצות הדגיש כי הוא שולל פתרון חד־צדדי של הסכסוך, „כל שינוי צריך לבוא רק מתוך הסכמה". בישיבה החליט להקים ועדה ציבורית פוליטית במטרה להגיע להדברות ולפתרון. הרכב הוועדה ייקבע על־ידי ראש הממשלה בימים הקרובים. המשתתפים יצאו בקריאה לשמור על הסטאטוס־קוו שהיה בירושלים לפני שהוחל בהקרנת הסרטים.

ההודעה על דחיית ההפגנות נתקבלה בעדה החרדית ביום ו' בבוקר והועברה לידיעת עיריית ירושלים והמשטרה.

בשעות הצהריים כבר הודבקו ברחבי השכונות החרדיות יודעות על דחיית ההפגנות. בעדה החרדית הסבירו את ההחלטה בכך שראשי הבד"צ הביעו חשש משפיכת דם בעקבות איומי המשטרה לפעול בתקיפות נגדם.

כן הסבירו בעדה החרדית, היתה כוונה לבצע מחווה ביחוד לאור הסיכום שאמור היה להתקבל בישיבה אצל ראש הממשלה. בעדה החרדית הוהירו עם זאת, כי בשבת של סוכות יחודשו ההפגנות אם לא ייפסקו הקרנות הסרטים.

אתמול נודע, כי המשטרה לא נעתרה השבוע לבקשת החרדים לסייע להם להכנים לישראל את אחד הרבנים ללא הבדיקות הרגילות בנמל התעופה בן־גוריון. מקורות שונים הביעו אמש סברה, כי החשש מפני הפסקת היחס המועדף לרבנים ואדמו"רים של העדה החרדית בכניסה וביציאה מן הארץ הניעה את הבד"ץ לדחות את ההפגנות.

בליל שבת הוקרנו כמתוכנן סרטים בסינמטק, בקולנוע אורנע ובמועדון יצחקי וכן נערכו שתי הופעות. יצויין, כי בתי הקולנוע לא היו כלאים. עיריית ירושלים ברכה אמש על הסבת הסקה קטבה על העיר. דובר העירייה הדגיש עם זאת, כי ההדברות במישור הלאומי חשובה, אך אין היא באה במקום ועדה שתפקידה למצוא פתרונות תרבות לדור הצעיר בירושלים.

מי שהיה

(המשך מעמ' 1)

אמש נמסר כי צפויים מעצרים נוספים.

החקירה החלה בעניינו של יפה לפני כמה חודשים לאחר שהוגשה תלונה למחלקת החקירות של מס ההכנסה על פיה העמותה וראשיה לא ניכו מיסים מכספים שיועדו ככספי גיכלאות ופרישה של חברים והעבירו את הכספים לפעילויות אחרות של העמותה, לרבות תשלום עבור חקירות פרטיות שערכו חברי הסניף נגד אנשי אופוזיציה בחברת "אגד".

פרשה זו פורסמה בהרחבה רבה ב"דבר" לפני כמה חודשים ועל פיה מימנה עמותת "צ'ארצ'אג" את החקירה שערכו אנשי "אגד" בירושלים ובתל־אביב נגד אנשי אופוזיציה באמצעות משרד חקירות תל־אביבי.

בעקבות מידע מודיעיני נוסף ותלונה שהוגשה למחלקת החקירות נפתחה חקירה סמויה שבמהלכה נעצרו שני אנשי העמותה הוטל איפול על החקירה עד לשובו של אליהו יפה לישראל. עם הגיעו לישראל נעצר והוא יובא בפני שופט עוד לפני סיום 48 שעות המעצר.

סגן אלכס זינגר למנוחות

(ע). – „אלכס, יהודי, ציוני, לוחם ומפקד בגבעתי, לא יכול היה להסכים, שלא להימצא כאן, בין שורות הלוחמים וברצון התנדב ליחידות הלוחמות ביותר בצה"ל".

במלים אלה הספיד אלוף פיקוד הדרום, אלוף יצחק מרדכי, את סגן אלכס זינגר, שעלה לארץ לפני כשנתיים מארה"ב, התגייס לצה"ל ונפל בהיתקלות עם מחבלים בלבנון ביום שלישי שעבר.

בהלוויה שנערכה ביום שישי בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים השתתפו הוריו מארה"ב ושלושת אחיו, שאחד מהם משרת כקצין ביחידת צנחנים ואח נוסף שיתגייס לצה"ל בקרוב. כמו כן באו בני משפחה וקרובים וחיילים ורובשי הכומתות הסגולות של חטיבת גבעתי, חבריו לנשק של הבנות.

דבר DAVAR
משתתף עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר מערכת: מרדכי ברקאי
מנהל כללי: אמנון בר־נוי

המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפיס ב„דפוס דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

להפן חזר על השמצותיו והוסיף כי 'פשעי הנאצים שייכים לעבר'

מאת גדעון קרן,
סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). – מנהיג „החזית הלאומית" בצרפת ז'אן־מארי להפן לא חזר בו ביום ה', במסיבת עתונאים מיוחדת שכינס, מטענתו, כי תאי הגאזים היו „פרט קטן" בהיסטוריה של מלחמת העולם השנייה. הפעם הוסיף, ש„פשעי הנאצים שייכים לעבר".

להפן קרא הצהרה מוכנה מן הכתב בפני עשרות עתונאים ומצלמות הטלוויזיה באחד מאולמות האסיפות שבמרתף בניין האסיפה הלאומית הצרפתית. הוא האשים את „הלובי של המהגרים" בכך שארגן „ציד מכשפות" נגדו והזכיר את האשמות נגד הימין הקיצוני אחרי הפיגוע בבית הכנסת ברחוב קופרניק. שנה אחר־כך, אמר, התברר שהאשמים היו פלשתינים, ובינתיים „נעשה לינץ' בנפים מפשע" – רמז למכות שספגו ניאו־נאצים מידי פעילים יהודים.

להפן חזר על דבריו, כי במלחמה „היו מתים רבים, מאות אלפים, אולי מיליונים, יהודים ולא־יהודים". לדבריו, משפט זה „אינו מתיר ספק באשר לדעתו על סבל העם היהודי באירופה מידי הנאצים ובאשר לכך שהוא מגנה פשע זה". הוא ניסה לנתח את המשמעות הסמאנטית של המלים „פרט קטן", והתעקש על כך, שרצח היהודים הוא כזה בתוך מלחמת העולם השנייה ואין לו כל ייחוד.

הוא השווה את הנאציזם לקומוניזם ואמר, כי שניהם יצרו את שיטת מחנות הריכוז, אך בעוד שהנאציזם נעלם לפני ארבעים־ושתיים שנים, ממשיך הקומוניזם להשליט בעולם את העוני, הדיכוי והמוות. „פשע אחד אינו מוחק אחר", אמר, „אך הפשעים הנאציים שייכים לעבר, בעוד שהפשעים הקומוניסטיים שייכים לעבר ולעתיד".

להפן ציין עוד, כי מערכת הבחירות לנשיאות לא תעסוק במלחמת העולם השנייה, וקרא לאלה ש„קברו אותו מוקדם מדי" לפגוש אותו בחגיגה עממית גדולה שעורכת מפלגתו בשטח נמל־התעופה לה־בורז'ה שליד פאריס. אתמול הוא התקבל שם בהתלהבות על־ידי אלפי אוהדים.

בניגוד לשמועות שהופצו על־ידי מקורביו לא הזכיר להפן בדבריו את מדינת ישראל. עוזרו ז'אן פייר סטירבואה ציין, כי מאז אמר את דבריו הצטרפו אלפי חברים חדשים ל„חזית".

השר אריאל שרון אמר בפאריס, כי „החזית הלאומית" היא ארגון אנטישמי ובתור שכזה היא פסולה למגע, אפילו כשהיא מביעה עמדות פרו־ישראליות מסויימות. הקריטריון הראשון לגבי ארגון כזה הוא יחסו לקהילה היהודית בארצו, אמר שרון.

אנשי ציבור וכל אמצעי התקשורת המרכזיים ציינו כי להפן לא חזר בו מדבריו. „לה מונד" ו„פראנס סואר" ציינו, כי אין להבליע את רצח היהודים במותם של כל האחרים שנספו במלחמה. דובר המפלגה הסוציאליסטית ז'אן ז'אק קראן אמר, כי להפן הוסיף חטא על פשע בכך שניסה לטעון כי פשעי הנאצים שייכים לעבר. מדינאים משמאל ומימין קראו לבחון מחדש את הבריתות הפוליטיות המקומיות עם אנשי להפן.

עתונאית קנדית, דניס בוליה, שהצטרפה למסע הבחירות של להפן, שערך סיבוב בחופי הרחצה הצרפתיים, הציחה לו לחזור אחריה כדי להביא אחר־כך את התבטאויותיו האנטישמיות והגזעניות כפי שהשמיע באוזניה והמפגשים עם תומכיו בירחון הגדול „גלוב", נהפכה כאן לגיבורת היום. בוליה, שטענה כי „השתמשה בגופה כבמכונת הקלטה" הציגה את עצמה בפני להפן כמורה עם רעותיו. מן הציטוטים שהביאה: „הקולנוע והפרסומת מציגים דמות צרפתי קוסמופוליט, קטן, שחום ומתולתל כמו הקומיקאי היהודי־תוניסאי מיש בוז'נה", „האקדמיה הצרפתית נשלטת על־ידי יהודים", „הייתי מעדיף להיכבש על־ידי גרמנים מאשר על־ידי ערבים, להם היה לפחות גתה, שילר, הערבים לא עשו מעולם שום דבר בעל ערך, פרט לכמה חלונות מקושטים". להפן גם שר את המנון ה.ס.ס." וסיפר על רופא מבוכנוואלד. ש„גילה, לו כי המשרפות נבנו בידי האמריקאים כדי להצדיק את טענות היהודים על מספר קרבנותיהם".

רכוש ספר
ספרית
דבר

נרצח אחד ממנהיגי השמאל בפיליפינים

מאנילה (א.פ.).– אחד מבכירי מנהיגי השמאל בפיליפינים, מזכ"ל מפלגת „האיחוד הפאטריוטי החדש" ליאן אליאנדרו, נרצח אתמול ביריות אקדח מטווח קצר, ועמיתיו במפלגתו מטילים את האחריות למותו על ממשלתה של קוראזון אקינו.

אליאנדרו נורה בפניו על־ידי נוסעי מכונית מסחרית שהתקרבה למכוניתו, שבה נסע באותה העת למשרדו במרכז מפלגתו בפרבר של העיר קואזון. הוא היה בדרכו חזרה ממועדון העתונות הלאומי, שבו הוא הודיע בנאום שנשא על כוונת מפלגתו לערוך מחר כינוס במחאה על „התעוררותו מחדש של הפאשיזם במדינה". נסעו אתו במכונית שתי נשים מאנשי צוותו ונהגו. הנהג נפצע ושתי הנשים נתקפו בהלם.

אצלנו לא עושים צחוק מהעבודה

בפעם החמישית ברציפות קובעת המועצה לצרכנות
כי היפר קר־אופ, של רשת הריבוע הכחול,
הנה רשת השיווק הזולה ביותר בישראל,
(סקר שנערך לקראת ראש השנה תשמ"ח.)
אין זה מיקרי, עבדנו קשה כדי להשיג תוצאה זו, שמרנו על
מקומנו הראשון כרשת השיווק הגדולה והזולה בישראל
בכל הסקרים והמשאלים.
הגביע הוא שלנו ושל מאות אלפי לקוחותינו שיודעים
(ואלה שלא יודעים ידעו מעתה)
כי קר־אופ רשת הריבוע הכחול היא הטובה מכולן.

שנה טובה לכל בית ישראל

קולונל גארי אודוואלט מצבא ארה"ב המוצב במערב ברלין מצביע על כלי הרכב הצבאי שלעברו נורו מספר יריות בידי חיילי סיור סובייטי ביום ה', בשעה שהיא נסעה סמוך לעיירה נוירופין במזרח־גרמניה. שני קציני קישור אמריקאים המוצבים בפוטסדאם היו במכונית, ואחד מהם נפצע קל מהיריות. שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ אמר ביום ו' בוואשינגטון, כי הוא דן בתקרית עם עמיתו הסובייטי שווארדנדזה וכי זה הסכים עמו, שהתנהגות זו של חיילי הסיור הסובייטי היא בלתי מוצדקת וראויה לחקירה יסודית. לדבריו, שמע שווארדנדזה על התקרית לראשונה מפיו. (צילום: א.פ)

מדינות השוק האירופי יפנו אל ישראל לבטל את מס הנסיעות

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

שר התיירות של הולנד אלברט יאן אודנהויז אמר, כי ימליץ לפני עמיתיו בשוק האירופי המשותף לפנות במשותף לישראל כדי שתבטל את מס הנסיעות.

השר ההולנדי מסר על כך בתום שיחת עבודה שהיו לו ביום שישי עם עמיתו שר התיירות והמשפטים אברהם שריר בירושלים. השר שריר מסר, כי סוכם על עידוד תיירות משותפת מארה"ב, המזרח הרחוק ואמריקה הלטינית.

עוד הוחלט לממש סעיפים שונים ממסמך ההבנה שנחתם בין שתי המדינות לפני שלוש שנים, כמו הכשרת כוח אדם הודית בתחום התיירות.

יצויין, כי מאז ראשית השנה הגיעו יותר מ־27,000 תיירים מהולנד. זהו גידול של 43 אחוזים לעומת אותה התקופה אשתקד.

דרום־אפריקה ממעיטה במשקל הסנקציות שישראל תטיל עליה

יוהנסבורג (א.פ.). – העתון הדרום־אפריקאי הפרו־ממשלתי „סיטיזן" הגיב אתמול על החלטת ישראל להטיל סנקציות על דרום־אפריקה בהביעו את הדעה שישראל אולצה לנקוט צעד זה בלחץ אמריקאי ושהיא בחרה בסנקציות „מתונות באופן יחסי". בהעדר תגובה רשמית של ממשלת דרום־אפריקה מהווה תגובת העתון, המזוהה עם ממשלת פרטוריה את התגובה הקרובה ביותר לה.

לדברי העתון, שציטט מקורות ממשלתיים וגורמים בקהילת העסקים הדרום־אפריקאית, באה החלטת ישראל להקפיא את מכסות הברזל והפלדה שהיא מייבאת מדרום־אפריקה בשעה נוחה לשתי המדינות, מאחר שנפח המכירות הגיע לרמה גבוהה יחסית.

לדברי העתון היה הצעד המשמעותי ביותר האיסור שהטילה ממשלת ישראל על השקעות חדשות בדרום־אפריקה ועל השימוש בישראל כבנקודת מעבר לעקיפת איסור עסקות על־ידי צדדים שלישיים.

גידול בתיירות מישראל

על אף ההגבלות שמטילה ישראל על דרום־אפריקה כולל ההחלטה האחרונה לא לעודד תיירות מישראל למדינה זו, מצביעים הנתונים, על־כך שבשנה האחרונה חלה עליה של 15 – 20 אחוז בתנועת התיירות מישראל לדרום־אפריקה.

מנציגות של חברת התיירות הממשלתית הדרום־אפריקאית בישראל נמסר בסוף השבוע, כי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 1987 חלה עליה של 15 אחוז במספר התיירים מישראל שביקרו בדרום־אפריקה וההנחה היא שעד סוף השנה יגיע הגידול ל־20 אחוז בקירוב. מספר התיירים הישראלים שיבקרו השנה בדרום־אפריקה יגיע ל־12,000 לעומת 10,500 תיירים ישראלים שביקרו בארץ זו בשנת 1986.

מטוס הצי האמריקאי מדגם „אינטרודר א־6 אי", שהתרסק ביום ו' בצפון הים הערבי. (צילום: א.פ)

עיראק הפציצה מטרות באיראן ומיכלית קפריסאית סמוך לחוף

מנאמה (א.פ. ורויטר).– מטוסי חיל־האוויר של עיראק תקפו אתמול יעדים בעומק שטחה של איראן, בקרבת הבירה טהראן. סוכנות הידיעות העיראקית הודיעה כי הותקפו תחנות שאיבת נפט בזאנה ובראוזאן, ורדיו טהראן אישר את הדבר והוסיף כי נגרם נזק לתחנות ונפגעו מספר בני אדם.

בהודעה מוקדמת יותר של צבא עיראק נאמר שמטוסי חיל האוויר העיראקי הפציצו את מסוף הנפט האיראני באי לאראק שבדרום המפרץ הפרסי, המרוחק כ־1,000 ק"מ מדרום לבסיסם. כמו כן תקפו המטוסים מיכלית קפריסאית סמוך לחוף האיראני בליל שבת. מקורות ספנות במפרץ אישרו את דבר הפגיעה במיכלית הקפריסאית „אקטיניה", שככל הנראה שייטה ריקה מנפט לעבר מסוף הנפט האיראני באי הארג.

רדיו בגדאד קטע אתמול את שידוריו הרגילים כדי להודיע ששבע ערים הופגזו קשות על־ידי הצבא האיראני, בהן העיר הדרומית בצרה. לדברי הרדיו נהרגו לפחות 12 בני אדם בהפגזות אלה ונפצעו יותר מ־30. בטהראן הוכחשה ידיעה זו על־ידי דובר צבאי.

מחוץ למי המפרץ סרקו אתמול מטוסי סיור של צ' ארה"ב את צפון הים הערבי, שבו נעלם ביום ו' מטוס קרב־הפצצה אמריקאי מדגם „אינטרודר א־6 אי" בחיפוש אחר שני אנשי צוותו. מקורות דיפלומאטיים במפרץ וגורמים בצי האמריקאי אמרו אתמול שאין לפי שעה כל ראיה לכך שהמטוס נפגע מאש אויב.

לראשונה במזרח אירופה: חוק מס ערך מוסף הוחק בהונגריה

בודפשט (א.פ.). – בתום דיון סוער וגלוי באורח יוצא־דופן, שנמשך ארבעה ימים רצופים, התקבלה אתמול בפרלמנט של הונגריה החלטה לעריכת רפורמה יסודית של חוק מס־ההכנסה ולהנהגתו, לראשונה בגוש המזרחי, של מס ערך מוסף, בנסיון למנוע את מה שהוגדר על־ידי ראש הממשלה קארולי גרוש כמשבר כלכלי עמוק.

הצעדים שעליהם הוחלט אתמול באים להשלים תוכנית כוללת לקיצוץ תקציב הממשלה, שעליה הוחלט לפני שלושה ימים והכוללת קיצוץ של משכורות, מחירים, תגמולים וסובסידיות. בנאום הסיכום שלו אתמול, לאחר התקבל החוקים הכלולים ברפורמה, אמר שר האוצר פטר מדגייסי, שהודה נוספת של רמת החיים והעלאת מחירים יהיו בלתי־נמנעים בשנה הבאה.

צעדים קשים אלה עוררו בהונגריה דיון ציבורי קשה, שבו נוטלים חלק פעיל, בין היתר, מנהיגי איגודים מקצועיים, ראשי ארגוני נוער וחברי מפלגה. לדברי מגדייסי, „היה להצעת הרפורמה ולדיון שהיא גרדה אפקט של זכוכית מגדלת על בעיותיה של החברה, שגרם להגברת המתחים בה".

פיא ג'פרי בת השש מסידני שבאוסטרליה, חרשת מלידה, מגיבה על הפעלתו הראשונה של מתקן שמיעה חדשני מסוג „קוכלר", הידוע גם בכינויו „אוזן ביונית", שהושתל באוזנה. (צילום: א.פ)

هكذا من الاصل

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 23.9.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפריון	ימים לפריון
1237 ג'	100	16.12.87	84
0138 ד'	100	20.1.88	119

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 22.9.1987 (ערך יום ד', 23.9.1987).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%) בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות מסוג ג') התשמ"ד – 1984 – ו(סדרות מסוג ד') התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

הודעה לבעלי היחידות של

„אלמוג" — קרן צמודה באמנות לתשלומים שוטפים.

„צבר" — קרן להשקעות משותפות בנאמנות.

תשלום הדיבידנד החודשי במאמן פטור ממס הכנסה לחודש ספטמבר 1987 כדלקמן:

ב„אלמוג" 6.6% מהערך הנקוב.

ב„צבר" 5.8% מהערך הנקוב.

התשלום יבוצע באמצעות בנק הפועלים בע"מ החל מיום 28.9.87 בגין יחידות שתהיינה במחזור ביום 20.9.87.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם יבוצע התשלום כדלקמן:

ב„אלמוג" — בתמורה ולאחר הפקדת תלוש מס' 134.

ב„צבר" — בתמורה ולאחר הפקדת תעודותיהם.

תלושים ותעודות למוכ"ז ניתן להפקיד באמצעות כל אחד מסניפי הבנקים בארץ וחברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

המרת הדיבידנד ביחידות חדשות – ללא שיעור הוספה

בעלי היחידות רשאים להמיר את סכום הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום 28.9.87.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם תבוצע המרת הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום ההפקדה.

מנהל הקרן: הפועלים — ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

הנאמנים: בנק הפועלים בע"מ; בנק דיסקונט לישראל בע"מ

הפועלים ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית
לתכנון ולבניה העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: ה"ה רונן ומרכוס – לאשר תוכנית לבניה ברח' א.צ. גרינברג 10 מגרש 227 בגוש 10796, אחוזה. הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:

1. עודף שטח בניה מעל למותר.
2. קומת־עמודים נוספת מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות: 08:00–11:30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יטביץ
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי קרית גת
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מיתאר הנקראת תכנית מס' 101/02/9 שינוי לתכנית 16. עיקרי הוראותיה: ליצור מסגרת תכנונית להקמת שכונת מגורים לבתים צמודי קרקע, בכלל זה שינויים ביעודי קרקע מהתכניות הקודמות.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 155 דונם בקירוב. גושים: 1905, 1832 קרית גת.

אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3289 מיום 5.1.86 עמוד 1147.

השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית גת וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום רניגר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

בבית משפט השלום בירושלים תיק אזרחי 7764/86
אל: זוהר מידע וטכנולוגיה בע"מ
רע כי הדיון המשפטי בתביעתו של שגיב דוד בתיק הנ"ל נקבע ליום 28.9.87 שעה 11.30 בפני כבוד השופטת קובל.
עליכם להתייצב לדיון במועד הנ"ל.
ב"כ התובע
עו"ד מריה שמואל

תק התיאטרון הקאמרי

מתנת חג לגילאי הזהב של תל־אביב

מנוי זהב ב־55 ש"ח בלבד

מבצע לשבועיים בלבד בשיתוף עם עירית תל־אביב־יפו

- מנוי ל־6 הצגות ב־55 ש"ח (במקום 90 ש"ח).
- המנוי מבטיח לכם מקום קבוע בהצגות אחה"צ (שעת ההתחלה 16.30).
- מספר המנויים מוגבל. כדאי להזדרז.
- המבצע מיועד לגימלאים תושבי ת"א ולבעלי תעודת קשיש.
- לשרותכם מחלקת המנויים של התיאטרון הקאמרי בתל־אביב, רח' דיזנגוף 101, (קומת הביניים - פסגי הוד). טל. 03-245211.

10% הנחה* לגילאי הזהב הגרים מחוץ לתל־אביב
* על מחיר 90 ש"ח

הולכים לתיאטרון טוב. הקאמרי.

שירה • מאיר • שוב־עמי • פקולניק

שערי מטבע חוץ ביום 18.09.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	המטבע
1 דולר ארה"ב	-0.0018	1.55	1.62	1.55	1.63	1.55	1.62	1.5846	1.6044	1.5876	1.6074	1.5871	1.6071	1.5966	1 דולר ארה"ב
1 מארק גרמני	+0.0025	0.86	0.90	0.86	0.90	0.86	0.90	0.8755	0.8864	0.8784	0.8894	0.8778	0.8888	0.8820	1 מארק גרמני
1 לישט"ג	+0.0095	2.56	2.67	2.58	2.70	2.57	2.70	2.6225	2.6553	2.6230	2.6558	2.6218	2.6548	2.6381	1 לישט"ג
1 פרנק צרפתי	+0.0009	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2628	0.2661	0.2631	0.2664	0.2632	0.2665	0.2646	1 פרנק צרפתי
100 ינים יפאניים	+0.0069	1.09	1.13	1.09	1.14	1.09	1.14	1.1097	1.1235	1.1111	1.1250	1.1121	1.1261	1.1177	100 ינים יפאניים
1 גולדן הולנדי	+0.0023	0.76	0.80	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7783	0.7880	0.7807	0.7905	0.7797	0.7895	0.7839	1 גולדן הולנדי
1 פרנק שווייצרי	+0.0052	1.03	1.08	1.04	1.09	1.04	1.09	1.0557	1.0689	1.0605	1.0737	1.0580	1.0713	1.0648	1 פרנק שווייצרי
1 כתר שוודי	+0.0008	0.24	0.25	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2493	0.2524	0.2499	0.2530	0.2497	0.2528	0.2511	1 כתר שוודי
1 כתר נורבגי	+0.0011	0.23	0.24	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2391	0.2421	0.2395	0.2425	0.2394	0.2424	0.2409	1 כתר נורבגי
1 כתר דני	+0.0006	0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2275	0.2304	0.2279	0.2307	0.2279	0.2307	0.2292	1 כתר דני
1 מארק פיני	+0.0013	0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.38	0.3617	0.3662	0.3625	0.3670	0.3622	0.3668	0.3646	1 מארק פיני
1 דולר קנדי	-0.0003	1.18	1.23	1.19	1.24	1.18	1.24	1.2050	1.2201	1.2074	1.2225	1.2066	1.2218	1.2141	1 דולר קנדי
1 דולר אוסטרלי	+0.0008	1.10	1.21	1.13	1.21	1.13	1.21	1.1631	1.1776	1.1662	1.1807	1.1649	1.1795	1.1723	1 דולר אוסטרלי
1 ראנד דרא"פ	+0.0032	0.50	0.60	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7765	0.7862	0.7774	0.7871	0.7772	0.7869	0.7819	1 ראנד דרא"פ
10 פרנקים בלגיים	+0.0011	0.41	0.43	0.41	0.44	0.41	0.43	0.4195	0.4247	0.4233	0.4286	0.4226	0.4279	0.4250	10 פרנקים בלגיים
10 שילינגים אוסטריים	+0.0035	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2443	1.2598	1.2461	1.2617	1.2464	1.2621	1.2535	10 שילינגים אוסטריים
1000 לירטות איטלקיות	+0.0036	—	—	1.19	1.27	1.19	1.28	1.2136	1.2287	1.2167	1.2319	1.2161	1.2314	1.2216	1000 לירטות איטלקיות
1 „סל" (ECU)	+0.0057	1.18	1.25	—	—	—	—	1.8175	1.8402	1.8200	1.8427	—	—	1.8319	1 „סל" (ECU)
1 דינר ירדני	-0.0050	4.50	4.78	4.50	4.79	4.43	4.73	—	—	—	—	—	—	4.4705	1 דינר ירדני
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.09	0.10	0.04	0.06	—	—	—	—	—	—	0.0551	10 לירות לבנוניות
1 לירה מצרית	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1 לירה מצרית

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

דוד בן יחיאל גרינברג ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי כ"ח אלול תשמ"ז 22.9.87 בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין החדש בכפר סבא.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ע"י בית המשפחה רח' סירקין 17 כפר־סבא בשעה 4.15 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת חברתנו

בלומה אוקו ז"ל

נעלה לקברה ביום שלישי כ"ח אלול תשמ"ז 22.9.87 בשעה 14.30.

המשפחה
ובית כפר גלעדי

להברנו **מיכאל ליזרוב**

איתך באבלך על מות **אמך ז"ל**

בית הסטה

לחברנו **הלל צבי**

אתך באבלך במות **אמך ז"ל**

בנק הפועלים בע"מ
ס. רמת השרון
ההנהלה והעובדים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

חיים פיין

ההלויה תצא מחר יום שני כ"ז אלול תשמ"ז 21.9.87 בשעה 11:00 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א, ותעבור בשעה 11:30 לפנה"צ דרך בית הכנסת בשכון דן ת"א, על יד בית המנוח ומשם לבית העלמין בקרית שאול.

המתאבלים:
אשתו: שרה
בתו: עדינה אלכסנדרוני
בנו: אוריאל פז
וכל בני ביתם

יושבים שבעה בבית המנוח רח' אשכנזי 13, שכון דן, ת"א.

ביום שני כ"ז אלול תשמ"ז 21.9.87
יום השנה לפטירת חברנו

מרדכי שולנר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור.

המשפחה
ובית יגור

אנו מודיעים על פטירת חברתנו

אלישבע אנקורי ז"ל

נפטרה ממחלה

ההלויה התקיימה ביום שישי כ"ד אלול תשמ"ז (18.9.87) בקיבוץ.

בית מעוז־חיים

ביתנו שרוי באבל
חברתנו

שרה שבתאי

איננה

מועד ההלויה עדיין לא ידוע.
לפרטים נא להתקשר לטל' מס' 06-952111 06-952343

המשפחה
ובית אילת השחר

"דבר" של היום הוא דבר חדש.

המלץ עליו בפני ידידך.

"דבר" של היום הוא חדש

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל שבעירית כרמיאל מופקד שינוי תכנית מפורטת, הנקרא תכנית מפורטת מס' 5911 – שכונת הבונה – הנשר אחוזת, כרמיאל ביחד עם התשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:
גוש 18982 חלקות 192־187.
עיקרי מטרת שינוי התכנית:
א) לקבוע אזור מגורים ואופן הבינוי בהם, גובה הבינוי ומספר יחידות בבנין.
ב) יעוד שטחים ציבוריים פתוחים כגון גנים, מגרשי משחקים וכו'.
ג) יעוד שטחים לדרכים ובנייה ציבורית בכלל כבישים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית והתכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנבקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כ"ז בתמוז התשמ"ז
13.7.1987

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל התחתון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל התחתון שבכפר יוחנן בן זכאי, מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס' 5325 שינוי לתכנית מפורטת ג/ 4714 ומס' ג/ 19 – אזורי מגורים חלוקה לבנייני בתים, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית: גוש 15473 חלקי חלקות 12, 14, 16, 18, 53.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: קביעת אזור מגורים והתוויית דרכים חדשות.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנבקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כ"ב בתמוז תשמ"ז
20.7.1987

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

הלוח הכללי

וילות ובתים

- מודעות כלליות בדירה ישראבתים ודיורים 03-221896 03-221550 (27957)

הצעות עבודה

- דרושות יפות הצעירות למסג' שכר גבוה למתאימות 03-825451 (27734)
- למלון אירופה דרושה פקידת קבלה, •ודרכית אלנבי 42 ת"א 03-657913 (27399)

מכוניות

- מזדה 585 ב"ואל 1984 אוטומטית •מזגן ראשונה 39,850 ק"מ 03-545852 (27747)
- קראנספורטר־סכנה כל מוני הרכב אספקה מהירה אוסף מהו"ל ל־3 ש' (27715) 03-660826

ההיטים

- בהזדמנות סט סלון חדש בשרון דגם איסלקי 440 03-734087 03-834528 (27925)

הלוואות

- הלוואות לסכירים ולרכישת רכב ביצוע מהיר חברת כע"ם אלנבי 17 ת"א 03-660541 (27343)
- מיידי הלוואות לסכירים עד 2080 ש"ח ללא ערבים 03-614831 03-380154 (27331)

ריפוי והרזיה

- פרטי צרפתיה כדופלמת והסמכה במסג' מקצועי 03-5460666 (23333)
- מבצע עיסוי המפנק בדירה אינטימית בזמת חדש 03-223725 (23351)
- בנק לוהט ובלונדינית יפיפיה הל' והשת בביתך 03-245862 (29655)
- "נניקה" לשרותך בלוות כדוגמנית מדריכות 3 שעות 03-204614 (29604)

- מסג' בדירה אקסלוסיבית ע"י בנות יפיפיות, "שושנה" חזבלייבוב 26 03-208618 (29459)
- מבצע צוות חדש מסג' מהטוב במסכוניות אלנבי 86 03-6111896 (29581)
- אטרקציה של יפהפיות הסקסיות של רמה רק לבעלי מלון 03-222891 (28480)
- מרעיון בדירה בבית מלון מפואר סגנון מקצועי לחובבות 03-5465849 (27933)
- "קוסר" שרות איכותי נוער המנוהל בתורשלג 26 03-398493 (27930)
- "נהקסים" 24 שעות פינוקים מבכר לשרי הגילים בביתך/ מלון תל־אביב 03-24358 03-452474 (27923)
- 20 למסג' נוער השכרים מהוגנמיות סר' בן־גוריון 13 03-285919 עד הבוקר (27918)
- נעירות הטות, יעצה אותך במסג', גם בפלון 052-570073 (27914)
- הבינוך פרחנית עם רק ספיות יעשי מו אחוזה 03-296413 (27904)
- עיסוי מפנק לילדי מצטחות, לאשרים כלבד לביתך/ מלון 03-731507 (27838)
- שירות הבכינה אני כולי לשרותך ב' ביתך והפלון 03-296415 (27899)
- סקסית עם ראש כחול לפינוק כבר תך הבלון 03-296416 (27854)
- "קרובה" במשגה, תפנוק לך פינוק משלם בביתך/ מלון 03-385175 (27819)
- סקסית והמסיזה לפנק לוהט ותכריחה בבית הפלון 03-286281 (27763)
- שר הוילד יענש ב־4 ימים מקצי ע' 03-234396 (27762)
- כ' ל מצעירות מושכות רק לכמי פ' לון 03-292541 (27737)
- "יוגוי" 3 שעות של בילוי בביתך/ מלון מתוכות ונעירות 03-293220-1 (27735)
- דרך במחיר ליוי ובילוי בתנה מסנבר "פרסוף" 03-5101551 03-657566 (27731)
- מסג' במשה המשה ומוויט שמש־וד רעשל 39 ק"נ 03-825431 (27733)
- יהושעות הסקסיות לבילוי מסרוף ביתך/ מלון 03-293222 (27728)
- יהותמיות ונועות בהזמנים 24 בתיך בביתך/ מלון 03-860969 03-584249 (27702)
- צוות מבנון בדירה "מתנה" מצונה 03-287740 (27694)
- 20 למסג' מקצועי מסוסית פין 1 פתנה מרכזית 03-374857 עד הבוקר (27690)
- מבצע 15 פינוק מוליק בימוניות עד תגות בהזימבע 23 03-373805 (27686)
- מבצעות אישי לא תתאכזבו פינוק אמיתי רק בתי מלון 03-444862 (27681)

- "גילי" מבצע מהמם נוער המפנק דיגי 03-227910 (27676)
- מבנך מפנק נוסח הנחה עד תגות רוטנמן 266 03-5467457 (27679)
- חדש: עד שיפחיך חשים פלמה 50 סלון 03-827520 (27446)
- מכון "פינוק" מסג' מקצועי ועיי ע"י מכניסטיות 03-238063 (27513)
- מבצע צוות חדש פרוגנות סטר אלנבי 117 03-624212 (27442)
- לבשים הגברים יופי של מסג' מקצועי ע"י "מארנה" 46 03-238685 (27438)
- לקאמוראה הרשות ויפהפיות כבר מסג' ביתי 13 03-222547 (27426)
- לקאמוראה צוות חדש מסבע אר לוחרוב 15 03-222547 (27418)
- העלית שבעיסוי צוות חדש המוזמ' "ניסיון" 2 (27407)
- עת הרגיע יהודית כסל המוזמים בעליה 51 03-375833 (27415)
- חלום ליל קיץ עיסוי בשיטות הטים מהיבה משחרת ורכזיות 03-280730 (27405)
- מבחר רחב של מכניסטיות יעשנך עד ביתך 03-915178 שתחושה (27400)
- חדש יפהפיות נועזות וסקסיות יוציך אותך במלון 03-571270 (27395)
- הכנון במלון "אירופה" מעוה מסג' ע"י מכניסטיות מקלות בצורה כתנוים מחמות פלון "אירופה" אלנבי 42 03-657913 (27367)
- סקסיות בדירתה בביתך/ מלון 24 שעות 03-449313 (27343)
- רק ויפנוך ימים ריסות לבילוי ותינוק דיסקרטי 03-289029 (27334)
- חדש מבצע מסג' עדין ממלאכיות הסקסיות אלנבי 97 (27308)
- 03-370558 מהמתלבים והמודיעות שבעיך פינוק נועז והלשי (27307)
- אג תיירות דרמטיות מבריטניה ומבשרות (+ירושלים) 03-381445 03-370122 (27298)
- מבצע למסג' תלופי ממתוקות "מאונה" (מהבלשיתו ביהלוניי) 12 03-372987 (27290)
- הבשה מושלמת מכוכחתו מחמוסה רישה לביתך/ מלון 03-625624 (27285)
- נעירות יהומיות נועזות וסקסיות יעשך אותך במלון 03-299268 (27256)
- רוצה להרגיש כמנסים בואו לשרות ביהוריון 25 עד תגות (27249)
- הליה, לילך ועוד כמסג' מסוריים לפל 9, 03-225256 (27244)
- מסג' מימויה קלאסה לביתך מלון למדרים בלבד 03-241833 (27240)
- חדש צוות יעפית מוליק ומסבע אברבנל 35 03-824005 (27219)
- למוטבי אילת שרות מיוחד ע"י נערות היאנגי הזכרה כמסבר 1 בארק, כ"ס, כשרות הארבות 03-5464514 (27229)
- סקסיות ויפהפיות בריהודה 76 עד תגות, ורודשות 03-232965 (27190)
- דימיוזי פרוטו חג יוי מיניות יעשי מו אותך 03-296413 (27200)
- "ששי" בילוי מהנה ודיסקרטי ע"י צעירות חתיכות 03-248533 03-249526 (27140)
- "היהלום" מסג' "מאונה מאשור ה' בורסה המותנת 03-7515001 ורודשות מכניסטיות (27146)
- "18" עיסוי כשינה יעניתו אלנבי 03-652270 +11 סלון (27156)
- "ש" בני נועזות ב"ו ימים רעוד טך 135 03-236527 (27114)
- נעירה 24 שעות מסג', ליווי ובילוי מבקירות אלגנטיות ומשוחררות 03-454020 (27112)
- הזבינה גמסבת אגה ויורית אורה רינגוך 184 03-222071 (27099)
- מסג' מרגיע ומפנק ומהנה מסקסית בעזות ודרקין 56 (27095)
- מסג' מהנה מימופינקים עד תגות בריהודה 11 03-658594 (27089)
- מסג' מוליק מבעירות פולק לחוצ 41, 03-204680 עד תגות (27087)
- צוות חדש אמין ודיסקרטי ב"סמיף" הרצל 98 03-821617 (27083)
- שבה שובה לקהל לקוחותיו מסגיא 03-659213 03-655477 (27079)
- חדש מסג' מהנה ומשחרר ע"י נוע ות נגה ותיכוה 03-612958 (27066)

קיט ונופש

- בטבריה להשכרה וילה לחגים עד 12 א"ש 03-625843 (27330)

נרשמו לנישואין

- וקנין יפין בן שם טוב חוק רישונה ארדיע חוקה בת אליהו רישונה (29743)
- לשכת הרבנות רישונה מובבקר עודר אל בן ראובן חוקה רישונה רדי ומודי בת מסעוד חוקה קרית מלאכי (29918)
- פלקרצכים בן שלמה חוק אוזבים שדמלטר הנישה בת ראובן חוקה רישר (29702)
- שושית דוד בן סלומון חוק רישר נה פרזו חוני בת יוסי רישונה (29665)
- לשכת הרבנות באר־שבע שגב פרג אר חיים צבי בן מנחם שדמה חוק ישר אל בארשבע מנשיש הנית בת אברהם חוקה ישראל באר־שבע (27393)
- גולן מספ דוד בן תאב ארנסט פרים מונים באר־שבע אלפולט יעל בת אהרון חוקה ישראל באר־שבע (27584)
- אללי צור ישראל ורו לקון בן אלי אברהם חוק ישראל באר־שבע שמלי אי אסנת בת עמום חוקה ישראל תל־אביב (27381)
- סלכה ארטור בת שמשון חוק ישר אל באר־שבע ברואש יהודית בת דוד חוקה ישראל באר־שבע (27379)
- כהן רפאל בן נאמן חוק רחובות באר־שבע כהן שרה בת אהרון חוקה באר־שבע באר־שבע (27378)
- פלוקן הבב בן אירון חוק ישראל באר־שבע ולינגר סמדר רדו בוגריה חוקה ישראל באר־שבע (27375)
- כהן שמואל ומסיה בן תנויה חוק מדר סר באר־שבע אנישן אריס בת אשר חוקה ישראל באר־שבע (27368)
- מימון צבי חיים בן מכוריה חוק ישר אל באר־שבע לבינגר נגה בת תנויה חוקה ישראל רמת־גן (27357)
- אברגיל שלמה בן רפאל חוק ישראל באר־שבע פרכים אילנית בת מכאל חוקה ישראל רישונה (27356)
- גבאי מאיר בן אליהו חוק ישראל אר לה עמוס ליליאן בת נסים חוקה מרוק באר־שבע (27352)
- ביטן קלמנט בן נסים אלמן מהנשת אסד ביטר ערה (גבר) בת נסים גיגר חוקה מגשת אשדוד (27348)
- פרץ שמשון בן ממעוד נוים מרוק באר־שבע האקין גלוריה (גיטן) בת ממעוד האקין גרושה מרוק באר־שבע (27347)

שרותים

- כבל לביתך עשן הנעות מסורתה ביתו לקוצר "מכס שוקנו" "להסכרה להמצרפים זת עלתני "קשר" 03-5742234-5 21.00, 04-446023 בכבוד 9.00 (27389)

הכרזות

- "נניקה" לשרותך ליוי והרזה ב' עיר מאינסלגבפיות וחסובות 03-204614 (29575)
- "זונוי" 3 שעות של בי"ו בביתך/ מלון כחתיכות וצעירות 03-293220-1 אילת (27725)
- אל תבוקן להזיל במי להנוה מרסמות כלוות של "פרסוף" שירות אבין והסקרטי 03-5101551 03-657566 (27706)
- המון אליך סלה נאה אינטלגנטית והספקנית לבילוי הוריה 03-241089 (27629)
- יש עם כי "אסרטוטי לאנשים בלוך נאות כרכה גבוהה (+אילה) 03-5449687-5 (27339)
- לתוסבי אילת שרות מיוחד ע"י נע דות היאנגי הזכרה כמסבר 1 בארק, כ"ס, כשרות הארבות 03-5464514 (27153)
- "שר" שרות אבין, בילוי מהנה ויישם קרטי ע"י בחורות חתיכות ויקרות 03-249526 03-248535 (27131)
- הבדיות אקסקלוסיביות בבינוגון רחוב ולבבים ויעשים 03-734755 (27050)

ירושלים

ריפוי והרזיה

- ליווי מהנה מסג' מפנק ודיסקרטית בכשמה לתשים גברים 02-583393 (27911)
- לירושלמים תיירות והיקירת לשר ות הטתעה במלון 03-381443 03-370122 (27585)
- הי"ב־בר ויזאלי צעירות נאות ומסי רות לסמג' מהנה 02-422405 (27873)
- מסג' אבניני מהנה ומקצועי בכאות הגלוי־לחר' 31 02-244826 (27068)

זיפות גגות

- H.P.M. מומחים לזיפות גגות מי חוי מבצע לחגים 03-894651 (27905)

פוליש ונקיון

- "המבריק" נקיון פוליש והזרה +קס קריסטל בתוריות 03-315734 (27916)
- "המברק" נקיון פוליש והזרה בשני תשלומים מיידי 03-318850 (27440)

דרוש
מהנדס כבישים
לעבודות תיכנון ופיקוח
רצוי נסיון של 5 שנים – בעבודות תיכנון.
המעונינים יפנו בכתב בציון תולדות חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 787 פתח־תקוה וציינו על־גבי המעטפה „עבור מהנדס כבישים".

חברה לאומית אמריקאית
מחפשת תוצרת ישראלית לשיווק בארה"ב
סוכן יחיד
פרטים ביסודיות ת.ד. 281
אור עקיבא קיסריה

■ ניקראגואה

ההימור הסאנדיניסטי

האם הרפורמות של ארצות אמריקה המרכזית גורמות לסאנדיניסטים, מנהיגי ניקראגואה, לחוש תחושת איום? אם התשובה היא חיובית – אז אורטגה וחבריו מצליחים למדי בהסתרת תחושה זו. ויש להם סיבה טובה מאוד לנקוט גישה זו. תשעת אנשי הוועד המרכזי חלוקים עמוקות בדבר התשובה לשאלה חשובה: האם לכבד את הסכם אריאס? רבים היתרונות הטמונים בקומץ ביטויי התרצות כלפי ממשל רייגן. הנשיא אורטגה טורח קשות לשכנע את הקומאנדאנטה הניצים בנבונותה של אימרה זו.

הסכם אריאס בכלל אינו נוגע בשלושת עמודי התווך של המהפכה הניקאראגואיינית – מפלגה, צבא, מדינה. שום שינוי באופיו המהותי של המשטר הסאנדיניסטי אינו נגזר מן ההסכם – בעיקר משום שאופי כזה אינו קיים. ירושתו של הגנראל סאנדינו אינה חקוקה בסלע: הדוקטרינה מעורפלת ולא־ברורה, משקפת את צורכי הרגע – וכרגע הצורך הוא הישרדות בשלטון.

ההסכם מציע לממשלה הסאנדיניסטית הנוכחית מצרך יקר – לגיטימאציה. בחתימתן עליו, הסכימו שכנותיה של ניקראגואה – לאחר שמונה שנות בוקה ומבולקה הרות אסון – לקבל עובדת מציאות פשוטה: במקום לנסות לסייע לארה"ב במאמציה למוטט את המשטר הסאנדיניסטי, עליהן להגיע להסדר עימו. בהחלט ייתכן ששכנותיה של ניקראגואה אינן מרגישות נוחות יתירה לנוכח הגילגול החדש שיצמח בארץ זו אם יומומש ההסכם. הדמוקראטיה תהיה חלקית. אבל בתמורה להסכמת שכניהם לקבלם, יתחייבו הסאנדיניסטים לאפשר לאופוזיציה להביע את התנגדותה בכל דרך – לבעם פעולות חתירה ומאבק מזוין.

ההימור של הסאנדיניסטים נשען על ההערכה, שאינה נטולת־בסיס, שהאופוזיציה המדינית כה חלשה – ברעיונות, במנהיגים, באחדות – עד שאין היא מהווה כל סכנה לחירותם החדשה. במבחנן הראשון, נכשלו אחת־עשרה מפלגות האופוזיציה כישלון חרוץ. הסכם אריאס קבע כי בכל מדינה שתחתום על ההסכם תוקם ועדת פיוס משותפת, לשם בדיקת נאמנותה של ממשלתה להתחייבויות שחתמה עליהן. המפלגות השייכות לאופוזיציה הניקראגואיינית נתבקשו להגיש רשימת מועמדים, לא הצליחו להגיע להסכם – והגישו שתי רשימות.

דבר זה איפשר לאורטגה להקים ועדת פיוס כלבבו. הוא הציב את החריף במתנגדיו כחבר־נילווה – מחליפו של איש אופוזיציה מתון, המכהן בוועדה בצד סגן־הנשיא הסאנדיניסטי (סרג'יו ראמירז). כמדריך חבר בוועדה נציג 'לא־פוליטי', כומר פרוטסטאנטי. נשיא ועדת הפיוס הוא הקארדינל אובאנדו אי בראוו – אופוזיציונר בעל משקל רב – שיבטיח כי פעולת הוועדה תהווה ביטוי לרצון־טוב.

לא בנקל יתפתח המשחק הדמוקראטי. במיוחד יקשה הדבר על סאנדיניסטים רבים, שחלקם קיבלו את הכשרתם במזרח אירופה ובקובה. עבור אלה פיוס הוא קללה, ופשרה – מלה גסה. הם נהלו מהפכה ארוכה, נחלו ניצחון לא־קל, הגינו עליו במשך שמונה שנים. האם עשו כל זאת כדי לשמוע את עלבונותיהם של הקונטראס שנואי נפשם במסגרת שידוריה של תחנת טלוויזיה פרטית?

אשר לאורטגה, הוא חפץ להעניק לארצו שם טוב יותר. אם יוכח שהסאנדיניסטים ממלאים את חלקם בהסכם ושהסיבה לכשלונו היא אי־היענותם של השכנים – הונדוראס או אל־סאלוואדור – תוכל ניקראגואה לרחוץ בנקיון כפיה. ואם, בדרך נס, יומומש ההסכם באורח מהיר ובקלות – ייפטרו הסאנדיניסטים מעונשם של הקונטראס.

מחיר המלחמה – בדם ובדמים – הביא את כשלונות הניהול של הסאנדיניסטים אל עברי פי פחת. צמצומים חריפים בשירותי היסוד החברתיים, וירידה מקבילה בפופולאריות של המשטר. יש לאופוזיציה סיכוי לזכות בבחירות שתקיים ניקראגואה (אמצע 1988) לצורך קביעת נציגות בפרלאמנט המרכז אמריקאי. אבל היא לא תגיע לשום יעד אלא אם כן תגלה אחדות, דבר שלא עשתה מאז חתימת הסכם אריאס.

הוא לא אחד השיפוצניקים. זהו הנסיך צ'ארלס במרומי קתדרלת סיילסבורי שתשמח לקבל תרומות להשלמת עבודות התיקונים. צ'ארלס אולי פחד שם למעלה, אבל הצלם ניצב גבוה יותר ונאחז רק במצלמה.

■ טונגה

140 ק"ג של מלכות

צרפת מצאה סוף־סוף ידיד באוקיינוס השקט: מלך טונגה. לאחר שנלקח לסיור באי האלמוגים מורורואה, שם מנסה צרפת את כלי הנשק הגרעיני שלה, אמר המלך טאופאהואה טופאו ה־4, ב־17 ביולי, כי שוכנע שלא נוצרו שום סדקים בקרקע בעקבות הפיצוצים.

הצרפתים שבעו נחת. את זאת הם אוהבים לשמוע, לא תלונות של עוסי־צרות שמורורואה מתפוררת לרסיסים. ראש ממשלת צרפת, ז'אק שיראק, טלפן אל המלך מפאריס והזמינו לבקר בצרפת.

טונגה הוא הגדול ב"איי הידידות" בפולינזיה. השם ניתן לה בהכרת תודה על־ידי קפטן קוק, לאחר שבמקומות אחרים באוקיינוס השקט עשו לו צרות. היה זה שם מטעה: הטונגאים התחזו לידידים בתקווה שיוכלו להשתלט על ספינותיו של הקפטן וללמוד את סוד ההצלחה של האדם הלבן. בעקבות זאת, הם נהפכו לבריוני האיזור ותקפו את שכניהם בתותחים שהיו קשורים לסירות המלחמה שלהם. היום הם ידידותיים כלפי תיירים, מקור מטבע החוץ השני בגודלו לאחר הכספים המגיעים מבני טונגה העובדים בחוץ לארץ, וכן כלפי צרפת וחברות אחרות של הקהילה האירופית, הנותנות סיוע נדיב.

רק חסרי חינוך רואים בצרות־עין את ההתנפחות המלכותית של צרפת. אבל למלך, שהיה מטה את כפות המאזניים ביותר מ־140 ק"ג, לו היה מישהו מעמיד אותו עליהם, יש משקל פוליטי מועט באוקיינוס השקט. שם מה שנחשב הוא הרעש שמקימים המנהיגים הנבחרים של מדינות האיים, שקיבלו עצמאותן זה לא כבר. המלך הוא שליט יורש, האחרון בפולינזיה.

אף שיש פרלמנט נבחר בחלקו של 28 חברים, בפועל המלך הוא שליט אבסולוטי. הוא חשדן לגבי הדמוקרטיה במקום שהיא מתנגשת במסורות של איי האוקיינוס השקט. הוא היה מרוצה מן ההפיכה הצבאית באי פיג'י בחודש מאי.

בשבחו את הצרפתים, המלך – שלא במתכוון – הפנה את תשומת הלב לבדידותה של המעצמה הקולוניאלית האחרונה באיזור האוקיינוס השקט.

■ ארה"ב

תיעוש אצל הנאוואחו

בני הנאוואחו, השבט האינדיאני הגדול ביותר בארצות־הברית, מקווים כי מנה של יוזמה חופשית תחזיר להם את עושרם. כלכלת השוק התעלמה, במידה רבה, מ־200,000 בני הנאוואחו, החיים בשמורה השבטית המשתרעת על פני חלקים ממדינות יוטה, אריזונה וניו־מקסיקו, קרוב למפגש הגבולות. ההכנסה השנתית של בן נאוואחו היא 2,400 דולר, רבע מן הממוצע הארצי של אמריקה. במאמץ לשנות מצב זה, פותח יושב־ראש השבט, פטר מקדונלד, בתכנית יוזמנית למשיכת עסקים לשמורה.

זיהוי אתר עסקים הוא שיטה חדשה לנאוואחו, ובעצם לאינדיאנים האמריקאים בכלל. אינדיאנים רבים עדיין רואים אנשי עסקים באור אותם סוחרי ויסקי מן המאה ה־19 שהמירו יין שרף בסחורות ואדמות של האינדיאנים. רבים משומרי המסורת רואים בהתפתחות כלכלית איום על אורח החיים של הנאוואחו. בכהונה קודמת כיושב־ראש, ב־1975, סירב מקדונלד, לגרש אינדיאנים מיליטאנטים שתפסו מפעל של חב' פיירצ'יילד בשמורה, והמפעל נסגר.

העוני, מכל מקום, תופס עכשיו את מקום זכויות האינדיאנים בענין העיקרי המדאיג את שבטו של מקדונלד. אף שפרש מתפקיד היושב־ראש ב־1982 כשהיתה תלוייה נגדו האשמה של קבלת שוחד, התאכזבו מצביעי הנאוואחו מאי יכולתו של יורשו, פטרסון זאה, לצמצם את האבטלה. ההאשמות נגד מקדונלד בוטלו בסופו של דבר. הוא ניצח ברוחק בבחירות השבטיות של 1986, בהבטיחו להביא לשמורה 1000 מקומות עבודה חדשים בשנה.

כדי לקיים הבטחה זו, מציע מקדונלד את הנאוואחו, כאלטרנטיבה לעולם השלישי, לאנשי עסקים הרוצים עבודה מקצועית זולה והנחות מס בלי שיצטרכו לשאת ולתת עם זרים כדי להשיגן. אבל הוא מתחיל מאפס, פחות או יותר. כשני שלישים מן ההכנסה של השמורה באים ממענקים ממשלתיים. רוב בני הנאוואחו, המגיעים ללימודים באוניברסיטה, אינם חוזרים לשמורה. וכמו שמודה מקדונלד, יש עוד להנהיג הרבה רפורמות לפני שיוכלו עסקים לשגשג על אדמה אינדיאנית.

הקושי ביותר הוא הצורך לתקן מן היסוד את הביורוקרטיה של השמורה. ההנהגה השבטית מתחלקת בניהול השמורה עם פקידי המדינה והפקידים הפדראליים. אחת הבעיות היא למיין ולברר מי עושה מה בין הביורוקרטים. בעיה אחרת היא צמצום הנירת, שבאמצעותה קיוו אנשי מימשל להגן על האינדיאנים מפני מעשי המרמה של סוחרי הוויסקי או בני דמותם המודרניים. לשם שכירות עסק בשמורת הנאוואחו דרושים 47 סוגי רשיונות ואישורים.

בין שאר הקיצוצים צפוי שמעתה השפט תצמצם, בימים אלה את הזמן הדרוש להשגת רשיון שכירות־עסק – משנים לחודשים. כל בכר עוסקים. אנשים מן השבט בשתדלנות אצל הממשלה הפדראלית כדי שתקים בנק אינדיאני ארצי לפיתוח ותיצור אזורי מפעלים בשמורות וכך יגדל מספר התמריצים הפינאנסיים.

מקדונלד, מצידו, עוסק בשידול משקיעים פוטנציאליים. עד כה, רוב אנשי העסקים חשדניים במקצת לגבי המעבר הפתאומי של הנאוואחו לשתדלנות. אולם, בין המשתתפים בוועידה שכונסה לא מכבר כדי לדון בפיתוח בנאוואחו היו אוליבר בוילו, נשיא "ג'נרל דינאמיקס", אשר מפעל הלוחות המודפסים שלו הוא עתה המעסיק התעשייתי הגדול ביותר בשמורה; אחד מעשירי האופנה, אולג קאסיני, המדבר במעורפל על הקמת מקום נופש בשמורה; ורוברט פריצקר, נשיא קבוצת מארמון המגוונת. ברור, מכל מקום, כי אפילו המשקיעים הנלהבים ביותר יכולים לספק רק חלק מן האמביציות הכלכליות הנוכחיות של הנאוואחו. רווחה מתמדת תבוא רק כשיקימו בני הנאוואחו את עסקיהם שלהם וינצלו את כישוריהם הזונם.

אבל עוד חזון למועד. הארגון הנוכחי של השמורה כמעט אינו מעודד יוזמה חופשית. אין בעלות של יחידים על קרקעות; במקום זה, הרכוש מוחזק כפקדון בידי הממשלה הפדראלית ומנוהל על־ידי השבט. הממשלה השבטית היא המעסיק הגדול ביותר בשמורה. מבין העסקים המעטים הפועלים עכשיו – הרוב בבעלות השבט, והם סובלים מבעיות רבות המציקות לתעשיות ממשלתיות בכל מקום.

כיוון שלאיש נאוואחו מצוי אין ערב, הוא אינו יכול להשיג משכנתא או הלוואה עסקית. יתכן שהוא מברך על משרה מיובאת, כשיפור לעומת המענקים, אבל הוא עדיין עובד בשביל מישהו אחר. אלה השואפים להיות גם אמידים וגם עצמאים יצטרכו לעשות מה שעשו תמיד: לעזוב את השמורה למקום אחר. רק שם יכולים בני נאוואחו להסתכן ולהפסיד את רכושם המועט או להגדילו.

להם כבר יש חוקה בת 200 שנה וכאן בבניין הזה היא נכתבה. העיר פילדלפיה וכל ארה"ב עשו טכס ססגוני לכבוד כך. נראה שהם מרוצים מהמצב.

■ סין

גירושים נוסח פקינג

הו־קיאומו, ראש השמרנים בפוליטביורו של המפלגה הקומוניסטית הסינית, ביקר בביתו של וו זוגואנג, מחזאי מפורסם, ונשאר לתה. זה היה ב־1985. כשחזר הו לביתו של וו בפרברים המזורזים של פקין ב־1 באוגוסט השנה, הוא לא היה במצב רוח של שתיית תה. "אינני רוצה להתווכח אתך" הוא אמר לוו המופתע. "באתי רק לקרוא לך דבר זה".

ואכן, הוא קרא בקול מסמך שהוציאה ה"וועדה המרכזית לביקורת המשמעת" של המפלגה. המסמך האשים את המחזאי בהתנגדות להנהגת המפלגה בשנות ה־50; במתיחת ביקורת מוסווית על המערכה נגד "זיהום רוחני" שניהלה המפלגה ב־1983; ובשזירת נושאים במחזותיו, שאינם עולים בקנה אחד עם הדוקטרינה של המפלגה. לסיום אמר הו למחזאי כי עליו לפרוש מן המפלגה, שאם לא כן – יעמוד בפני גירוש. וו, אדם בן 70 הסכים לפרוש מן המפלגה, שהצטרף אליה ב־1981, כדי למנוע "אירוע תקשורתי שהיה עשוי להשפיע על הרפורמות של המדינה."

וו הוא רק אחד מבין כמה וכמה אינטלקטואלים נודעים שסולקו. תחילה היו ברשימה 20 שמות, אבל מחלקם נחסך הבזיון. לדברי וו, בין העומדים עדיין בפני טיהור נכללים: זאנג זיאושי, סגן־עורך לשעבר של "יומון העם"; סו שאוי, מנהל מכון המחקר רב היוקרה למרקסיזם־לניניזם־מאואיזם; חבר אחר במכון של סו; שני עתונאים בכירים; ומבקר ספרות.

יתכן שדנג קסיאופינג נתן את ברכתו לגירושים בתקווה שיוכל לפתות את אנשי הקו הנוקשה להסכים לתכנית להמשך הרפורמה הכלכלית: אנשיו של דנג יעלו את התכנית לדיון בקונגרס ה־13 של המפלגה הקומוניסטית, שנועד להתכנס באוקטובר. אם זה היה השיקול, הרי דנג לא העריך כראוי את מידת הפופולאריות של הרפורמה הפוליטית בקרב סינים רבים. כאשר פאנג לידי, אסטרופיסיקאי שנתן ביטוי לביקורתו, ועוד שני אינטלקטואלים הוצאו קודם לכן מן המפלגה, הובעה בציבור אהדה נרחבת לרעיונותיהם. אחרים מאלה העומדים עתה בפני גירוש, קיבלו עד כה עשרות מכתבים התומכים בהשקפותיהם.

משאל דעת קהל בערי החוף הגדולות של סין, שנערך מטעם ה"ועדה הממלכתית לשיקום המערכת הכלכלית", מראה כי 94% מן הנשאלים סבורים כי דרושה רפורמה הן במערכת הפוליטית של סין והן בכלכלה. האם טרם גילה דנג את הסוד הזה?

■ ספרד

סיפור אהבה באסקי

המחתרת הבאסקית E.T.A. מנהלת משא־ומתן עם שליח חשאי מטעם ממשלת ספרד.

כבר בשנה שעברה פורסם הסיפור על הנושא הזה. גיבורו של הסיפור הוא השליח החשאי. על הסיפור חתום לואיס סרביאן, ששמו מוכר לכל אחד במדריד. סרביאן הוא עורכו של העיתון רב ההשפעה "אל פאיס".

הדגש הוא על המלה 'סיפור' – טענו כמה מנהיגים סוציאליסטיים, שלא רצו שהקהל יאמין שיש לסרביאן מידע ממקורות פנימיים – הספר אינו אלא סיפור אהבה, פרי הדימיון.

ב־28 באוגוסט טולטלו הספרדים בתרדמת הקיץ שלהם. גורם הטלטלה: הודעה רשמית, שהממשלה מנהלת שיחות עם אנשי הא.ט.א'.

פקידים לא־בכירים קיימו לפחות שלוש פגישות – תוך השנה האחרונה – עם מנהיגי אירגון הטרור. הפגישה האחרונה התקיימה בראשית אוגוסט, באלג'יר.

ממשלת ספרד מעדיפה את המונח 'שיחות' על פני המונח 'משא־ומתן', אך לא היה בכך כדי להקטין את עוצמת ההפתעה. "כן לדיאלוג", אמר ראש הממשלה פליפה גונזאלס, "לא למשא־ומתן מדיני". ב־1 בספטמבר הציעה הממשלה לאופוזיציה להעניק את תמיכתה לרעיון הדו־שיח עם המחבלים. כרגע, נוטה האופוזיציה להיענות להצעה – אף שכמה מחברי מפלגת הימין הידועה בשם 'החזית הלאומית' המהו בקול רם על עצם השיחות עם "חבורת מרצחים", האחראית למותם של יותר מ־600 איש בתוך חמש־עשרה שנה.

"זוהי הפסקת־אש", עונים הדוברים הרשמיים – הד לדבריו של שר הפנים, חוזה באריונואבו.

עד כה היו לא.ט.א' שני תנאים להסכם שלום. הזרוע המדינית של האירגון הצבאי, 'הרי באטאסונה' – המשתתפת בשיחות – ביטאה אותם בבירור: חנינה לכל הלוחמים ופתיחה ברפורמות מקיפות שיופעלו במחוז הבאסקי, אאוסקאדי.

פרט לדרישה שהלשון הבאסקית תהיה השפה הרשמית במחוז זה, הם חפצים ביציאת המשטרה הספרדית מן המחוז ובסיפוח המחוזות השכנים (נאוורה וטסרה).

בקשר לדרישה האחרונה, יש באסקים הסבורים כי הרחבת תחום האוטונומיה – שהיא בעלת סמכויות נרחבות ביותר – תקטין את השפעתו של 'א.ט.א.' הם מציעים כי בני נאוורה יחליטו בעצמם – במשאל־עם – אם להישאר תושביו של מחוז נפרד או להסתפח לאאוסקאדי.

בין אנשי האירגון הצבאי, יש כאלה הנוטים להסכים לפשרה – חנינה בלבד – ולהותיר את חבריהם, אנשי 'הרי באטאסונה', כגורם שילחץ לכיוון רפורמות מדיניות. אחרים מבצעים את הפשרה בכוחות עצמם. הוותרנות של השופטים הספרדיים הביאה רבים מהם להניח למשטרת צרפת לתופסם ולהסגירם לספרד (85 הסגרות תוך 14 חודש) – שם הם משוחררים וחוזרים לחיים אזרחיים.

גורם המקשה על השיחות: הממשלה יודעת שלא כל הלוחמים מקבלים את מרותם של בני שיחה. הממשלה חוששת מפילוג באירגון – בין המבוגרים המבקשים מוצא של כבוד ופרישה, לבין הצעירים הנוטים להמשך הפעולות האלימות.

גם הממשלה פועלת בשני מישורים מנוגדים. במקביל להודעה על קיום השיחות, הודיעו השלטונות על גירוש לוחמי 'א.ט.א.' שנתפסו בערים בארצלונה וסאנטאנדר.

מאוד יתכן שהמשך השיחות יעוכב בשל רעש הט.נ.ט. – כלי נשקם של הלוחמים הבאסקים – שישוב להתפוצץ.

■ הים הצפוני

מה קורה למוח במים עמוקים

אסטרונאוטים וצוללנים במים עמוקים הם, ככל הנראה, העובדים היחידים הנאלצים לסבול שינויים פיסיולוגיים גדולים כחלק מעבודתם. הסיכונים העיקריים והמוכרים היטב של הצלילה הם "עווית האמודאים" (הנגרמת כשגאזים בזרם הדם נהפכים לבועות) ונמק של העצמות. בדרך כלל אפשר להמנע מן ה"עווית" על־ידי העלאה אטית של הצוללים ממעמקי הים. נמק העצמות כרוך במות חלקי עצם; איש אינו יודע מה גורם לכך. אם מאבחנים את זה בזמן הבדיקה השנתית של צולל, אוסרים עליו את הצלילה לפני שיורע מצבו ויופיעו סימפטומים של המחלה. אף שנזק לעצמות מתגלה בקלות בצילום רנטגן, יש רופאים הסבורים כי מה שגורם לזה עלול להזיק גם לרקמות אחרות, שקשה יותר לפקח עליהן. דאגה זו נראה שיש לה בסיס מוצק.

בשנה שעברה עברו 21 צוללנים מן הים הצפוני סריקת מוח בציוד גרעיני־מגנטי בבית־החולים רוגאלנד בסטאוואנגר, נורווגיה. התוצאות, שזה עתה דווח עליהן במועצה הרפואית למחקר בבריטניה, מלמדות כי אצל כמה מן הצוללנים, שהיו בריאים לכאורה, נתגלו נזקים בכמה אזורים של המוח, בדומה לנזקים אצל נפגעי שבץ.

בדיקות נוירולוגיות ובחינות זכרון מרמזות גם הן על נזק מסויים. עד כה מספר הבדיקות שנעשו הוא קטן מכדי לקבוע עד כמה נרחב עשוי נזק זה להיות, אבל הבדיקות בסטאוואנגר תומכות במידת מה בטענותיהם של צוללנים – ושל נשותיהם – כי הצוללנות גורמת לשינויי אישיות.

ד"ר איאן קלדר, פאתולוג בבית־חולים של לונדון, מבצע בדיקות מפורטות שלאחר־המוות של צוללנים, כשהדבר ניתן לו. עד כה מצא כי גברים שצללו בסדירות לעומק של יותר מ־50 מ' – יש להם אנומליות אופייניות בעמוד השדרה. המעטה השומני העוטף את הסיבים העצביים מתרוקן, כנראה, משום שזרם הדם לאיזור הניזוק מתמעט. ייתכן כי "יכולת יתר" של מערכות העצבים אצל אנשים צעירים יותר (כשחלק מן המערכת ניזוק, חלק אחר נוטל את הפיקוד) – פירושה שנזק כזה אינו מייצר סימפטומים הניתנים לגילוי על־ידי בדיקות שיגרתיות של צוללנים. ייתכן שהסימפטומים יתחילו להופיע כשיגיעו לגיל 50.

קומץ אנשי המחקר הרפואי, החוקרים את הצוללים במים עמוקים, מעדיפים את הרחבת המחקר על־פני הכנסת שינויים בנוהלי הצלילה. הם טוענים כי המחקר דרוש כדי לקבוע אילו שינויים, אם בכלל, ראוי לעשות. נראה, למשל, כי יש צוללנים עמידים יותר מאחרים, ולכן אולי יהיה אפשר לבחור אנשים המתאימים יותר להיות צוללנים. בינתיים כדאי אולי להגביל את העומק שאליו מותר לצולל לרדת – אף שיש עדות לכך שחשיפה חוזרת לעומקים רדודים יותר עלולה גם היא לגרום נזק נוירולוגי.

בתעשיית הנפט חוששים, כי זהירות רבה מדי תפריע לשירות שנותנים לה הצוללנים בים. לנפט המופק בים דרושים פיקוח ותחזוקה, כדי להבטיח את בטיחותם של מבנים תת־מימיים, וככל שמפתחים שדות נפט עמוקים יותר, על הצוללנים לרדת לעומקים רבים יותר.

הצוללנים עצמם אינם מעוניינים בשינויים שיסכנו את פרנסתם המשתלמת יפה. מאז ירידת מחירי הנפט גדלה האבטלה בקרב הצוללנים. לפי "האיגוד הבריטי של קבלני צלילה הרחק מן החוף", היה מספר הצוללנים שהועסקו ב־1986 קטן ב־25 אחוז ממספר הצוללנים שהועסקו ב־1985.

בעתיד אולי תיפתר הבעיה על־ידי הצבת רובוטים תת־מימיים במקום צוללנים. כיום משתמשים כבר בכלי־רכב תת־מימיים מונחים מרחוק ובמצלמות וידיאו ורשמקולים לכמה עבודות פיקוח, אך לפי שעה אין הם די חכמים לתחזוק עדין או לעבודת בניה. נוסף על כך מפעילים רבים עדיין מעדיפים צוללנים אנושיים גם לעבודות פיקוח פשוטות. לרובוטים יש שיעור תמותה גבוה להחריד. אם קורה שהם מסתבכים במבנה תת־מימי, צריך לשלוח צוללן כדי לחלצם. כיוון שעלות החלפתו, אפילו של רובוט פשוט ביותר, היא 160,000 דולר, הרי עובדים אנושיים הם הרבה יותר זולים, לפחות בטווח הקצר.

[illegible] من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

מערכת החינוך בבאר־שבע סלאמס אחד גדול – טוען ולבר

מזכ"ל הסתדרות המורים מותח ביקורת קשה: „אם לא יחול שינוי מהותי בתחום החינוך, יקימו בעוד עשר שנים ועדת חקירה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

„מערכת החינוך בישראל אינה מהווה שום מסר ערכי, אלא מלמדת רק מה שצריך כדי לעמוד בבחינות הבגרות. מבחינת רמת החינוך הנגב נמצא באחד המקומות האחרונים בארץ. ראשי ערי הפיתוח הביעו שיש להעמיד את החינוך בראש סולם העדיפויות, אך המשאבים מופנים לא לדברים החשובים ביותר. בבאר־שבע אפילו את זה לא הבינו, כי אבות העיר לא התעניינו אף פעם בחינוך ולכן מפגרת בירת הנגב אחרי עיירות הפיתוח".

תמונת מצב קודרת זו משרטט מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר. ולבר, תושב באר־שבע, אומר בראיון למוסף מקומי של „מעריב" שהופיע שלשום בנגב: „אם לא יחול שינוי מהותי בתחום החינוך, יקימו בעוד עשר שנים ועדת חקירה, שתצטרך לבדוק מה קרה וכיצד הגענו למצב כה חמור".

ולבר מדרג את הנגב באחד המקומות הנמוכים במערכת החינוך בישראל, המצויה לדבריו כולה ברמה נמוכה מאוד. „לראשי עיירות הפיתוח נדמה שהמיחשוב של עיירה יפתור את בעיית הרמה, אבל מחשבים אינם יכולים לענות על מצוקה של תשתית חינוכית חלשה". לדבריו, גם חוק חינוך תיכון חובה הוא חוק פוליטי מובהק ואינו במקום. „הפוליטיקאים יודעים שלתלמידי תיכון תהיה זכות הצבעה בתוך שלוש שנים, ולכן הם חושבים שכדאי להשקיע בילדים מבוגרים ושאולי כך יזכו בקולות של מצביעים פוטנציאליים נוספים. זהו חוק המיועד לילדי סביון וצפון תל־אביב, כי גם לפני החלתו היו תלמידי עיירות הפיתוח פטורים מתשלום שכר לימוד".

ביקורת נוקבת מותח ולבר על מערכת החינוך בבאר־שבע. „העיר הגדולה הזו", הוא קובע, „יכולה היתה להעמיד מערכת חינוך רצינית, אבל התחום הזה לא עניין אף פעם את אבות העיר. מערכת החינוך כאן היא סלאמס אחד גדול. רק בבאר־שבע משביתים ההורים את ילדיהם מלימודים בגלל מצב רעוע של מבני בתי־הספר, וזו הרי אמורה להיות חממה, בה ילמדו הילדים להכיר מושגים של אסתטיקה ותרבות דיור. במקום זה הם נכנסים לחורבות ולא פוגשים בשום דבר יפה בבית־הספר".

לדבריו, בתי הספר המקיפים בבאר־שבע גם אינם מאפשרים פיתוח נאות של כשרונות אמנותיים. ולבר: „יש כאן מוסדות מפוארים, כמו אולפן, 'בתדור' למחול, המרכז לאמנות חזותית, הסינמטק, תיאטרון באר־שבע ועוד, ובכל זאת אין בית־ספר אחד, שמשתמש בתשתית אמנותית זו, כדי לאפשר לתלמידים כשרוניים להתפתח כראוי בתחום האמנויות היפות. זה המצב, בשל היעדר ראיה כוללת של נושא החינוך בעיר ובשל חוסר העניין, שמגלים אבות העיר בתחום חשוב זה", מסכם המורה מספר אחד בישראל את המצב בעירו שלו.

3000 בני נוער הצורכים סמים אותרו בתל־אביב ובירושלים

מאת יעל פישביין, כתבת „דבר" לענייני חינוך

עיריית תל־אביב ואגודות אל סם איתרו בתל־אביב 1800 בני נוער המשתמשים בסמים. הגיל הצעיר ביותר של המשתמשים הוא 14–15 ורובם נשרו ממערכת החינוך. על כך מסר ד"ר אביעזר ידפיהו מאגודת אל־סם במקום הנבחר מעון אישפוז לנגמלי סמים ואלכוהול במרכז הגמילה ביפו, ביום ו'.

ד"ר אברהם לוי מאגף הנוער בעיריית ירושלים מסר על איתורם של 1200 בני נוער במערב העיר. בני שכונות המצוקה, לדבריו, הם האוכלוסיה הנמצאת בסיכון הגבוה ביותר. במבצע איתור שנערך באחת משכונות המצוקה בבירה התברר, כי שמונים מתוך מאה נגועים בסמים. מהניסיון שהצטבר בסניפי „אל סם" עולה, כי צעירים אינם מוכנים להודות בהתמכרותם לסמים ואינם מוכנים להגיע לטיפול בתחנות המיועדות לכך, ודבר זה מקשה על מתן סיוע לנפגעי הסמים הצעירים.

לילי נדב־ברקמן, האחראית על תוכניות המניעה מסמים ואלכוהול במשרד החינוך, מסרה כי על־פי סיכומי מחקרים שנערכו עד היום עולה, שכעשרים וחמישה אחוזים מבני הנוער המנותק משתמשים בסמים. לדבריה, שר החינוך והתרבות יצחק נבון הודיע כי נושא המניעה הראשונית בבתי־הספר יתפוס מקום חשוב בתוכניות הלימוד, כמו כן משרד החינוך נערך להכנת תוכניות מניעה ייחודיות למגזרי נוער בסיכון. תוכניות המניעה נמצאות בשלבי גיבוש ראשוניים ויש צורך בהשקעת משאבים נרחבת להכשרת כוח־אדם מיומן להפעלת תוכניות המניעה. לדברי מנהל מרכז הגמילה ביפו, ד"ר מיכאל רייטר, היקף תוכניות המניעה בקרב בני נוער במצוקה הנמצא בדרגת סיכון גבוהה, אינו משביע רצון. מידת שיתוף הפעולה בין הגורמים המעורבים, משרד החינוך, הרווחה, הרשויות המקומיות המשטרה, נמוכה והדבר גורם להנחתה מתמשכת. משרד הבריאות הגדיל באחרונה את הקצבת המשאבים לטיפול בנפגעי סמים לנוכח המחסור במקומות מתאימים לגמילה. פתיחת מעון האישפוז ביפו מכביל שתיים עשר מיטות הוא חלק משינוי המדיניות של משרד זה כלפי בעיית הסמים. לדברי רייטר, רק שינוי כולל של גישת כל משרדי הממשלה המעורבים בבעיית הסמים, עשוי לבלום את התפשטות הנגע.

מנכ"ל התאחדות האיכרים מתריע במכתב לשרים

החקלאים יורדים מן הקרקע ותוך 3–4 שנים תיהפך האדמה לשוממה

מאת דוד משיח, סופר „דבר" לענייני חקלאות

לבם של קובעי המדיניות בישראל גס בחקלאות. אם־אם יורדים חקלאים מן הקרקע, חדלים לייצר, חדלים לייצא ותוך שלוש־ארבע שנים תיהפך האדמה לשוממה או מוחזקת בידי שכנינו הערבים, אשר יכתיבו מה לזרוע ומה לשתול – דברים אלה כותב מנכ"ל התאחדות האיכרים שלמה רייזמן במכתב שנשלח לשרי הממשלה ולחברי־הכנסת.

רייזמן מבקש לפעול למען החקלאות, שמצבה מידרדר והולך בגלל מדיניות הממשלה.

רייזמן מציין, כי גם אל החוקים לכאורה, דור רביעי וחמישי בחקלאות, המחזיקים בקרקע למעלה ממאה שנים כלתה הרעה. "אין בנו עוד כוח לעמוד בנטל הריבית הרצחנית, חוסר התייחסות לעידוד היצוא מול מדינות מתחרות המסובסדות על־ידי ממשלותיהן בעשרות מיליארדי דולרים, לא נותר בנו עוד כוח לעמוד. התפוקה שלנו הן דולריות והתשומות המשולמות הן בשקלים והפער בין התפוקה הדולרית והתשומה השקלית מגיע למאות אחוזים", כותב רייזמן.

הכותב מציין כי מדיניות הממשלה בשנים האחרונות עיוותה את החקלאות ומשתנים סדרי העדיפויות. תחת הסיסמא של הדברת האינפלציה מרבידים את הסקטור החקלאי ואת דור ההמשך שלו. הוא מרגיש שהחקלאים ייפגעו קשות והכנסה של יותר ממיליארד דולר מיצוא חקלאי ישיר ועקיף בעל ערך מוסף גבוה ביותר במשק תלך לאיבוד.

יו"ר המועצה לשיווק הדרים באגרקסקו ראובן איילנר אמר בישיבה של מזכירות תנועת המושבים, כי בשבע השנים האחרונות בגלל מדיניות הממשלה נשחקו רווחי החקלאים המייצאים בסכום של 376 מיליון דולר. הוא הדגיש, כי אף שבעונה האחרונה עלה הפדיון בשיעור 18.6 אחוז, רווחי החקלאים קטנו בגלל הקפאת שער הדולר. מזכיר תנועת המושבים גדליה גל, שציין, כי 45 אחוז מהייצור החקלאי מיועדים ליצוא תבע מהממשלה לפצות את החקלאים על הנזקים שנגרמו להם בגלל מדיניות הממשלה.

בכינוס ארצי של מזכירי מועצות פועלים

קיסר מציע הגבלת כהונת מנכ"ל במפעל הסתדרותי ל־2 קדנציות

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, הודיע שבכוונתו להציע להנהלת ההסתדרות ולוועד הפועל של ההסתדרות הגבלת כהונתו של מנכ"ל במפעל הסתדרותי לשתי קדנציות, באשר מבחנו של המנכ"ל יהיה במאזן הכלכלי־חברתי של המפעל שבניהולו.

כידוע, הוחלט כמנו שכהונת חבר מועצת המנהלים, לרבות יו"ר המועצה בקונצרן הסתדרותי מוגבלת לשש שנים.

הדברים נאמרו בכינוס ארצי של מזכירי מועצות פועלים, בראשות גדעון בן־ישראל, יו"ר האגף לארגון ומועצות פועלים, שנערך בסוף השבוע באפעל.

הכינוס התקיים במסגרת היערכות מועצות הפועלים לתוכנית העבודה לשנה הבאה. קיסר הבהיר למזכירים הנבחרים ששמירה על מהות ההסתדרות ושליחותה קודמת להתמודדות אישית על תפקידים תנועתיים ופוליטיים. „מועצת הפועלים היא המעוז של ההסתדרות וחובה עלינו לשמור עליה כמוסד המקנה בסדר עדיפות ראשונית את השירות לחבר ברמה נאותה", אמר.

גדעון בן־ישראל אמר, כי בחודשים האחרונים הושקע מאמץ רב כדי שמועצות הפועלים יראו בארגון חברים להסתדרות נושא מרכזי. לדבריו, רק כ־40 מ־72 מועצות הפועלים, פעלו בהתאם לכך. הוא תבע ממועצות הפועלים שעדיין לא החלו לפעול בנושא להתחיל בכך לאלתר. כן הטעים, בן־ישראל, שבעיית השירות לחבר עדיין לא מוצתה במלואה. הוא אמר שההסתדרות היא של חבריה ולמען חבריה, ומחובת שליחי ההסתדרות לתת לחברים את תשומת הלב לה הם ראויים. הכינוס הקדיש לדיון בנושאי ארגון חברות ושיפור השירות לחבר. כן דן הכינוס בדו"ח „ועדת יעקב ניצן" על תיפקוד מועצת הפועלים.

בן־ישראל קרא למזכירי מועצות הפועלים להגביר פעלם למען הקרן לתנופה לצביוה.

לרחל איס ובני־משפחתה

משתתפים באבלכם הכבד במות

יוסף

משפחת הכוכבי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של דודתנו

יפה ברוידה

מדור העליה השלישית

לוחמת ומגשימה לשוויון האשה בעבודה

הלוויתה תתקיים בקיבוץ רמת הכובש,
יום ראשון, כ"ז אלול תשמ"ז 20.9.87 בשעה 16.30
מתכנסים ליד שער הכניסה לקיבוץ

אחייניה: יהודית בן־טל
פנחס נאור
משה נאור
ומשפחותיהם

במלאות 30 לפטירתה של יקירתנו

ניצה הדר

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום שלישי כ"ח אלול תשמ"ז 22.9.87 בשעה 4 אחה"צ.
אנו מודים לכל ידידינו ומכרינו
על השתתפותם באבלנו הכבד

משפ' פירשטין הדר
ובית נווה איתן

כואבים ואבלים על

מרב

שנקטפה באבה

תנחומינו
למשפחה ולבית רמיאון.

ביה"ס המקיף
אורט עמק חרוד

אלי ביטון – מזכיר מועצת פועלי שדרות

אלי ביטון, מהמערך, נבחר בסוף השבוע למזכיר מועצת פועלי שדרות, ובכך עברה בהרות המזכיר, היחידה שבה היתה נציג הליכוד, לידי נציג המערך.

העברת התפקיד נקבעה לאחר הצבעה בה זכה אלי ביטון לרוב של שבעה קולות לעומת חמישה קולות שניתנו לשלום הלוי נציג הליכוד, שהשתתף בהצבעה.

גדעון בן־ישראל, יו"ר האגף לארגון ומועצות הפועלים, שיגר מברק ברכה למזכיר הנבחר והביע אמונתו שאלי ביטון ייצג את פועלי שדרות בכבוד. כן שיגר ברכה למזכיר הנבחר, מיכאל זיו (מייקל), מנהל האגף לארגון ולמועצות הפועלים.

„אריסטו" – אלוף הסוסים הערביים

מאת דני צדוקה, סופר „דבר" בדרום

הסוס „אריסטו מגניפיס" מ„מרכז קשוואן" של אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, זכה בתצוגה השנתית השמינית של „אגודת הסוס הערבי בישראל" בתואר אלוף הרוכבים לשנת 1987.

בתחרות שנערכה ביום ו' באמפיתאטרון של האוניברסיטה השתתפו 120 סייחים וסוסים משני המינים, שהתחרו ביניהם על תוארי האליפות. מחוץ לכבוד המוענק בכך, יש לזכיה בתארים גם משמעות כלכלית בענף המתפתח של גידול סוסים ערביים. תחת עינה הפקוחה וביקורתה המקצועית של השופטת הראשית בריג'יטה פוש משוודיה, זכתה חוות הסוסים של קיבוץ שער הגולן. בין האורחים בתצוגה שהיו"ר שלה היה שר המשטרה חיים בר־לב, בלט ד"ר אברהם זגלול מנהל חוות גידול הסוסים „אל־זהרה" הממשלתית בקהיר. זגלול שהוא נכדו של מייסד מפלגת ה„ואפד" המצרית, סעד־זגלול, בא לתצוגה בחברת השגריר המצרי מוחמד בסיוני.

בנו של דוד לוי „יורד" לראשות מועצת בית־שאן

מאת יצחק מרינבר, סופר „דבר"

ג'קי לוי, בנו של סגן ראש הממשלה ושר השיכון והבינוי, דוד לוי, יורד, כנראה, בבחירות הבאות לראשות מועצת בית־שאן, מול חבר מפלגתו, „היהודי", ראש המועצה הנבחר, שלמה בן־שלמה.

בכתבה שהופיעה שלשום במקומון „כל העמק והגליל" נאמר כי בעקבות פניותיהם של פעילים בסניף המקומי, שוקל לוי הצעיר את הנושא ברצינות רבה והוא נבר מגעים עם ראשי סניפי מפלגות אחרים בישוב, כדי לבקש את תמיכתם.

עוד נאמר שלוי ותומכיו עומדים להיפגש השבוע עם „אישיות בכירה" במפלגת העבודה כדי לבקש את תמיכתה, וכי ג'קי לוי החליט להתמודד בבחירות, מול בן־שלמה, „לאור גל התמיכה לו הוא זוכה בישוב". לדבריו, אביו, השר, לא התערב כלל בהחלטתו להתמודד על תפקיד ראש המועצה בבית־שאן.

ג'קי לוי „עשה כותרות" לאחרונה בעקבות הוקעה המשטרתית על דרך העסקתו במועצה המקומית רמת־ישי. אביו, סגן ראש הממשלה דוד לוי, החל את הקריירה הפוליטית שלו כסגן ראש המועצה המקומית בבית־שאן.

דילל את תלושי השי של הגמלאים וקנה מתנות לעצמו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

שני קטינים בני 16 מחיפה, אשר הגו, נגבו וייחשד בל אחר בנערה, מנויים במפעל־הפיס ותלושי שי מקונבזין „מלל בנהר", נעצרו על־ידי חוקרי הנוער במשטרת חוף במעשיהם.

אחד הקטינים העוסק בחברת מפעל־הפיס במתנים לקוחות על מנויי החברה. תמורת כל מנוי שלם לו סכום כסף. בחקירה התברר כי הנער מילא פרטים כוזבים של ריידים בשמות מנויים, חתם בשמם והגישם לחברה. כשנקלטו התלושים במחשב הופנו הריידים לבנקים, ואלה שילמו תמורתם בהוראת־קבע. סוכן מפעל הפיס שהעסיק את הנער, חשד בו עקב מספרם הרב של מנויים אשר החתמו על־ידו. ואמנם, בחקירת המשטרה הודה הקטין בזיוף ובמירמה.

קטין אחר נעצר כחשוד בגניבת תלושי שי לראש־השנה שניפקה „מלל בנהר" לגמלאים.

הקטין עסק במשלוח תעודות אשראי לגמלאים ותוך־כדי כך נהג לפתוח את המעטפות ולהוציא חלק מתלושי השי. בתלושים קנה מתנות לעצמו ברשת החנויות של ההסתדרות.

פקיד דואר עירני הבחין בנער הפותח את המעטפות. הוא הודיע לחברה, וזו פנתה למשטרה. בחקירתו הודה הנער בגניבת התלושים. חלק מהם נתפס ברשותו ובחלק האחר קנה מתנות לעצמו.

נחשפת החידה הפלישתית

חפירות תל־מקנה

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

חידת מוצאם התרבותי של הפלישתים בתקופת המלוכה בחפירות תל־מקנה, היא עקרון הפלישתית, אפריסתפה להבנת התיישבות הפלישתית בארץ.

בעונת החפירות הרביעית, שנסתיימה לאחרונה, התברר כי הפלישתים הביאו עימם לארץ את הידע לייצור כלי החרס המיוחדים שלהם, יצרו אותם במקום ולא עסקו ביבוא כלים מארץ מוצאם. על פי כלי החרס נראה שבעקרון הם פיתחו סיגנון מיוחד לארץ פלשת, של אותם כלים.

בתל־מקנה שבשפלה, ליד קיבוץ רבדים, חופרים פרופ' טרודה דותן מהאוניברסיטה העברית ופרופ' ס. גיטין ממכון אולברייט בירושלים. בחפירות השנה נחשף חלק מבנין מונומנטלי מתקופת סופה של העיר הפלישתית הקדומה (המאה ה־11 או סוף המאה ה־10 לפני הספירה) אשר לדעת החוקרים שימש כארמון או בית מושל. נחשפו בו עד כה שני חדרים וחצר. בחדרים נמצאו כלי פולחן רבים. הנחת טרודה דותן היא, שלא היה זה מקדש אלא חדרי פולחן במבנה מפואר.

תל־מקנה משתרע על 200 דונם, והוא האתר המקראי הגדול בישראל. בעקבות החפירות בו יש בידי המחקר לראשונה ממצאים המצביעים על קשר ישיר בין הפלישתים לתרבות האגאית. הפלישתים הן קבוצה אתנית שונה לגמרי מהכנענים ומתושבי יהודה וישראל, שפלשו ארצה בראשית המאה ה־12 לפנה"ס, ונעלמו מהאיזור במאה ה־7 לפנה"ס. בתקופת דוד ושלמה הצטמצמה עקרון בגודלה ושיגשגה שוב במאה ה־7 לפנה"ס. אז הפכה למרכז תעשייתי גדול לייצור שמן ולטקסטיל.

יותר ממאה בתי־בד נמצאו בחפירות באיזור התעשיה שליד השער הדרומי של העיר. סמוך לבתי הבד נמצאו מזבחות בעלי 4 קרניים ומתקנים פולחניים. העיר נכבשה בידי נבוכדנאצר ב־603 לפנה"ס, ננטשה ולא יושבה עוד.

החפירה בתל־יזרעאל

שרידים מרשימים של בנייה מתוכננת היטב, אולי ממלכתית, נחשפו עם תחילת החפירות הארכיאולוגיות בתל־יזרעאל, הצופה על בקעת חרוד. החפירה נערכת מטעם אגף העתיקות והמוזיאונים, על אף שבעבודות הכשרת שטח נפגעו שרידים עתיקים. את החפירה מנהלים פנחס פורת, עודד פדר ושושנה אגדי. החפירה נערכת בשני שטחים, בדרום־מזרח ובצפון־מזרח התל. בשטח הדרומי נערכת החפירה במבנה, שהוא כנראה מרתף של בניין, שחלקו העליון לא שרד. הקירות הנחשפים מטוייחים בטיח מעולה.

כלי זכוכית ומטבעות מתקופה קדומה נתגלו בחפירות ניצנה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

באתר הארכיאולוגי ניצנה, סמוך לגבול מצרים, נמצאו כלי זכוכית, מטבעות ולוח שיש מתקופה קדומה. במהלך עונת החפירות הראשונה, שהסתיימה בימים אלה, נחשפו במקום חרסים שעליהן חקיקות בכתובות בערבית ובן מגרליעד (?).

במורדו הדרומי של העיר הרומית־ביזנטית (אקרופוליס) שהיתה במקום, הוחל בחשיפת שני מבנים גדולים, שהיו חלק מרובע מגורים. קירות הבתים נבנו מאבן ואף תקרותיהם היו עשויות להיות אבן, שהונחו על קשתות רחביות.

החפירות שנערכו במקום בחודשים האחרונים, בוצעו במשותף על־ידי המגמה לארכיאולוגיה של אוניברסיטת בן־גוריון והקהילה היהודית ניצנה של הסוכנות היהודית, שבראש צוות הקבוצה עומד אריה (לובה) אליאב. בחפירה נטלו חלק חברי הקהילה, בהדרכתם של בוגרי המגמה. ראשי החפירה, ד"ר דן אורמן וד"ר יוסף שרשבסקי, סברו כי השתמרותם של המבנים שנחשפו במקום, טובה יחסית וכי הקירות נותרו עומדים עד לגובה של כמטר אחד.

תלמיד תיכון נדקר במועדון לילה; המשטרה: תוכנן מראש

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

נער בן 17 מחיפה, תלמיד בית־הספר „משלבי בגין", נדקר ביום ו' אחר הצהריים במועדון הלילה „פירמיד" בקריית־ים במהלך קטטת, כנראה בגלל בחורה. בקיבוץ הפנים.

הדוקר, גם הוא תלמיד בבית־הספר, נמלט מהמקום בחסות חבריו ואחר כך נעצר על־ידי המשטרה.

הקטטה פרצה במועדון הלילה לאחר שהתלמידים הקניטו את הנדקר על רקע יריבות קודמת ביניהם. התלמידים אף איימו על הנדקר כי יהרגו אותו. במהלך הקטטה היכו מספר תלמידים את הנדקר והוא נפל ארצה. במהלך חילופי המהלומות שלף אחד התלמידים כנראה אולר, ודקר את התלמיד במספר מקומות בגבו ואף ברח לו. התגלם בידיו, ודוקר נמלט. אולם התלמידים האחרים הביאו את הנדקר במכוניתם לתחנת מד"א בקריית־ביאליק, שם קיבל טיפול רפואי ראשוני ואושפז בבית־החולים רמב"ם בחיפה.

מפקד תחנת זבולון סנ"צ יעקב בורובסקי חתם אתמול בערב על צו סגירה מינהלי למשך 30 יום נגד מועדון הלילה „פירמיד". סגירת המועדון תתבצע במשך היום. סנ"צ בורובסקי אמר אתמול ל„דבר", כי המשטרה מתייחסת בחומרה לאירוע. החקירה מעלה שהדוקר הגיע מצויד מראש, אשר תוכננה מראש.

למשטרה נודע כי לפני שבועיים נדקר אחר מבאי המועדון „פירמיד" אולם הבעלים הצליחו להשתיק את העניין. לפני כחודש מכרו במועדון משקאות אלכוהוליים לקטינים ונגד המועדון הוצאה התראה לפני סגירה.

יריד תעסוקה בשדרות – בקרוב

ביוזמת הקיבוצים ייערך יריד תעסוקתי בעיירה שדרות במגמה ליצור תקשורת בין מעסיקים לבין עובדים פוטנציאליים בשיתוף פעולה בין שירות התעסוקה במקום, הרשות המקומית, מועצת הפועלים וועדת התעסוקה הארצית בהסתדרות.

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, עליזה תמיר, ציינה כי בעיירה צעירים רבים המבקשים להצטרף למעגל העבודה ברמה משתלמת ומעניינת. לדבריה, חייבים הגורמים הממשלתיים האחראים לתעסוקה ליצור מסלול הכשרה מקצועית בתחום ליפוש הזהלומים – ענף המתרחב בהתמדה וצופן פוטנציאל תעסוקתי בלתי־מנוצל.

בריון שקיימה תמיר עם ראש המועצה המקומית באשקלון יחיאל ברסוב, ומזכיר מועצת הפועלים, סעדיה אילוז, סוכם לנסות להאריך את שעות הילדים בגני הילדים עד שעה 4 אחר־הצהריים, בהשתתפות ההורים, בעלות של 50 ש"ח לילד לחודש.

הודעה לציבור הנוסעים באגד

באישור המפקחים על התעבורה

החל מיום שלישי 22.9.87 יתוגברו קוי השרות של אגד לקראת ראש־השנה.
הנוסעים מתבקשים להקדים את נסיעותיהם בערב החג כדי לחסוך מעומס צפיפות בשעות העומס.
במוצאי־שבת 26.9.87 יתוגברו שרותי אגד מהישובים בצפון הארץ ומהדרום לתל־אביב.
יתר הנסיעות יתבצעו במתכונת לוח הזמנים של מוצאי־שבתות וחגים.
כדי להקל על עומס התנועה בתקופת החגים בתחנה המרכזית בתל־אביב, יועברו תחנות הקווים לצפון הארץ שמספריהם 821, 823, 829, 832, 833, 834, 843 מהתחנה המרכזית לרחוב המסילה פינת־דוד סלומון בתל־אביב, החל מיום שני 21.9.87 ועד 18.10.87 (כולל).
פרטים נוספים ניתן לקבל במרכזי מידע ולשכות המודיעין של אגד.
תל־אביב: 03-432777 ירושלים: 02-304304 חיפה: 04-549131
באר־שבע: 057-74343

בברכת שנה טובה ונסיעה נעימה.

מרכז ההסברה — ישראל 40 — מטה חגיגות ה־40 למדינה

טקס פתיחת חגיגות שנת ה־40 למדינת ישראל
וחתימת הזדהות עם מגילת העצמאות
במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג

יתקיים היום, יום ראשון, כ"ז באלול התשמ"ז (20.9.87) בשעה 16.30
הכניסה למוזמנים בלבד

הטקס יועבר בשידור חי בטלביזיה החינוכית ובגלי צה"ל

המוזמנים מתבקשים להגיע למשכן הנשיא עד שעה 16.15

תנועת העבודה הציונית העולמית

הועידה העולמית השמינית

בעצרת תגיגית לציון 80 שנה ליסודה של התנועה שתתקיים ביום ה' 3.12.87 בשעה 19:30 במרכז זיראר בכר (בית העם) ירושלים יוענקו שבעה פרסים והם:

פרס ע"ש דוד בן גוריון – על מפעל חיים בעשייה ציונית.
יו"ר הועדה – ח"כ ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות.

פרס ע"ש משה שרת – לדו־קיום יהודי ערבי ולדמוקרטיה.
יו"ר הועדה – ח"כ מיכה חריש.

פרס ע"ש לוי אשכול – למעשה התיישבותי.
יו"ר הועדה – אהרון ידלין.

פרס ע"ש גולדה מאיר – למאבק למען עליה לארץ.
יו"ר הועדה – ח"כ נאוה ארד.

פרס ע"ש יגאל אלון – על מעשה ציוני חלוצי.
יו"ר הועדה – יעקב צור – שר הקליטה.

פרס ע"ש פנחס ספיר – לתרומה לחברה ולכלכלה.
יו"ר הועדה – עמירם סיון – יו"ר הנהלת בנק הפועלים.

פרס ע"ש אריה פינקוס – לחינוך יהודי בתפוצות.
יו"ר הועדה – ח"כ נחמן רז.

הצעות למועמדים (אישים, ארגונים, מפעלים) לכל הפרס יש להפנות אל:
תנועת העבודה הציונית, דיסקין 5, ירושלים,
מיקוד – 92473
לא יאוחר מ־12.10.87

יחזאל לקס
יו"ר התנועה

דבר היום

פאשיזם נוסח 1987

מנהיג "החזית הלאומית" הצרפתית ז'אן־מארי לה־פן הוא כיום מנהיג המפלגה הפאשיסטית החזקה ביותר באירופה, וגם אם אין נשקף איום מיידי למשטרה הדמוקרטי של צרפת מצידו מייצגת החזית כוח לא מבוטל בחברה הצרפתית, שלבד משורשיו ההיסטוריים התחזק בעיקר כתגובה גזענית למהגרים מצפון־אפריקה. בעקבות גינוי נמרץ של דעת הקהל ושל אישים מרכזיים במימסד בראשות הנשיא מיטראן, ביצע לה־פן בסוף השבוע מעין נסיגה טאקטית לגבי הגדרת השואה היהודית כפרט אחד בלבד במלחמת העולם השניה, והטיל את האחריות ל"אי־ההבנה" על טרור אינטלקטואלי של מתנגדיו. אולם אף־על־פי שנאלץ להוקיע מה שעוללו הנאצים ליהודים, לצוענים ולעמים אחרים, התחמק מלהתייחס להתבטאותו לגבי הוויכוח בעניין קיומם או אי־קיומם של תאי הגאזים. לגיטימציה של ויכוח סרק זה בעזרת מכחישי השואה ומכנים היסטוריים־לכאורה הוא כיום סימן היכר לכל הכוחות הפאשיסטיים באירופה וגם מעבר לאוקיינוס. בצורה זו הם מבקשים לטהר את השרץ שרבק בפאשיזם בעקבות אושוויץ ושאר מחנות ההשמדה.

כפי שמסתבר משורה של התמודדויות בקלפי באירופה, הימין הקיצוני הגזעני מגלה כיום סימני חיות גם בדמוקרטיות ותיקות ומבוססות. הלקח היהודי והישראלי מכל אלה הוא חד־משמעי: אין כל מקום להתפשרות עם כוחות פאשיסטיים וניאו־פאשיסטיים גם אם חוד המנית שלהם מופנה כרגע יותר נגד זרים אחרים ולא נגד יהודים; אין לקבל גילויי אהדה של כוחות אלה כלפי ישראל תוך הבלעתה מיהודי התפוצות; ומטבע הדברים יש לשרש את גידולי הפרא הפאשיסטיים בתוך החברה שלנו. דוגמת צרפת אף מהווה תזכורת כי בעימות עם הפאשיזם עומדת בעינה בראש וראשונה עירנותם של כוחות השמאל, גם אם אלה חולקים לעתים על מדיניותה המזרח־תיכונית של ישראל באורח נמרץ יותר מחלק מהימין, וטוב שהישראלים יזכרו זאת. ועוד: עם כל חשבוננו ההיסטורי הקשה עם הקומוניזם הסובייטי נוסיף לדחות כל השוואה בין אוטופיה זו שהסתלפה והסתאבה לבין הנאציזם הרצחני הניהיליסטי.

עוד חצי דבר

טיפול־מנע ישיר

מאת יצחק בן־נר

הממשלה תשמע מעתה בכל ישיבה דיווח על תאונות הדרכים השבועיות, כחלק ממגמתה הנמרצת להירתם למען ולעמוד בראש המלחמה בתאונות הדרכים, עד הנצחון הסופי והמוחלט. "בישיבה האחרונה האזינו השרים בהתרגשות לדיווח המפורט על התאונות המחרידות", אמר שר הרווחה בעילום שמו לכתבנו, "וכמה מאיתנו, מבלי להזכיר שמות, אפילו הזילו דמעות. כי זה באמת איום ונורא, התאונות־דרכים האלה. ושתדעו שהם הורגות בנו אפילו יותר מהטירור האש"פי הגרוע ביותר. ותדע לך, שכל השרים יחסו חשיבות רבה לנושא. עובדה: אף אחד מהם לא העז הפעם להדליף דבר, התוצאה". נמסר, כי בישיבתה הבאה תמשיך הממשלה במסורת ברוכה זו ותאזין לדיווחים חדשים על הקטל בדרכים וגם תודיע לציבור הרחב שהיא שומעת אותם בתשומת לב ובחרדה ולא תפסיק לשמוע אותם עד שתעשו כבר משהו, לכל הרוחות.

כפל הפנים של אזור הבטחון

מאת טלי זלינגר

תקרית הר דוב אינה מצדיקה דיון מחודש בשאלת אזור הבטחון. אין כרגע קונצפציה טובה יותר

אזור הבטחון מוכיח את כפל פניו. טריטוריה מטופחת למעשה, כמעט ישראלית, ומצד שני הוויה לבנונית טיפוסית. שום כללים אינם חלים עליו, לבד מהכלל שלפיו הכל אפשרי, הרשות נתונה והבלתי צפוי הוא הצפוי. מחיר כבד וצורב מאוד גבה האזור הבוגדני הזה מישראל בשבוע שעבר. מות שלושה חיילי צה"ל הכה קשה בכולם, מעבר לכאב המשפחות, וערער את המורל של חטיבת "גבעתי" ושל פיקוד הצפון בכלל. ההתייחסות ללימוד נסיבות התקרית מפתה להעמיד את ההתפתחויות במישור של גזירות גורל, אשר לתכנון המוקדם, לחשיבה המקורית וליכולת הביצוע הגבוהה יש רק חלק משני בהם. אופי המקום והתנאים מהווים הצדקה קלה למדי להתנערות מעיסוק בשאלות המהותיות של רמה, של כושר ובעיקר של גיבוש ויישום תפיסות מקוריות שאינן דבקות בקיים.

מה שקיים כיום בדרום לבנון הוא אזור שבמהותו הוא שטח כבוש על־ידי ישראל כמעט לכל דבר. מתקיימת שם מערכת מינהל אזרחי, גם אם היא נקראת מימשל צבאי או יחידת קישור ללבנון, ואורח חייהם של האזרחים שם מוכתב על כל היבטיו על־ידי צה"ל. אין חשיבות אמיתית לעובדה שאת הנוכחות המאסיבית בשטח מספקים קבלני המשנה, אנשי צבא דרום לבנון, מה גם שאין בכך לדחוק את רגליהם אל אנשי מימשל ישראליים כמעט בכל הרמות, כמו גם שאין בכך להמעיט ממשקל הנוכחות הצבאית של צה"ל, לסירוגין ועל־פי הצורך ומחיר הדמים המסויים שהיא גובה לפעמים. אנחנו בדרום לבנון. מי שהאמין בעקרון שאת המלחמה על שלום צפון המדינה יש לנהל מתוך השטח ולא על גדר המערכת, מאמין ודאי גם שתוצאות הלוואי של העקרון הזה שוות את המחיר. מי שפקפק בתבונת המעשה של השארות מסוימת בשטח שמוגדר "אזור בטחון" הישענות על צבא דרום לבנון לצורכי הבטחון היום־יומי השוטף, מקבל חיזוקים לספקותיו עם כל תקרית בשטח. השאלה על־כן עומדת פתוחה, נתונה למבחן קבוע ובכל הזדמנות.

עניינית תקרית הר דוב לא יכולה להצדיק כשלעצמה דיון כולל בשאלת אזור הבטחון. הר דוב הוא שטח שבקושי יכול להיות מוגדר אזור בטוח. לא בגלל מקומו על המפה כחלק מהרצועה, אלא משום שמאפייניו הפוכים לאלה שמהווים הצדקה לקיום אזור הבטחון. היוצא מן הכלל הזה יעיד במקרה של החלטה לחשבון נפש של הקונצפציה על הכלל. באזור ההיתקלות בהר דוב אין בגבול ישובים ישראליים ויש בתוך השטח מעט ישובים דרוזיים ולא אוכלוסיה שיעית או פלשתינית המאפיינת את הגרעין של מה שמכונה אזור הבטחון. בשכנות לאזור זה נמצאים כוחות סוריים, מה שמבדיל עוד את הקטע הזה של אזור הבטחון מהשאר ומשפיע על אופי הפעילות. ייתכן שבאורה פרדוקסלי יש מקום לשקול אחזקת נוכחות מסויימת קבועה של צה"ל שם, על בסיס ההנחה שהשטח הזה אינו דומה לשאר קטעי אזור הבטחון, אם משתמשים בטיעון ההבדלים כדי להפריך עילה לבדיקת הקונצפציה בכלל. אלא שבהנחה שכל קונצפציה יש לבחון כל הזמן ומכל הזויות, הרי מותם של שלושה חיילי "גבעתי" בנסיבות ההן הוא הזדמנות.

גורמים צבאיים בכירים נרתעו מלקשור ישירות בין האירוע לבין הקונצפציה של אזור הבטחון. עם זאת נראה כי בתוך תהליך בלתי פוסק של בדיקות ובדיקות חוזרות של שיטות פעולה והפעלה, מתייחסים כיום גם אלה שהסתייגו בעבר מאזור הבטחון לדקויות של שיטת הפעולה שם ולא לעצם העקרון. הדקויות אינן עניין לציבור ועניין במרכיבים שאמורים לאפשר אופי מגונן לפעילות צה"ל כדי להבטיח שבירה של השיגרה, גם ואולי במיוחד מעבר לאזור הבטחון. טשטוש תחום אזור הבטחון על־ידי פעילות גם מעבר לו בדיגונים ולפרקים, מרחיב את רדיוס ההרתעה כלפי המבקשים לפעול כמה שהיה מוגדר "מחוץ לאזור הבטחון ואל תוכו". פעילות מבצעית לפרטיה אינה עניין לדיון ציבורי אבל היא עניין לבחינה אמיצה של הגורמים הנדרשים לעסוק בה. אירועי הר דוב הם בהחלט נושא לבדיקה של עקרונות ושל פרטים.

כן עניינו של הציבור לדעת לאן שולחים את בניו ומדוע ולהיכן הולך כסף ציבורי. מכיוון שהוחלט, ולא הוחלט מאז אחרת, על אזור בטחון ועל צבא דרום לבנון, נעשים מאמצים קבועים לחזק את צד"ל בהנחה כי בהרבה כסף וזמן אפשר להגיע לתוצאות שהן פועל יוצא של הקונצפציה השרירה וקיימת עדיין. תוצאות צנועות בציפיותיהן מכוח מקומי שספק אם הוא גוף צבאי שיכול להחזיק בסחונית אזור לאורך זמן. טבע המקום ואופי האנשים שם נוגדים את הרעיון הזה. זה מובן לכל הבודקים והבוחנים מחדש, וזהי כמעט הנחת יסוד ולא עליה יקום או יפול הרעיון: במסגרת המגבלות של המקום ואנשיו, מתפתחת לאיטה שיטת פעולה מאוזנת. בהזדמנות של חשבון ובחינה צריך לומר שאולי לאט מדי. הזמן העובר אינו פועל לטובתנו. ככל שנוקף הזמן יש יותר התנגדות אלימה והתחזקות הכוחות העוינים. ניכרת התעצמות, התחכמות של חיזבאללה והתגנדרות של אמל בין שתי מגמות של שיתוף פעולה עם חיזבאללה מחד והגבלת מחבלים מאידך. אם לא יתייצב איזון עדין, תיסה הכף לכיוון של התאחדות פעילות מוגברת נגדנו או פגיעות בתפזורת אבל ביותר תיחכום וכאב.

צה"ל יפיק ודאי את לקחי תקרית הר דוב, בין אם רלוונטית לשאלת הקונצפציה של אזור הבטחון ובין אם לאו. אבל צריך להיות ברור שכל עוד אין החלטה על שינוי קונצפציה, וככל הנראה אין קונצפציה טובה מהנוכחית כרגע, יקרו תקלות, יהיו פגיעות קשות ולא בהכרח יהיה זה באשמת יחיד או יחידה. יחידות יבואו וילכו מאזור הבטחון, והאופי הלבנוני לעולם נשאר. ההכרה בכך היא גם הסיבה כנראה לעמידה האיתנה על המשך קיומו של אזור בטחון.

אחרי צאתו של המזכ"ל

מאת דן אבידן

לוב שנחשבה מקורבת לאיראן חידשה את היחסים עם עיראק ועשויה להצטרף לסנקציות נגד טהראן – וזו רק סיבה אחת נוספת לליבוי האש במפרץ

ליווי מכליות הנפט הכוויתיות במפרץ הפרסי נמשך כבר קרוב לחודשיים בהצלחה לא מבוטלת. כארבעים־אלף חיילים אמריקאים, המוצבים על ארבעים ושבעה כלי שיט מעורבים במבצע זה. עד עתה לא היו אבידות בנפש לכוח הליווי האמריקאי, אף־כי בין המכליות שנחוקו בדרום המפרץ ממוקשים שהניחו שם האיראנים, היתה גם המכלית האמריקאית "בריג'טאון", המניפה דגל אמריקאי. משלהי יולי ועד אמצע ספטמבר עברו במימי המפרץ כעשר שיירות של מכליות כוויתיות, המניפות את דגל ארה"ב. הן העבירו נפט וגז גולמי מנמל אחמדי בכוויית לספינות כוויתיות אחרות, שעגנו מחוץ למפרץ ושהעבירו את הנפט והגז לחו"ל.

ובינתיים הצטרפו גם כמה מדינות מערב־אירופאיות למבצע. צרפת שיגרה לאיזור את נושאת המטוסים "קלמאנסו", בליווי כמה ספינות מלחמה ושלוש שולות מוקשים. איטליה שיגרה למפרץ שתי פריגטות ושלוש שולות מוקשים, לאחר שסירות קומנדו איראניות פגעו במכלית איטלקית במפרץ. הולנד ובלגיה אף הן מתכוונות לשלוח כמה שולות מוקשים. בסך־הכל נמצאים כיום במפרץ כשבעים כלי־שיט של מדינות המערב וברה"מ.

מבצע הליווי התנהל עד עתה בשני שלבים. השלב הראשון – משלהי יולי עד 29 באוגוסט. באותם שבועות חדלה עיראק, זמנית, להפציץ מכליות נפט איראניות ומתקני נפט איראניים בחופי המפרץ. היה זה לאחר שמועצת הבטחון קיבלה, ב־20 ביולי, החלטה בדבר יישוב הסכסוך האיראני־עיראקי בדרכים מדיניות: עיראק סמכה ידיה על החלטה זו (598) וביקשה, על־ידי הפסקת הפצצות, לסייע לאמריקאים במבצע אבטחת המכליות הכוויתיות. (כעבר תקפה איראן מכליות של כוויית כל פעם שחיל־האוויר העיראקי תקף מכליות איראניות).

איראן, לעומת זאת, סירבה לאמץ את ההחלטה 598, אולם קידמה בברכה את מדיניות ההבלגה העיראקית ונמנעה מלתקוף מכליות של כוויית או של מדינות ערביות אחרות, השוכנות לחופי המפרץ. כך, במשך שישה שבועות היתה הפוגה בלחימה הימית במפרץ. בתקופת ההפוגה הגדילה איראן בבת אחת את תפוקת הנפט שלה בחצי מיליון חביות ליום וגרפה תוספת של עשרים וחמישה מיליון דולר להכנסותיה, שבאמצעותם היא מממנת את רכישת הציוד להמשך המלחמה נגד עיראק.

עם חידוש "מלחמת המכליות" בין איראן לעיראק הואץ קצב הפלגת המכליות הכוויתיות, המניפות דגל אמריקאי. חידוש המלחמה הימית הניע את איראן לחדש את פעולות הטרור נגד כוויית. בראשית ספטמבר ירו האיראנים, מחצי האי פאו הכבוש בידיהם בדרום עיראק, שלושה טילים לעבר שטח כוויית. כן יוחסו כמה הצתות באוניברסיטה של כוויית, באמצעות מחבלים שיעים המקורבים אליהם.

באמצע חודש זה, לקראת שליחות התיווך של מזכ"ל או"ם, פרז דה קויאר, בטהראן ובבגדאד, שככה שוב "מלחמת המכליות". מטרת השליחות היתה לנסות ולשכנע את מנהיגי איראן לאמץ את החלטת־ההסדר 598 של מועצת הבטחון. מנהיגי איראן חזרו באוזני מזכיר האו"ם על עמדתם, כי לפני שהם מאמצים יוזמת הסדר כלשהי, על האו"ם להוקיע את עיראק כמדינה שפתחה במלחמה ולחייבה לשלם פיצויים לאיראן. תביעה זו לא התקבלה על דעתם של שליטי עיראק וסדאם חוסיין טען באוזני מזכיר או"ם כי על מועצת הבטחון להטיל סאנקציות על איראן, בגלל סירובה לאמץ את החלטת מועצת הבטחון והתעקשותה להמשיך במלחמה.

מאחר שאיראן לא קיבלה את החלטת־ההסדר ממשיכים העיראקים לתקוף מטרות איראניות בים וביבשה. שלטונות איראן הודיעו בימים אלה כי הצי האיראני מקיים אימונים ימיים בדרום המפרץ, לא הרחק מאזור עגינתן של המכליות הכוויתיות, המניפות דגל אמריקאי. תימרונים אלה יגררו ודאי פעולות מיקוש ונסיונות פיגוע חדשים מצד איראן נגד המכליות הכוויתיות ואולי גם נגד השיירות האמריקאיות המלוות אותן.

היום עומדים להתכנס בתוניס שרי־החוץ הערבים למושב שני ולדון מחדש ביוזמה לנתק את היחסים הדיפלומאטיים בין ארצותיהם לבין איראן, על סירובה להפסיק את המלחמה במפרץ. ב־23 באוגוסט, בכינוס שרי החוץ הקודם, העלו נציגי מארוקו, סעודיה וכוויית את ההצעה, אולם שרי־החוץ של סוריה, אלג'יריה ודרום־תימן הביאו לביטולה ולקבלת החלטת פשרה, שלפיה נדחה הדיון בניתוק היחסים עם איראן לכינוס הנוכחי. לוב, שנחשבה בעבר לבעלת־ברית מובהקת של איראן, חידשה בינתיים את יחסיה הדיפלומאטיים עם עיראק ויתכן שהיא תתמוך הפעם בהטלת סאנקציות על איראן. אם כך יהיה, עלולה איראן – שממילא קשה לחזות את התנהגות מנהיגיה – ללבות עוד יותר את אש המלחמה.

האמריקאים, הערנים לסכנה, פועלים לקבלת החלטה חדשה במועצת הבטחון בדבר איסור מכירת נשק לאיראן. בעבר הסתייגו הסובייטים מהחלטה כזו, אולם לאחרונה, לאחר שאיראן סירבה לקבל את החלטה 598, יש סימנים שהם עשויים לתמוך בה. גם סין שנחשבת לספקית נשק חשובה של איראן נוטה כיום לתמוך בהחלטה להטיל סנקציות על טהראן, אם זו לא תאמץ את יוזמת ההסדר של האו"ם. לעומת זאת נמסר כי בארצות מערב־אירופה קיימת התנגדות להטלת סנקציות על איראן, בין השאר מצד מערב־גרמניה.

הסיכויים להתקדמות לקראת הסדר הסכסוך בין איראן לעיראק ולהפסקת המלחמה ביניהן, שנכנסה עתה לשנתה השמינית, נראים קלושים למדי. אם תתלקח המלחמה הימית ביתר שאת במפרץ הפרסי ימצאו עצמן ארה"ב ובעלות־בריתה האירופיות שקועות בה עד צוואר.

גדולה בכמה מספרים

מאת טדי פרויס

עצמתן של התעשיות הבטחוניות הגדולות – באמת יורגש אם אכן יגיעו ארה"ב וברה"מ להסכם בדבר פירוק חימוש – גם אם החבר'ה לא ייצאו שם להפגין

בלעג מהול בארס, בתוספת חרדל, תומצה־מלחית ועוד מינראלים, מסננים אנשי הליכוד מבין שיניהם: "קטן עליהם". הכוונה היא לכל אלה שאמרו כי ה"לביא" גדול על ישראל, שתוצרה הלאומי הוא כ־23 מיליארד דולאר. שוודיה, שתוצר שלה גדול פי חמישה משלנו, גנזה מטוס קרב חדשני שאמור היה להשתוות בגודלו ובמשקלו ל"ויגאן" המתיישן והסתפקה במטוס קטן ממדים ("קטן ומזורי", הספציפיקאציה של עזר וייצמן), שמשקלו יהיה כשמונה טונות בלבד וביצועיו יהיו בכל־זאת טובים מאלה של ה"לביא" הגדול. הסליחה עם פרופסור ארנס ועם אריאל שרון, שכבר יודעים כי ה"לביא" יהיה המעולה בסוגו, עוד לפני שנפתרו כל הבעיות הכרוכות בייצורו. שוודיה, עם הטכנולוגיה האדירה שלה, לא התביישה לומר "גדול עלינו" וללכת בקטנות. בהזדמנות ראשונה, שאנשי "חירות" ילעגו גם לשוודים: סוף־סוף שולטת שם ממשלה סוציאליסטית קטנת אמונה ותבוסתנית, בדומה לאחותם הישראלית.

שר הבטחון לא התבייש לומר "גדול עלינו" והוסיף: התעשיה הבטחונית, בתור שכזו, גדולה על המשק הישראלי. השנה, גילה יצחק רבין, יסתכמו כלל חשבונות הרווח וההפסד של התעשיות הבטחוניות בהפסד: לא רק של התעשיה האווירית. מעבר לכך, ההפגנות וההתפרעויות של עובדי תע"א מוכיחות, כי יותר מ־20,000 עובדים הנמצאים תחת קורתה של חברה אחת, הם כוח המסוגל להרוס ולהעמיד את משטרת ישראל, ואת המדינה כולה, מול לוע של רובה. זה לגבי הצד הארגוני של התעשיה הבטחונית.

אשר למרכיב הכלכלי, התעשיה הבטחונית היא 20־25 אחוז מכלל התפוקה התעשייתית. אין צורך לומר כי ההגדרות הן כמעט בלתי ניתנות להמחשה. נעליים צבאיות, מסכות גז, חגור ואף כלי תחבורה (מטוס אססורד של תע"א, שאין אפשרות למכור אותו), האם הם מוצר צבאי או אזרחי? קשה גם לבודד את משקל העשק הממית בתוך כל נפח הייצור, בין היתר מסיבות של סודיות וקונספירציה. אך גם אם התפוקה הבטחונית קטנה מ־20 אחוז, כנ"ל, משקלה בסל מוצרי התעשיה גדול, עד גדול מאד. הווה אומר, יותר מדי ביצים וסוגי חמאה הושמו בפחות מדי סלים ואריזות אחרות.

מה שקרה לאיראן הוא רק דוגמה אחת לסיכון הכרוך בהתבססות על ייצור וייצוא בטחוניים. הייצוא אף לארצות יציבות הוא קוניונקטוראלי לעילא, ואם "מלחמת הכוכבים" תבוטל בתוקף הסכם בין־מעצמתי, יצטרכו כמה מוסדות ומפעלים בישראל לערוך רוויזיה בתכניות העבודה שלהם. לא־כל־שכן שהיצוא הבטחוני מכוון בעיקרו למדינות, שהיציבות הפוליטית אינה סגולתן המובהקת.

על אלה מיתוספת מגבלה, הטמונה בעצם מבנהו של הייצור והסחר בכלי מלחמה למיניהם. אם לא נמצא דרך לשווק את מרכולתנו למאפיה או לפיראטים של קפטן פלינט (ראה "אי המטמון"), ישארו לקוחותינו ממשלות או ארגונים הניזונים מכספי תקציבי, בעקיפין או במישרין (אפילו יקרע איזה יועץ בסתר נמרץ פתח לשיווק נשק לאש"ף, כמובן כדי לעודד את "האלמנטים המתונים" שבו, ישלמו עראפאת ואנשיו בכספי שמקורו ממשלתי: ממשלת סעודיה, ממשלת ברה"מ או מעשר־פלשתין, שנגבים בכמה ארצות ערביות).

ממשלות וארגונים צבאיים נוטים לשלם ביוקר תמורת הסחורה המבוקשת, כי הם, שלא כחברות מסחריות, אינם חייבים בחשבון רווח והפסד. "לוקהייד" יכלה לגבות למעשה דמי קוסט־פלוס מממשלת ארה"ב (וממשלות אחרות שקנו אצלה). כשהחשבון בעד מטוס הענק (הצבאי) גאלקסי חרג, בממדים מבהילים, מהאומדן המקורי, נחלצה הממשלה הפדראלית לעזרת "לוקהייד" וחילצה את החברה ממצוקתה. לא כן במטוס האזרחי "טריסטאר": חברת "רולס־רויס", שעמדה לספק את המנועים, הסתבכה בתחשיביה וביקשה לגבות תוספת מ"לוקהייד". זו, מצידה, ניסתה להטיל את התייקרות המנוע על לקוחותיה, חברות־תעופה אזרחיות, אך אלה הודיעו כי בתנאים החדשים לא יקנו את "טריסטאר" אלא יפנו ל"בואינג" או ל"דאגלס־מקדונל" ויקנו מטוסים אצלן. התוצאה: "רולס־רויס" פשטה את הרגל ו"לוקהייד" כמעט נסחפה עימה.

הדיאגנוזה של כלכלנים ואנשי מינהל היתה, כי "לוקהייד", שהתרגלה לקוסט־פלוס שגבתה מממשלות, שכחה לייצר בתנאי תחרות ושוק פתוח; כך גם "רולס־רויס", וזה הגורל הצפוי לחברות המייצרות ציוד צבאי. לכשיצטרכו לעבוד על־פי תחשיבים כלכליים, הן ייכשלו ויגיעו עד פשיטת־רגל. אמנם יש גם חברות אזרחיות למהדרין המגיעות אל כנס הנכסים, אך אין בכך כדי לנחם את יצרני הנשק והציוד הצבאי לסוגיו.

תעשיות בטחוניות הן יצורים בעלי כוח אדיר לא רק בישראל: הן נתברכו בעצמה של ממותות גם בארה"ב, בברה"מ, בצרפת, בבראזיל ובשאר מדינות, גם אם אין פועליהן מבעירים צמיגים, מסלולי המראה ואת בית האגודים המקצועיים. סוציולוגים אומרים, כי מבחנו הקשה ביותר של מיכאל גורבצ'אוב יהיה בהתמודדות עם התעשיה הבטחונית שלו, שבסובסטאנס שלה הוא לא נגע עדיין. עצמת כוחן של תעשיות בטחוניות – צבאיות, ממשלתיות או פרטיות – תורגש אם אכן יגיעו האמריקאים והסובייטים להסכם בדבר פירוק חימוש. אבל לכך, שידאגו רייגן, גורבאצ'וב, מיטראן וז'וזה סארניי. לנו יש בינתיים בעיות מקומיות עם "סולתם" ותע"א. מפעלים נוספים עלולים להצטרף אליהם בתביעות לסיוע ובנסיונות להכתיב מדיניות ייצור ובטחון. הממשלה תתקשה לעמוד מולם, כפי שהיא מתקשה להבטיח את שלום הציבור מול התפרעויות של החבר'ה מלוד. התבטאותו של יצחק רבין ("גדולה עלינו") עשויה אז להצטייר במלוא משמעותה המוחרדה.

לה פן במערומיו

מאת גדעון קוץ, פאריס

גזענות בנוסח צרפתי: ציטוטים נבחרים

דבריו של מנהיג "החזית הלאומית" המועמד לנשיאות צרפת ז'אן מרי לה פן על תאי הגזים – שמותר, לדעתו, לפקפק בעצם קיומם – הסעירו בשבוע שעבר את צרפת. המסיכה המכובדת שניסה האיש לעשות על פניו בעמל כה רב, במשך חודשים, נקרעה מעליהם בבת־אחת. האם היתה זו התפרצות כנה של הרגשות הבסיסיים באישיותו או רצון לשמש פה לתומכיו הוותיקים? נראה ששניהם גם יחד. דבריו, על־כל־פנים, עירערו מאוד את טיעוניהם של אותם מדינאים מימין, המצדדים בבריתות פוליטיות עם לה פן ואף מימשו אותן במישור המוניציפאלי והפארלמנטרי. אלה טענו, כי אין קשר בין פוליטיקה למוסר וכי אינם יכולים לפסול את קולות בוחריו של לה פן. גישה זו מקובלת על מנהיג המפלגה הגוליסטית וראש הממשלה ז'אק שיראק, שסתם בעבר את פיות אותם אנשים במפלגתו, בהם השר מישל נואר, שהתנגדו למתן הכשר זה ללה פן. הפעם העדיף שיראק שלא להגיב בעצמו, אך עודד את תומכיו לעשות כן, כנראה בתקווה שהסערה תחלוף.

חוגים רחבים בימין רואים בפרשה אפשרות טובה "לנפנף" מעליהם את לה פן ולסגור אותו שוב בגטו של הימין הקיצוני. אלא שאיש לא בדק עדיין כמה מחמשת מיליוני בוחריו חושבים כמוהו גם בנושא היהודי. הטלוויזיה הצרפתית שידרה ויכוח בין כומר, שאביו נספה במחנה ריכוז משום שהסתיר יהודים, לכומר מן הכנסיה הקתולית ה"אינטגריסטית", שהצדיק את התבטאויות לה פן וטען ש"אלפי היהודים שמתו, אולי, לפני ארבעים שנה, פחות חשובים ממיליוני קרבנות הקומוניזם".

לא נשמעו גם תגובותיהם של מנהיגים יהודים כמו ז'אק טורטשינר, מנהיג "חירות" בתנועה הציונית בארה"ב, שאירגן ללה פן סעודה עם המנהיגות היהודית, וסיר אלפרד שרמן הבריטי, שהזמין את לה פן לוועידת השמרנים ותיאר אותו איש תרבותי וכלל לא אנטישמי. גם בצרפת יש גורמים יהודיים, שסייעו לשיפוץ התדמית של המנהיג הניאו־פאשיסטי. החל ב"יהודי של החזית הלאומית" (יש אחד כזה), רוברט אמרדינגר שמו, הטוען כי לה פן "אמר שטות, אך איננו אנטישמי", וכלה בשבועון היהודי המכובד "טריבון ז'ואיף", שפרסם בשעתו ראיון אוהד למדי עם לה פן (הראיון נדפס גם ב"ידיעות אחרונות") והסיק ממנו שאיננו אנטישמי. אלה הסבורים כי מי שמנקז את גזענותו לאפיק של שנאת ערבים שוכח את שנאותיו ליהודים, התבדו. האנטישמיות משרשת יותר.

מול הנסיונות המחודשים לשיפוץ תדמית המנהיג כאוהב העם היהודי ומדינת ישראל, כדאי להביא מסמך מעניין. עתונאית קנדית צעירה "הסתננה" לפמלייתו של לה פן ורכשה את אמונו, כאשר ערך מסע "הסברה" בקיץ, בחופי־הנופש הצרפתיים. לה פן התייחס אליה כאל "אחת משלנו"; הוא לא שיער, כמובן, שהדיבורים שהשמיע באוזניה בארוחות, בשיחות פרטיות, בפגישות פנימיות ובמהלך חוזרים – יודפסו בירחון בעל הנטיות השמאליות והפילושמיות הברורות, "גלוב". לה פן בחופי הרחצה, כפי שהתוודה באוזני דניס בוליה, הוא לה פן במערומיו. כדאי להאמין לו כשהוא בבגדיים ולא בחליפה של שלושה חלקים. הנה עיקרי "הגותו" של המנהיג.

● "הקולנוע והפרסומת מנסים להציג צרפתי קטן, שחום ומתולתל, כמו מישל בוז'נה (קומיקאי פופולארי, שהופיע, בין היתר, לפני שמעון פרס בביקורו האחרון בפאריס), שהוא יהודי תוניסאי. זו תמונה מעוותת. זו לא צרפת".

● "העתונות אוהבת את הרלם דזיר (מנהיג תנועת "ס.או.ס. גזענות", שמוצאו מן האיים האנטיליים), מפני שהוא חצי יהודי".

● "היהודים הם האדונים־אל־תגעו־בנו החדשים. אפשר לבקר כל אחד – רק לא אותם. הם מוללים את חופש הביטוי כשזה נוגע להם".

● במסיבה לכבוד חבר פארלמנט שאשתו ילדה את בנם השביעי: "סוף־סוף תומר צרפתי נגד וידוסים זרים".

● "אילו הייתי צריך לבחור, הייתי בוחר להיכבש על־ידי הגרמנים ולא על־ידי הערבים. להם לפחות היו גתה ושילר. הערבים לא עשו מעולם שום דבר בעל ערך, חוץ מכמה חלונות מקושטים".

● לה פן שר באוזני הכתבת את הימנון הס.ס. ואחד מאנשיו סיפר, כטוב לבם ביין: "כשילד לבן מת צומחות לו כנפיים והוא נהפך למלאך; כשילד כושי מת צומחות לו כנפיים והוא נהפך לזבוב". לה פן התפוצץ מצחוק.

● על הסופר הצרפתי הידוע, ז'אק לורן, איש הימין: "הוא בגד בנו כדי להתקבל לאקדמיה הצרפתית. עכשיו, כשהיא נשלטת על־ידי יהודים, היה עליו לזחול על גחונו במשך שנים כדי שיסלחו לו את שגיאות הנעורים ולהסביר, כדי למצוא־חן בעיני ידידיו היהודים החדשים, שהוא לא היה מעולם איש ימין". – – – "זו אחת הדוגמאות של הטרור האינטלקטואלי היום. אפילו ב־1945 היו פחות קפרנים". "זה טבעי", השיבה לו הכתבת, "אז היו פחות יהודים".

● לה פן ישן כשלמראשותיו אקדח קולט 38 טעון. הוא קורא לו "אחי הקטן". "אני תומך בהגנת זכויות האדם, אבל לא כל אדם. אני אויב של השוויוניות הכפויה, הטוענת שכל האנשים שווים. הם שווים רק על־פי קנה־מידה מינימאלי – אסור לגרום להם סבל או להחזיק בהם בניגוד לרצונם".

● בעניין זכויות הנשים: "האשה שעוותה על־ידי הפמיניזם אינה עוד במקומה הטבעי".

● "הלובים, הקוסמופוליטים וההומו־סקסואלים שולטים באמצעי התקשורת".

ולבסוף בנושא שפתחנו בו – הכחשת השואה. לה פן: "רופא ידיד, שנכנס למחנה בוכנוואלד לפני האמריקאים סיפר, שהאמריקאים הם שבנו שם את המשרפות, כדי להצדיק את הנתונים שהציגו היהודים על מספר המתים העצום. אילו גילינו זאת, אמר אותו ידיד, כבר היינו מתים". לפי לה פן, אנשי הס.ס. לא נכנסו מעולם למחנות ההשמדה; מחנות אלה נשלטו על־ידי האסירים הקומוניסטים, שהיו המיוחסים באסירים. בנוכחות הכתבת סיפר על "ארוחת ערב חגיגית לששים איש", שערך המדינאי היהודי ליאון בלום במחנה הריכוז, לכבוד נישואיו.

זה האיש לה פן באו־אלה רגעי אמת.

בשולי דברים/ מאיר בראלי

לא צה"ל אשם

אין צורך ששמיר ימחל לצה"ל ועוד מעל גבי במה מפלגתית

דבריו של ראש הממשלה יצחק שמיר בגנות "התערבות הצבא בפוליטיקה" היו מופרכים מעיקרם, וזה חמור הרבה יותר מאשר הבמה שהוא בחר בה כדי להשמיעם – ישיבה של מרכז מפלגתו, שהוקדשה בחלקה לניצול מפלגתי של החלטת הממשלה להפסיק את פרויקט ה"לביא".

האיסור הדמוקראטי על צבאה של מדינה דמוקראטית חל על עיסוק בפוליטיקה מפלגתית. איש לא חלק על חובתו של הפיקוד הבכיר להביע דעה, לנמק אותה ולהתאמץ לשכנע את המחליטים, בכל נושא מקצועי־צבאי. אין ספק שפרוייקט ה"לביא" הוא נושא כזה. אין לאסור הבעת דעה והנמקתה, לא לצה"ל מזה ולא לתעשיה האווירית מזה. הם בקיאים בנושא, רוב השרים – כלל לא. החלטה אינטליגנטית של הממשלה מחייבת האזנה לדברים של בעלי המקצוע – אם כי יש שאין מקבלים את דעתם. כשאין מקבלים את דעתם חשוב מאוד שיהיה הדבר תוך ידיעה מלאה ככל האפשר של דעתם ושל נימוקיה.

מי שהפך את הוויכוח המקצועי הזה לוויכוח מפלגתי – בו האשמה ולא בצה"ל. אין צורך ששמיר ימחל לצה"ל. עליו לבקש מחילה מהציבור.

אסירי ציון והירידה

כל מי שמכליל חייב לדאוג שיהיה יסוד עובדתי להכללתו. גם אז מוטב שלא להכליל. הדברים נאמרים הפעם על נשירה וירידה מהארץ. דיבורי הסרק על אסירי־ציון ועל ירידה (או נשירה) הם דוגמה מתאימה. כל מיני "מפוכחים", שאינם אוהבים את המהומה סביב אסירי־ציון מפורסמים המגיעים הנה, נוטים לומר: הוא יירד מהארץ אחרי שהמהומה תשכך. המנגנונים הנפשיים שמניעים ישראלים לחשוב כך ברורים למדי. גבורה יהודית יש כאן, מה פתאום שאנחנו נהיה חייבים להריע ליהודים מהגולה? יש גם אי־רצון להודות ביחסנו הרע לעולים.

תהא הסיבה אשר תהא, זה לא נכון. תופעת הנשירה ותופעת המאבק של פעילי עליה (המולידה תופעה של אסירי־ציון) הן שתי תופעות שונות: ההשקה ביניהן היא קטנה מאוד, ראויה להזנחה. אחוז היורדים מקרבם נמוך בהרבה מזה של ילידי הארץ. אני מציע להמשיך ולכבד את פעילי העליה ואסירי־ציון ולא לייחס להם דווקא נטיה לירידה.

פשרה, הבנה, דו־קיום

יש שקר בסיסי מאוד בכל הדיבורים על פשרה, הבנה ודו־קיום בין חרדים וחופשיים. הפשרה היחידה שהם מוכנים לה היא שבכל דבר שיש בו הסכמה בין דתיים וחופשיים – ייעשה רצון החופשיים, ובכל נושא שיש מחלוקת – יוותרו החופשיים. ההבנה היחידה שראוי ליישמה היא, בעיניהם, ההבנה שיש להבין אותם, את מניעיהם – כי הם היהודים "האמיתיים". החושב אחרת הוא אנטישמי, נאצי וכל מה שתרצו. אשר לדו־קיום – הם מוכנים (בינתיים) לא לבדוק את הנעשה בבתינו, במטבחנו. אשר לרשות הרבים, דו־קיום מחייב אותנו לוותר להם. חד וחלק.

אם אלה הם פשרה, הבנה ודו־קיום – אינני יודע קיצוניות מהי.

דמוקרטיה היא מושג רחב יותר

אנשים שמעולם לא טרחו לחשוב על בעיותיה של הדמוקראטיה הישראלית – שלא לדבר כלל על עיסוק ומאבקים בנושא – החלו להיאבק ברגש רב על הדמוקראטיה, אולם רק בהבט אחד שלה – היחס למיעוט הערבי. אין ספק ששוויון יהודי־ערבי הוא הבט חשוב של דמוקראטיה, אבל רק הבט אחד, ופרובלמאטי מאוד – בגלל החשש שהמיעוט הערבי הוא קבוצת סיכון מבחינת היחס למדינת ישראל. אין זאת אומרת שהמיעוט הערבי כולו אשם באי־נאמנות, ונכון גם שיחס עויין של השלטון לכל הערבים מגדיל את אי־הנאמנות, אולם הבעיה היא בעיה והיא מחייבת טיפול זהיר – לא לטעות, לא לכיוון זה ולא לכיוון זה.

עם זאת יש לדמוקראטיה הישראלית בעיות קשות אחרות ואם יפקיעו אפילו את המונח דמוקראטיה לטובת נושא אחד בלבד, יזיק הדבר למשטר הדמוקראטי במדינה ופגיעות בדמוקראטיה (גם בנושאים שאינם קשורים ישירות למיעוט הערבי) לא יועילו למצבם האזרחי של הערבים בארץ.

אנחנו האינדיאנים פה

יש, לפעמים, נטיה אצלנו להשוות את המאבק היהודי־ערבי למאבק של הלבנים בארצות־הברית באינדיאנים – כשהיה מאבק כזה. בהשוואות אלה אנו מופיעים כלבנים והערבים – כאינדיאנים.

אינני בטוח אם תיאורים אלה מועילים לישראל – אולי הם מזיקים. מכל מקום, אני בטוח בהחלט שהם פשוט לא נכונים. במידה שיש מקום להשוואה (וידוע שרק כאשר יבוא המשיח יהיה הנמשל דומה בדיוק למשל) הרי אנחנו האינדיאנים והערבים – הלבנים. הם כבשו את הארץ ואנו בסך־הכל מנסים להחזיר אותה לעצמנו. אנחנו התושבים האוטוכטוניים של הארץ הזאת.

זאת ועוד. אינדיאני בודד יכול היה לעמוד מול לבן. צרתם של האינדיאנים היתה, שהם היו המעטים והלבנים היו הרבים. גם אצלנו זה כך, אבל בפרופורציות הרבה יותר רעות.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

שתי גדות לבלגיה

עיטור כבוד של מלך בלגיה בודואן הוענק ביום שישי לד"ר ראובן הכט, אורח כבוד של חיפה ויועצו לשעבר של מנחם בגין, בטקס שהתקיים במגורות „דגון" בחיפה. את העיטור מסר להכט שגריר בלגיה, ד"ר ביב ליבאוף, על תרומתו לטיפוח יחסי הידידות בין בלגיה לישראל. בטקס נכחו ראש עיריית חיפה אריה גוראל, חברי הסגל הקונסולרי בחיפה, נציגי אגודת הידידות ישראל־בלגיה בחיפה ואנטוורפן, מנכ"ל ממגורות „דגון" ו...מזכ"ל גוש אמונים, ודניאלה וייס, שהעניקה בתום הטקס להכט את מגילת ההתיישבות היהודית בשומרון בשמה ובשם הרב משה לוינגר. וייס אמרה, כי הכט נמנה על תומכי גוש אמונים מאז הווסדו, ואילו הכט אמר כי „החלוצים האמיתיים בישראל כיום הם אנשי גוש אמונים". ולנו לא נותר אלא לתמוה, האומנם יש קשר נסתר בין מלך בלגיה ודניאלה וייס?

זה משתלם

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, פנה אל רשתות השיווק בהסתדרות לערוך מבצעי הוזלות לחג. רשת קראוף, נאמנים לסיסמתם „אנחנו לא עושים צחוק מהעבודה", יצאו במבצע הוזלות ענק שעלותו לרשת כ־3.5 מיליון דולר. בסקר השוואות סל החג שערכה המועצה הישראלית לצרכנות, זכתה רשת ההיפר קראוף בפעם החמישית ברציפות בעלות הסל הזול ביותר. זוהי מתנת רשת הריבוע הכחול למזכ"ל ההסתדרות לשנה החדשה.

★ ★ ★

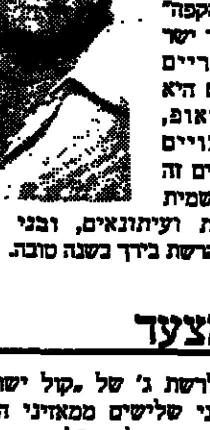

רשת קראוף של גוש דן חנכה אתמול רשמית בית־קפה חדש ששמו, פשוט, „הקפה". הוא יהיה פתוח רצוף מ־7 בבוקר עד חצות רגיש, בין השאר, ארוחות בוקר כפריות. אחרי ארוחות בוקר ב„הקפה" אפשר יהיה לעבור ישר לארוחות צהריים ב„המסעדה", שגם היא שייכת לקראוף, ושניהם מצויים בבית־לסין, סמוכים זה לזה. בפתיחה הרשמית היו אנשי הרשת ועיתונאים, ובני גאון (בתמונה), מנכ"ל הרשת בירך בשנה טובה.

בראש המצעד

לגלי צה"ל ולרשת ג' של „קול ישראל" מאזינים כיום שני שלישים ממאזיני הרדיו בישראל – מסרה הנהלת גלי צה"ל ביום שישי. מתוך 1175 מרואיינים, מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת בארץ, השיבו לשאלה „מהי תחנת הרדיו המועדפת עליך ביותר": גלי צה"ל 33 אחוזים, רשת ג' 33 אחוזים, רשת ב' 17, קול השלום 5 אחוזים, קול המוזיקה 3 אחוזים, רשת א' 3 אחוזים. לא השיבו 6 אחוזים. הסקר הראה עוד כי בין הקבוצות הבאות אחוז גבוה של מאזינים לגלי צה"ל: 39% מגילאי 40 – 22, 40% מבעלי השכלה גבוהה, 38% מילידי הארץ, דור שני או כבוצא מערבי.

אבולוציה

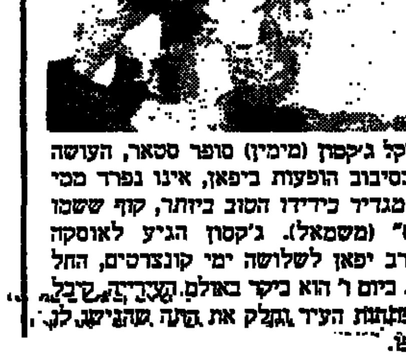

מייקל ג'קסון (מימין) סופר סטאר, העושה כעת בסיבוב הופעות ביפאן, אינו נפרד מכי שהוא מגדיר כידידו הטוב ביותר, קוף ששמו „בבלס" (משמאל). ג'קסון הגיע לאוסקה שבמערב יפאן לשלושה ימי קונצרטים, החל משבת. ביום ו' הוא ביקר באולם העירייה, קיבל את מפתחות העיר וחלק את העט שהגיש לו עם קופו.

נגני התזמורת הקאמרית הישראלית חזרו בסוף השבוע מביקור קצר בבודפשט בירת הונגריה, שם הופיעו בשני קונצרטים בניצוח יואב תלמי, האחד באולם „הקונגרסים והקונצרטים" והשני בבית־הכנסת הגדול (בתמונה). בין היצירות שנוגנו גם „יזכור" לויולה ולתזמורת מאת המלחין הישראלי עדן פארטוש. התזמורת התקבלה על ידי הקהל הרב בתשואות סוערות. היה זה ביקור גומלין, בעקבות סיורה בישראל, של התזמורת הקאמרית ההונגרית על שם ליסט. צוות הטלוויזיה הלימודית הישראלית, שנלווה לתזמורת הסריט את מהלך הביקור ההיסטורי בבודפשט למשדר תעודה שיוקרן בשנה הבאה.

ישראל דליות

ברווז בדבש

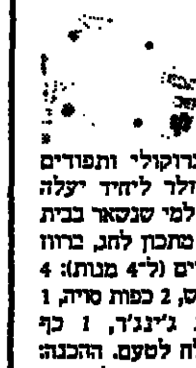

מה יאכלו אורחי מלון „הילטון" בירושלים בסעודת ערב ראש השנה תשמ"ח? אבי ברוך (42), השף הראשי של המלון (בתמונה), מבטיח קצת יותר מתפוח בדבש, החלה והיין המסורתיים. מחמת קוצר היריעה נביא רק את המנה העיקרית: מדליוני בקר דינגרה עם ירקות טריים ותפודים בנוסח „ארמוך", או ברווז אפוי ברוטב סברה, או דג דקר ברוטב שמפניה עם ברוקולי ותפודים מבושלים. התפתיתם? 30 דולר ליחיד יעלה התענוג הזה, לא כולל מע"מ. למי שנשאר בבית מציע ה„שף" כפרס תנחומים מתכון לחג, ברווז עם, ניחושתם – דבש. החומרים (ל־4 מנות): 4 חזי ברווז, 1 כף שרי, 1 כף דבש, 2 כפות סויה, 1 בצל ירוק קצוץ, 1 כפית ג'ינג'ר, 1 כף קורנפלור, 2 כפות שמן ומלח לטעם. ההכנה: מערבבים את השרי, הדבש, הסויה, הבצל הירוק, הג'ינג'ר והקורנפלור, טובלים את חזי הברווז במשך 10 דקות ואח"כ מטגנים בשמן חם. בתיאבון.

קשיי חינוך

למעלה משעתיים עשתה משלחת פרופסורים ואנשי חינוך ומחקר מערב־גרמניה, המסיימת כאן סמינר במסגרת קרן פרידריך אברט הסוציאל־דמוקרטית, בחברת שר החינוך יצחק נבון. נבון הסביר להם את קשייו בהבטחת חינוך טוב וטיפוח ערכי הדמוקרטיה בלי תקציב מספיק, אך גם להם לא היה מרשם כיצד להתגבר על המכשול. קרן אברט, יחד עם האגודה ע"ש גולדה מאיר, משתפות כידוע פעולה בגיוס משאבים לקידום החינוך לדמוקרטיה. הפרופסורים למדו את בעיות ירושלים מפי ראש העירייה טדי קולק ואת בעיות הגדה מפי תא"ל אפרים סנה, הממונה על המימשל האזרחי שם. אתם נפגש בהם חיים הברפלד, יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי של ההסתדרות.

שיין

פולניה

מבעד־לרחס, שמלת מיני בשחור־לבן וכפפות תואמות הם לא בדיוק מה שאנחנו רגילים לצפות מפולניה, אבל זה בהחלט מה שמעצבת האופנה מפולין, אלכסנדרה לסקר, מתכננת לנשות וארשה. הדגם שיצרה (בתמונה) הוצג בתצוגת האופנה היהודית בברלין, בסוף השבוע שעבר.

מכתבים למערכת דבר

שניהם צודקים

בוויכוח בין ישראל שיו לבין אליקים רובינשטיין, מזכיר הממשלה, במדור זה, בעניין בואו של סאדאת לירושלים כשסיני בכיס, („דבר" 10.8.87) נרמה לי, שהנכון הוא, ששניהם צודקים.

שישראל ויתרה על כל סיני לפני בואו של סאדאת לירושלים יש לנו עדות בכתב בספרו של משה דיין „הלנצח תאכל חרב" עמ' 83. שם דיין מצטט את סאדאת שאמר: „אני לא באתי כדי לבקשכם שתפנו את כוחותיכם מהאדמה הכבושה. הנסיגה השלמה מהשטחים שלקחתם ב־1967 היא דבר מובן מאליו". למשה שמיר, שבשיחת חברי הכנסת עם הנשיא סאדאת עורר את שאלת סיני, השיב סאדאת: „אני מתפלא שאתה מדברים עכשיו על סיני. הרי על סיני אין חילוקי־דעות בין ישראל ומצרים".

היכן צודק אליקים רובינשטיין? בטענה שהופיעו מקורביו של מנחם בגין שדיין בשיחותיו עם תוהמי בספטמבר 1977 ויתר על כל סיני. אין זה נכון. אמנם גם דיין שינה את דעתו, שאם תעמוד לפניו הברירה שלום בלי שארם־א־שייח או שארם־א־שייח בלי שלום יעדיף הוא את האחרונה, הסכים עם בגין לפני הצטרפותו לממשלתו, שישראל תוותר על סיני, אך הוא היה מופתע מהוויתור הטוטלי של בגין ביולי 1977 על כל סיני „עד הגבול הבינלאומי". וזה אגב, סוד הכימיה שנוצרה אז בין בגין לנשיא קרטר, שהזכיר לבגין את ז'בוטינסקי. בספרו הנ"ל של דיין, בעמ' 67, כותב הוא על פגישותיו עם צמרת הבית הלבן בספטמבר 77: „ואמנם, שקרא מדי פעם מן הכתב את עמדת ארה"ב, הודיע שהגבולות בין ישראל לשכנותיה צריכים להיות והים לקווי מאי 1967, עם שינויים בגזרה המערבית. הנשיא אמר, כי דיבר על כך עם בגין בהיותו בוואשינגטון והבטיח לו (לבגין) שלא יאמר במפורש, כי ארה"ב תומכת רק בתיקונים קלים ובגדה, כאמור, ולא בסיני – צ.ש.). על כך השיב דיין: „אם סאדאת וחוסיין רוצים שלום, דבריכם מקשים עלינו".

דיין הופתע, איפוא, מוויתורו של בגין לקרטר ביולי 77. את המפתח להבנת תעלומת ההפתעה של דיין יש לחפש בביקורו של בגין באוגוסט (כלומר לפני פגישת דיין־תוהמי) אצל הנשיא צ'אושסקו בבוקרשט. רומניה איננה המעצמה השניה בעולם אחרי ארה"ב, שראש ממשלת ישראל צריך לבקר שם. אך היא היתה חשובה לסאדאת, שכן את המידע שהמציאו לו האמריקאים על נכונותו של בגין לוותר על כל סיני, רצה לשמוע גם מעוד נשיא אחד. וכששמע אזי, בדרכו מבוקרשט לטהרן, כדבריו, החליט לבוא לירושלים „כשסיני בכיסו". ביקורו של צ'אושסקו אינו מוזכר בסיקורו הכרונולוגי של דיין בספרו, על השתלשלות האירועים. האם במקרה? אליקים רובינשטיין, שהיה מזכיר לשכתו של דיין כשר החוץ בממשלת בגין צודק, איפוא, שלא דיין ויתר לתהמי על כל סיני.

צבי שילוח

הרצליה

לא זו הדרך

ביום ה', 10.9, בשידור חדשות בערב ברדיו נמסר על שלושה חיילים שסירבו לשרת מעבר לקו הירוק ונדונו לעונש מסוים. עד כאן – הרי זה חדשות.

אבל, מדוע צריך הרדיו הממלכתי לעודד מפירי־משמעת בצבאנו על־ידי פרסום שמותיהם באוזני כל העם היושב בציון? לגבי בני גיל זה יש בכך מעין פרס ופרסומת אישית (וראי לראשונה בחייהם).

כותב השורות האלו מעדיף בנסיבות ימינו מדינה יהודית מוגדרת ומבוססת על פני ארץ־ישראל שלימה מעוטת יהודים. אבל, הן החושבים כך והן החושבים אחרת (ואפילו עורכי החדשות ברדיו) זקוקים לצה"ל ממושמע וחזק, צבא שאנשיו יידעו למלא תפקידם כיאות, תוך שמירה על טוהר־הנשק ורמות אנוש, כמסורתנו מאז.

הצעירים שסברו, כי היטיבו עשות בלכתם למעצר במקום למלא תפקידם כהוגן בשטחים – עדיין אינם מבינים כיצד היכן יש לפעול למען האידיאלים הנ"ל. כי לא זו הדרך.

גרשון ריבלין, אל"מ (מיל.)

רמת גן

נכונות להתמודד עם נושאי השואה

ב„דבר" מיום 10.9.87 פורסמה כתבה בנושא הכינוס בלובלין כשהנושא מדבר על כך שחוקרי השואה בפולין מנסים לשכתב את ההיסטוריה של המלחמה.

ברצוני לציין, שכל מה שנאמר בקטע זה – נכון. עם זאת, ברצוני להדגיש, שבשנים האחרונות ישנה בפולין נכונות אמיתית בקרב חוגים מסויימים, להתמודד עם נושא השואה בפולין ובנושא יחסי יהודים־פולנים באותה תקופה, וזאת תוך רצון להגיע אל האמת עד כמה שאפשר.

מן הראוי לציין, שפולין היא מהמעטות בין ארצות מזרח אירופה המשתפות פעולה עם „יד ושם" בנושא קבלת חומר ארכיוני והמתייחסת במפורש אל רצח יהודים כיהודים, להבדיל מארצות בהן מדובר על רצח אזרחים מבלי להזכיר את היותם יהודים.

ד"ר יצחק ארד

יו"ר הנהלת „יד ושם"

טיפה סרוחה

תמים דעים אני עם מה שנאמר במכתבה למערכת של מאירה רובינשטיין („דבר" 17.9.87). „קבורה דתית – פן של כפיה" למעט המלים: „ימלאו על קברו מלל חסר משמעות עבורו". „המלל" הזה כולל, בין השאר, שתי מלים רבות משמעות ביותר. לשאלתו הרטורית של ב"כ החברה קדישא: „מאין באת" הנא משיב כוהני, ברבע או בשמינית פה: „מטיפה סרוחה". הוא משמיע את התשובה הנ"ל בגנינה כמתבייש להשמיעה בקול רם, הוא מצניע אותה ככל אשר ידו משגת.

למותר להוסיף ולציין, כי בשתי המלים הללו גלום סוד החיים שבלעדיהן אין ראשית ואין תכלית. אם זה מובן כלל ועיקר כיצד קרה הדבר שעם, אשר חרת על דגלו „ובחרת בחיים" הגיע למסקנה אבסורדית המשתמעת משתי המלים הללו. המסקנה: מן ההכרח למחוק את המלים המבישות הללו מטקס הקבורה ויפה שעה אחת קודם.

שלמה גוראל

תל־אביב

שבעים למהפכה של הבולשביקים

בחודש הבא, באוקטובר, ימלאו שבעים שנה לתפיסת השלטון על־ידי הבולשביקים ברוסיה. כשלוש שנים נמשכה מלחמת האזרחים העקובה מדם, כשמסוטלת הנצלחות נעה בכל פעם לכיוון אחר. הטרור הסטאליניסטי, שאין משלו בקורות המין האנושי, הפיל – לפי הערכה בלתי־מדויקת – כ־20 מיליון קורבנות והוא נמשך מראשית שנות העשרים עד תחילת שנות החמישים. שלטונו של לנין ארך כשש שנים בלבד, והוא התאפיין במתינות יחסית לעומת אימי הזוועה של יורשו.

היהודים בזמן מלחמת האזרחים ולאחריה שילמו מחיר דמים שהיה כנראה גבוה הרבה יותר מכותם המספרי מכלל האוכלוסיה ברוסיה. עד היום, פרט לספרות ספורדית, טרם קם לנו הסולז'ניצין היהודי שיתן ביטוי דביהיקף וקרוב לאמת ההיסטורית, באשר למידת הטרגדיה היהודית בימי האופל של השלטון הסובייטי. מדובר בקורבנות בחיי אדם של יהודים ולאו דווקא בתהליך המתמשך של התבוללות שאין אפשרות למוד אותו בשום קנה־מידה אנושי.

עתה בוקעות אלומות־אור מרוסיה הסובייטית. באיזו מידה הן ישליכו אור גם על הבעייה היהודית שם, היא, ללא ספק, פונקציה ממאבקי כוח עולמיים שלנו אין כמעט שום שליטה עליהם.

מרדכי אורנייקר

תל־אביב

מפגש גדוד 11

אל כל אנשי גדוד 11, הכשרה ה, חי"ש חיפה.

בחודש דצמבר השנה ימלאו 40 שנה לצאתנו לשירות בגליל העליון. פנייתנו זו מכוונת אליכם, הנערים והנערות דאז, שהוצבו במתנחים, איילת השחר, נחלים, ג'יב יוסף, צפת, שאר ישוב, יסוד המעלה, ליוד שיירות וכו'.

היינו רוצים לציין את יום השנה הארבעים במפגש רבתי של כל אלה שעדיין עימנו, ושקשיי הזמנים לא יכלו להם. לשם כך אנו זקוקים לשמותיכם וכתובותיכם כדי ליצור עימכם קשר.

אנא שילחו לנו את שמותיכם (במידה והחלפתם את השם גם את השם הקודם), כתובתכם ושם המ"כ הפ"מ שלכם באותם ימים. כיתבו לנו גם אם יש ברשותכם תמונות ומיסמכים מעניינים מאותה תקופה. שילחו את הפרטים הנ"ל לת.ד. 7173, חיפה, 31071.

דוד פרידלנדר

בשם הוועדה המארגנת

מבוקשים פרטים על יוסף חסיד

בשנת 1950 נפטר בלונדון הצבר היהודי הצעיר, יליד פולין, יוסף חסיד, אחד המוהירים בכשרונות, שקמו לעם היהודי. משפחתו נותרה בפולין, ולפי השמועה הגיעו אחותו ואחיו לישראל, לאחר מלחמת העולם. הם, או בני משפחתם, מבוקשים לצורך כתיבת מחקר על הצבר.

להתקשר בכתב לרות חפץ, אחד העם 3, חיפה, 33105.

רות חפץ

חיפה

הסברים בלשון מובנת

הצצה יומית בעתונות משאירה את הציבור בתהייה ובפחד: מה קורה לנו? בכל אשר העין רואה – רק בעיות. כאילו אין אף נקודת אור אחת. לדעתי, נעוץ הדבר בהסברה כושלת. ל„אנשים הקטנים" יש להסביר ולפרש בלשון מובנת, יום־יומית. ריבוי המונחים הפוליטיים והמדעיים אינו עוזר להבנת הנקרא.

ואולי האשמה היא בהבדלי תפיסה בין הריאל־ממשי שיש בו לעתים גם „ורוד מעוורר" והיפר־היפה של אמצעי התיקשורת אחרי כותרות סנסציוניות. האם באמת מומינים את כולנו להאמין, כלל קומץ האופטימיסטים, שרק רע סביבנו?

תמר כהן

כפר סבא

לפני 60 שנה

ממעשי המשטרה הפולנית

המשטרה הפולנית פרצה פתאום לדירתו של המנהיג הידוע של פוה"צ השמאליים ועסקן בית הספר האידי בוורשה ד"ר ב. אינשטאט והודיעה לו כי עליו לעזוב מיד את גבולות פולין. לא הועילו ההתערבויות של ראש הקהלה בוורשה ועסקנים אחרים וד"ר אינשטאט נשלח בלוית שוטרים לגבול הרוסי. בבית הנתיבות ליוו אותו מאות מתלמידיו ורבים נתנו את קולם בבכי.

פעולת פ.ק.פ.

דרך שפופרת „אליף באי"

הסופר הארץ־ישראלי של „אליף באי" (דמשק) כותב לעתונו על „הסכנה" הקומוניסטית בא"י „בגלל התפשטות של הזנות בא"י הולך ופושט בה גם הקומוניזם, המאיים על הארץ באנרכיה תמידית. נודע לי כי הממשלה מכירה את חברי המפלגה הקומוניסטית כולם עד אחד, אולם היא נמנעת מלאסור אותם, למען תוכל לעקוב את פעולתם ולהכות בהם מכה ניצחת בבוא יומם".

לפני 40 שנה

בריטניה מאיימת

לונדון. בריטניה מאיימת כי היא תעזוב את א"י בהקדם אם או"ם לא יאשר תכנית שתתקבל על דעת היהודים והערבים גם יחד. החלטה זו נתקבלה, לדברי סופרו המדיני של „איבנינג סטנדרד", בישיבת הקבינט. רק אם או"ם יגיע לפתרון של פשרה ויטיל על מעצמות אחרות, בתוכן ארה"ב, לסייע לאנגליה בביצוע ההחלטה, תסכים אנגליה להשאר בארץ עד מועד מסוים.

קיצור טלגרמות

● ואלטר פלצטאצן, כי שהיה מפקד מחנה הריכוז הנאצי בירוגשיץ, נידון למות בלודז, באשמת רצח 1500 פולנים שנשרפו חיים בעת נסיגת הגרמנים בינואר 1945.

● הטנקים הסובייטים הם הטובים ביותר בעולם – הכריז ראש המטה של הצבא המשוריין והממוכן ברוסיה.

ברידג' סאנדי טיימס

מאת ארנונה שפאן

במשך שנים רבות נערכה בלונדון תחרות מהמוניים יוקרתית מטעם העתון סאנדי טיימס. התחרות האחרונה התקיימה בשנת 1980, ולא נמצא לה גואל עד לשנה זו, כשסטאמן בנק ההולנדי חזר לערוך תחרות זו בהאג. בתחרות זכה הזוג האוסטרי פוסיק־טראניאו, והרמה בכללה היתה גבוהה מאוד. היד הבאה הינה יד מתחרות זו ששוחקה על ידי ההולנדי הנס קריינן.

	♠ AKJ1083 ♥ – – – – – ♦ 8542 ♣ Q95	
♠ 9 ♥ K96 ♦ AQ7 ♣ J108763	צפ מז מע דר	♠ 754 ♥ A10832 ♦ KJ3 ♣ AK
	♠ Q62 ♥ QJ754 ♦ 1096 ♣ 42	

מחלק: מזרח

פגיעים: צפון־דרום

ההכרזה:

מזרח	דרום	מערב	צפון
1 הארט	– – – –	2 קלאב	2 ספייד
3 ספייד	כפל	4 הארט	– – –
– – –	כפל	– – –	– – –
– – –			

הברוז המשיך בנסיך קלאב, בלכה בצפון, הברוז הוליך את הספייד בידו. צפון חזר בספייד, הברוז שיחק את השמינית, דרום תפס ונאלץ לחזור לתוך הכזלג של 10 A שבידי הברוז.

דרום הכפיל בשמחה חוזה שהתאים לו ביותר והוביל ב־2 ספייד (הברוז הוא מזרח). צפון זכה במלך וחזר בדיאמונד. השאלה המרכזית עתה היא כמה לקיחות בהארט ימסור הברוז (מובן שעניין הכפל מקל עליו בתכנון המשחק, אבל 99% מהיושבים ברזום לא היו מתאפקים, והיו מכפילים חוזה זה).

הברוז זכה בלקיחה בידו והמשיך בהארט קטן. דרום שיחק את החמישית והברוז את הי9 שזכתה בלקיחה. הברוז המשיך במלך ובאלוף קלאב, ספייד נוסף נתתך בדומם, הברוז המשיך במלך הארט, בנלכה ובאלוף דיאמונד הגיע למצב הבא:

	♠ AJ10 ♥ – – – ♦ 8 ♣ – – – –	
♠ – – – – ♥ – – – ♦ – – – ♣ J1087	צפ מז מע דר	♠ 7 ♥ A108 ♦ – – – ♣ – – –
	♠ Q ♥ QJ7 ♦ – – – ♣ – – –	

יזכור לשליח ציבור עובדים

משה לוי איננו. עיין עירך: עצבות.

מאבק איתנים אסר על הפונדקאי המאויד שפלש לתוכני גופו – אך הנס המיוחל לא אירע.

משה, בן ראשון־לציון שכל כולו אהבת ארץ ישראל, שב לבכן אדמתה למנוחת עולם.

לנו נותרו הזכרונות של רגעים משותפים, שהפכו בהינף מאכלת גורל אכזר, להמחרי מרשת דרך.

דבקותו בערכי תנועת העבודה, התמסרותו לפעילות ההסתדרותית, החלצותו תמיד לקראת כל משימה בפתיח־טובה בשדרות מפלגת העבודה ובגלגוליה הקודם במפא"י, כל אלה היו פרי אמונה ואופטימיות ללא ביצרים. כי כזה היה האיש בארצה הזוים. מעיין מתגבר של אמונה ואופטימיות. רוחו לא נסוגה אחור נוכח אכזבות שפקדוהו, ולא מעט. הוא המשיך לאסכולת־ביעוש הגורסת, כי יצר האדם איננו רע בנעוריו.

משה האמין באנשים. אהבת האדם היתה שזורה כחוט שני זוהר בכל מעשיו והכרעותיו. הוא הקריש חייו לאדם העובד. בהתגדרה שיפה בבעלות הסליחות ההסתדרותית. שנות פעילות באיגוד המקצועי, משמעה בסקבים, התפרצויות והכבובים בחוזי עבודה. וכיצה בקברניט על גשר הפיקוד, מורה, מדריך, בכוון, מצוות, כהולך מן הערבוליה, בקורם לא נח על זרי דפנה. גם לא הרפה הודה או בהזות וזקורה. אך כל הצלחה בפתרון בעיה קטנה כגדולה הניעה ההצעה מצבדרו בכוח הזים, לקראת הכובשן הבא. עבר לאנות, נאמן לנכפתו.

במו כל שליח ציבור טוב, לא ביקש לעצמו ולא עשה לביתו, טובת העובדים וטובת המדינה עמדו לנגד עיניו. הפוספות היתה לו כשים התארגנות ואגד בטייע ובעיקר – מקור ההראות, שינוי הביזון בחברה הישראלית, הפנייה יבינה, ההקצבה הלאיבבית, ההדריך איתו, בתהו סימני שאלה בפתחים על עתידה ואופייה של המדינה היהודית, שבהקמתה ובבנינה זכה להשתתף.

הוא לא כתב צוואות ולא הוציא לאור ספרים. אך זכרו ימשיך לפעום בלבבות ידידים ועמיתים, ורב רבים, לאורכה ולרוחבה של הארץ. משה לוי איננו. עיין עירך יתמות.

מאיר גת

יו"ר הוועד הפועל של האיגוד המקצועי

אלמקס

משחת השיניים יעילה פי 3 במניעת עששת.

תל־אביב

שלמה המלך – שלמה המלך 78 – 246461

קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 232383

ירושלים

ביה"ח הכללי ביקור חולים – סטראוס 5 – 223141

חיפה

יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה

גמ"א – הפך הים 6 – 910541

בני־ברק – רמת־גן

הבנק – ביאליק 30 רמת־גן – 723674

בת־ים – חולון

נווי בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671

אהרון – הפייר 52 חולון – 889153

אלמקס תוצרת של...

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	3	14	בהיר
אמסטרדם	12	20	מעונן
בואנוס איירס	8	18	מעונן
הלסינקי	4	8	מעונן
הונג קונג	26	27	מעונן
וינה	14	23	בהיר
ז'נבה	13	28	בהיר
טוקיו	18	23	מעונן
יוהנסבורג	11	14	מעונן
המבורג	7	18	בהיר
לונדון	14	20	מעונן
ליסבון	20	30	בהיר
מדריד	17	34	בהיר
מונטריאול	8	20	גשום
ניו יורק	15	20	מעונן
סאן פאולו	15	18	מעונן
פריס	18	28	בהיר
פרנקפורט	16	28	מעונן
ציריך	16	29	בהיר
ריו דה ז'נרו	17	23	גשום
שטוקהולם	6	11	בהיר
שיקגו	16	30	גשם

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102...

ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231372

חיפה: דרך הים 2, טל' 384433

כפר שבע: רח' האבות, טל' 35242

swissair

שטיחים פרסיים

(במיוחד גדולים)

במחירים נוחים

קניה • החלפה

ניקוי • תיקון

לפנות שילוני

ת"א, לילינבלום 28, טל' 657064.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מנהל מוסיקלי זובין מהטה

הודעה למנויי חיפה:

המשרד ייפתח למכירת עודפי המנויים

בימים א, ב, ד, ה – בין השעות 10 – 13

ביום ג' – בין השעות 16 – 18

ביום ו' – בין השעות 10 – 12

הודעה למנויי תל אביב

המנויים אשר ביקשו לקחת בעצמם את כרטיסי המנוי שלהם מתבקשים לסור למשרדנו. שעות הפתיחה בחודש ספטמבר הן:

ימים א, ב, ג, ד, ה – בין השעות 9 – 14

יום ו' – בין השעות 9 – 13

יום ג' גם אחה"צ – בין השעות 16 – 19

של היום הוא חדש

בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

ת.ה.פ. 761/87

ה.ה. 6997/87

הזמנה לדין

אל המשיב רפאל רפאלי, נושא ת.ז. מס' 5207272.

דע, כי המבקשות תאגם מפעלים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, א.ש.ת כספים בע"מ, רקס כספים בע"מ ותקלים קרן בטוח ואשראי בע"מ, הגישו תובענה לביהמ"ש המחוזי ת"א יפו, נגדך ונגד אחרים, בתיק הפרצה פתיחה 761/87 ובן בקשה למתן צו בניעה ובני בתיק הפרצה 6997/87.

הדיון בתיקים הנ"ל נקבע ליום 22.10.87, שעה 08:30 בפני כב' השופט ש. אלוני.

אם ברצונך ליתן תגובתך להליכים הנ"ל, עליך לעשות כן בתצהיר אשר יוגש לבית המשפט ולידי ב"כ המבקשות עו"ד יעקב בראשי, בדרך אלנבי 53 א' ת"א 65242, ואת עד שבעה ימים לפני מועד הדיון האמור, וכמו כן להופיע לדיון ביום ובשעה הנ"ל.

מזכיר בית המשפט המחוזי

בתל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (1)(ג) להוק התכנון והבניה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1)(ג) לחוק התכנון והבניה הנ"ל כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, למתן הקלה בקו בנין והיינו הקטנת 2 קוביים מ־3 מפלסים בקו בנין הצדדי והצפוני של 4.50 מ' בניקום 5.0 מ', במגרש 119 בגוש 18169 רחוב ההסתדרות 9 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה

הערה: נא לפרסם בשלושה עיתונים יומיים להבטיח ב 2 מעמי פרסום בכל עתון, יומיים לאחר הפרסום. כמו כן, יש להציג את ההודעה בשלט בולט, בחזית המגרש או הבניין שעליהם הוגשה הבקשה להקלה.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה – אילת

הודעה עפ"י סעיף 148 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בנין עירים בעיריית אילת – בקשה להיתר הקלה בבנה.

בחלקה מת.ב.ע. בפורסת מס' 18/135 03.2.

הבקשה: תוספת בניה בחלקה של 3.26% בניה בבית 4 240 מס 40009 חלק 2 של החצרים.

שם המבקש: אלקים אביד ועליה.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכנית ההקלה אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע ע"י אישור ההקלה, רשאי להגיש התנגדות בכתב לבקשה האמורה לועדה המקומית בעיריית אילת תוך 5 ימים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.

יו"ר הועדה המקומית לתכנון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת בניה בקומה לבית על חלקה 304 בגוש 8232 רח' אבנר בן נר מס' 17 בנתניה, כהקלה 1.0 – 1.1 מ' בקו בניין אחורי עם קיר ללא פתח בקומה א בלבד, בניה על הגג מעבר להקלה באוטת מכבוית סדימה ובגוש 7933 חלקה 289 רח' נחמיה 1 בנתניה בהקלה 0.67% בדירת המבקש (ג'י 19.1) כולל בכל הדירות בבניין תב"ע ה.ב. 3462, 3920, את התכנית כב' 361/87, 88/87 ניתן לראות במשרדי הועדה. התנגדויות אפשר להגיש תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

י. אלהאי

יו"ר הועדה המקומית

דבר ספורט

מכבי נתניה – התקוה של הליגה

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משח׳	נצ׳	תיקו	הפס׳	שערים	נק׳
1.	מכבי נתניה	3	3	0	0	1–5	9
2.	מכבי תל־אביב	3	2	1	0	4–10	7
3.	בית"ר תל־אביב	3	2	1	0	2–7	7
4.	מכבי פתח־תקווה	3	1	2	0	2–3	5
5.	הפועל תל־אביב	3	1	2	0	1–2	5
6.	הפועל חולון	3	1	1	1	2–2	4
7.	הפועל באר־שבע	3	1	1	1	3–3	4
8.	הפועל כפר־סבא	3	1	1	1	2–1	4
9.	בני־יהודה	3	0	2	1	3–2	2
10.	שמשון תל־אביב	3	0	2	1	2–1	2
–.	מכבי חיפה	3	0	2	1	2–1	2
12.	בית"ר ירושלים	3	0	1	2	7–5	1
13.	הפועל פתח־תקוה	3	0	1	2	4–2	1
14.	הפועל לוד	3	0	1	2	10–2	1

שפת המספרים

מכ. נתניה 3 (1)
הפועל ב"ש 1 (0)

● שלום תקוה (48, 89), בני לם (27)
● יובל אוחנה (86)
ציון משחק: 7
המצטיין: שלום תקוה
המאמן: רפי בן־חמו
שופט: עובדיה בן־יצחק
צופים: 8000
איצטדיון: נתניה

★ מכבי נתניה: בלדב 7; ש. מנחם 5, בר 6, חסן 6, קורן 6; גבאי 5 (ע. מכבס), עציוני 6, לם 7, חלפון 6; י. מנחם 6 (גאוסה), תקוה 7.
★ הפועל באר־שבע: אנטמן 5; בדרזמו 4, הדידי 6, אילוז 6, גונן 5 (ריצמן); דהאן 6 (אוחן), חיון 6, צרפתי 6, עוזרן 6; ביטון 6, אוחנה 7.

מכבי ת"א 5 (2)
הפועל לוד 1 (0)

● אלון נתן (25, 75), ארז לולו (33), שחר בראל (60), בני טבק (71)
● בני סמדג'ה (56 מ־11 מ')
ציון משחק: 6
המצטיין: אלון נתן
המאמן: ישראל בן־טמב
שופט: יעקב שיינר
צופים: 4000
איצטדיון: רמת־גן

★ מכבי ת"א: מרכוס 5; קריס, גולדברג 4, שמעונוב 5, איתן לוי 5; צרפתי 6, לולו 7 (גורודז), גריאני 6, א. נתן 7; בראל 6, טבק 6.
★ הפועל לוד: טריקי 5; ברדוגו 4 (זיתון), י. בנודיס 5, קסטוילי 4, א. בנודיס 4; דודעי 4, הלל 5, בן־מסס 4, מאיה 5, שרביט 4 (סימנטו); סמדג'ה.

בית"ר ת"א 1 (0)
צפרירים 1 (0)

● נסים כהן (58)
● יוסי עמרני (48)
ציון משחק: 5
המצטיין: מיקו בן־ברוך
המאמן: אלי תגר
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 3500
איצטדיון: רמת־גן

★ בית"ר ת"א: ליברמן 5; קצב 4, יעקב כהן 4, עמר 6, ניסן כהן 4; צמח 5, נסים כהן 5, אודי 5 (עמרן 5); תגר 4, ירון כהן 5, לביא 5 (מדס 6).
★ צפרירים חולון: ביטון 6; דיתנו 6, אלי כהן 5, יעקבי 5, מחלוף 5; פרחן 4, מאיר 4, בן־ברוך 6 (ליברמן), דמתי 5; שקרוקה 4, עמרני 5 (פס 6).

הפועל ת"א 2 (1)
בית"ר י־ם 1 (1)

● יהודה עמר (44, 69)
● רונן רוקמן (17)
ציון משחק: 6
המצטיין: יהודה עמר
המאמן: אורי מלמיליאן
שופט: אריה פרוסט
צופים: 8000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: אלטר 7; עמר 7, סגל 6, זאנה 6, חלפון 4 (הרשליקוביץ 6); הרמה 7, זאנו 6, אלי כהן 6, אקהויז 5; בן־שושן 4, רובין 5.
★ בית"ר י־ם: מזרחי 5; קדוש 5, אוזלאי 5, שמואלי 4 (נחמני), שירזי 5; שוורץ 4, מלמיליאן 4, ס. מלכה 4, דידו 5; סלקטר 4, רוקמן 6.

הפועל כפ"ס 0
שמשון ת"א 0

ציון משחק: 4
המצטיין: אבי חדד
המאמן: אלי יאני
שופט: דאוד סוהיל
צופים: 2500
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפר־סבא: אדיר שמיר 4; בן־חיים 4, פרסגלי 5, רבינוביץ 4, איינשטיין 4; פולבר 4 (מימוני), מייקל יפה 4, סימון 4; רביבו 4, יאני 4, נוהר 4 (פילוסו).
★ שמשון ת"א: חדד 5; דהרי 4, ברדה 5, אורי כהן 4, יפתח הלוי 4; יגאל הלל 5, שמעונוב 4, עובדיה 5, ס. מזרחי 4; צוצושוילי 4 (אדריה, שוקרון 4).

מכבי פ"ת 1 (1)
מכבי חיפה 1 (1)

● רפי כהן (5)
● שלום לוי (17)
ציון משחק: 6
המצטיין: עופר פביאן
המאמן: זאהי ארמלי
שופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 800
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ מכבי פ"ת: פביאן 7; אזובל 6 (בלחסן), ה. דניאל 4, ב. צופין 5, זאו 6; אביטל 6, רן בן־שבעון 6, אלישע לוי 6, באיר כהן 4, סל בניה 4 (קטסועו); רפי כהן 6.
★ מכבי חיפה: גינצבורג 5; אהרוני 5, אוסמן 5, קלינגר 5, כריל 5; רוזנטל 6, שלום לוי 6 (אבוקסיס), ברייליבסקי 5, עטר 6 (גבעולי); ע. מזרחי 5, ארמלי 4.

בני־יהודה 2 (2)
הפועל פ"ת 2 (0)

● אייל חיים (43, 45)
● ניר לוין (53, 71)
המצטיין: אייל חיים
המאמן: משה אייזנברג
שופט: צבי שריד
צופים: 2500
איצטדיון: וינטר

★ בני־יהודה: אסיאג 5; סלמן 5, פרי 4, אלקבץ 4, עלו 6; מליחי 5, אייל חיים 6, שרעבי 5, רמי לוי 4 (אימדליג), גורדנה 5, אייזנברג 4 (שירזי).
★ הפועל פתח־תקוה: גדבי 5; גיא לוי 5, בודניק 5, ניר אלון 4, קושוילי 5; מאבו 6, חזן 4, אליה 5 (מחפוד 6), שושני 5; כסון 5, ניר לוין 6.

הניחוש הנכון

1.	מכבי פ"ת – מכבי חיפה	x
2.	בית"ר ת"א – צפרירים	x
3.	מכבי ת"א – לוד	1
4.	הפועל ת"א – בית"ר י־ם	1
5.	הפועל כפ"ס – שמשון	x
6.	נתניה – הפועל ב"ש	1
7.	בני־יהודה – הפ. פ"ת	x
8.	טבריה – בית"ר נתניה	1
9.	הכח – חדרה	1
10.	יבנה – הפועל עכו	1
11.	הפועל ים – יפו	x
12.	עכו"ד – שעריים	1
13.	הפועל חיפה – הפ. ר"ג	1
14.	בתים – יהוד	x

במחזור הבא

מכבי חיפה – הפועל פ"ת
הפועל ב"ש – בני־יהודה
שמשון – מכבי נתניה
בית"ר י־ם – הפועל כפ"ס
הפועל לוד – הפועל ת"א
צפרירים – מכבי ת"א
מכבי פ"ת – בית"ר ת"א

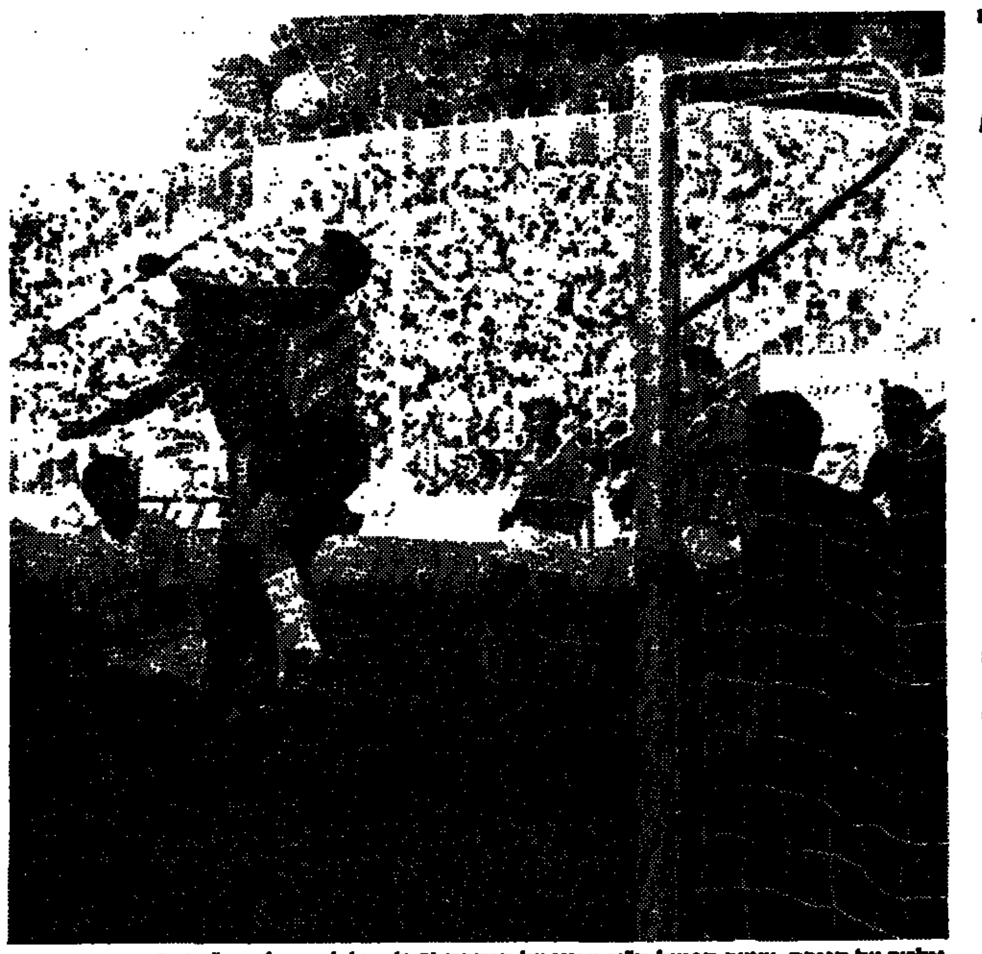

אלטר על הגובה. שוער הפועל ת"א מגונן על היתרון (1:2) מול לחץ של בית"ר י־ם (צילום: א. קנפר)

איך פסגה: מכבי נתניה היחידה שצברה את מלוא 9 הנקודות לאחר נצחון ביתי על באר־שבע 3:1 □ מחזור 3: רק כ־20,000 צופים אבל 21 שערים □ מעולה בצרות: האלופה בית"ר י־ם שכבר הובילה 1:0 ונוצחה 2:1 לראשו של יהודה עמר מהפועל ת"א □ חמש מי יודע? לוד. בשבוע שעבר „חטפה" רביעיה ואתמול 5:1 מרגלי מכבי ת"א המאוששת לפיסגה □ השאר תיקו: כבר ביום שישי – בני־יהודה מול הפועל פ"ת (2:2 אחרי 0:2 במחצית) מכבי פ"ת נגד מכבי חיפה 1:1 ובשבת – כפר־סבא מול שמשון 0:0 ובית"ר ת"א נגד צפרירים 1:1

סיפור המשחק. ארמה, על הדשא, שמר ושיתק את כוכב בית"ר, מלמיליאן (צילום: א. קנפר)

ניתוח של אחר המחזור

צריך לחזור למציאות

אני לא מבין את שידי ההלל ששרים במרומי הספורט של כל כלי התקשורת. קבוצה שמובילה אחרי שני מחזורים – עושים לה קרנבל שלם. שחקנים זוכים לתמונות לרוחב העיתון וכותרות ענקיות. צריך לחזור לפרופורציות ולמציאות: אני מבקש להעביר מסר כללי: אחרי 3 מחזורים תהיה זו טעות לקשור כתרים למובילה, כמו שלא תהיה זו חוכמה להספיד את הקבוצות המדורגות בטבלה.

בשתי מלים: הכל פתוח. אני בעצמי לא מוכן בשלב הזה לעשות סיכומים וטבלאות. אבל באופן כללי אפשר לומר שבליגה שלנו הצטמקו הפערים. קח למשל את הפועל ת"א. בשני המשחקים הקודמים שיחקה ממש גרוע. אפילו במשחק איבון נגררנו (הפועל רמת־השרון), באמצע השבוע היתה הפועל ת"א גרועה. אבל, אתמול ראה זה פלא, דווקא נגד האלופה הפגינה משחק טוב. אותו דבר אבל בסדר הפוך אמרו על בית"ר ת"א. מה לא אמרו על הקבוצה אחרי 2 ניצחונות? ואתמול רק צל של קבוצה. כמעט ניצחון מחוץ לצפרירים חולון אבל שוב – לא הייתי עדיין מוכן לומר, שחולון תהלך העונה ממאבק הירידה.

נראה לי בשלב זה כי רק מכבי נתניה שומרת על יציבות. עובדה – זו הקבוצה היחידה, שצברה את מלוא הנקודות ומפגינה יציבות במשחקים.

אבל, נראה לי, כי סיפור הליגה עד כה הוא מכבי ת"א. נשמע קצת משונה, אבל בלי אבי כהן נראית מכבי תל־אביב אטרקטיבית וטובה. הכל כל כך השתנה לטובה בקבוצה. בלי הכוכבים הגדולים זו קבוצה תוססת בעלת משחק צוות. כאילו השתחררה מצל גדול.

מכבי חיפה ובני יהודה נראות לי לא כל כך טוב. חיפה בבעיות מפגינים חוסר ריכוז בעוד שבני יהודה על פי המשחק מיום שישי – בכלל לא מוצאים את עצמם.

אליעזר שפיגל

נבחרת המחזור

אריה אלטר
(הפועל ת"א)

יהודה עמר (הפועל ת"א)	משה עלו (בני־יהודה)
חיים בר (נתניה)	שלמה איילוז (הפועל ב"ש)

רמי ארמה (הפועל ת"א)	ארז לולו (מכבי ת"א)	אלון נתן (מכבי ת"א)
בני לם (נתניה)	יובל אוחנה (הפועל ב"ש)	שלום תקוה (נתניה)

מכבי ת"א – הפועל לוד 1:5

החמישייה הפותחת של קבוצת מכבי תל־אביב

מאת שמואל קליגר

אם זה יימשך ככה אז האוהדים של מכבי תל־אביב מוזמנים לחזור למשחקים של קבוצתם הרבה זמן לפני שהם בעצמם יכולים לצפות. מכבי ת"א, עדיין בלי אלי הריקס במרכז ההתקפה (ובמחשבה נוספת אולי בכלל לא זקוקים לו), ממש „מרסה" לאורחות צבעיים רשנה את אומללי הפועל לוד 1:5.

כמו יתושים עוקצים וטורדנים עטו אתמול במשחק המרכזי של איצטדיון רמת־גן חלוצי מכבי תל־אביב על שערו של טריקי – מחליפו של יעקב בנודיס הפצוע. בעצם לא רק החלוצים גם המגינים וגם הבלמים. כולם עלו למעלה במהירות סילונית לתקוף ולתקוף כדי להבקיע עוד ועוד שערים והם לא ידעו שבע. התוצאה 1:5 יכולה היתה גם להיות גבוהה יותר אבל בכדורגל אי אפשר לנצל את כל ההזדמנויות.

רק בדקה ה־25 בעט אלון נתן את השער הראשון לאחר שניצל מסירה של בני טבק. השער השני היה מהיר במקצת: ארז לולו בעט בצורה נאיבית. פתאום ראינו את שחקני מכבי מתחבקים והשופט צועד למרכז – ואז הבנו שהובקע שער. פשוט היה חור ברשת.

במחצית השנייה הצליח סמדג'ה להבקיע מהנקודה הלבנה לאחר שמרכוס הכשיל את זייתון. אבל הדקות הבאות היו שייכות לחלוצי תל־אביב כאופן בלעדי.

דקה 60: בראל ניצל התנגשות בין השוער טריקי וקסאשוילי כדי לדחוק לשער. דקה ה־71 פרץ טבק לרחבה במבצע אישי והעלה ל־1:4. בדקה ה־75 בעט אלוני מ־18 מ' לתוך השער. 1:5.

בית"ר ת"א – צפרירים חולון 1:1

שוויון גם בתוצאה וגם בהחטאות ה„פנדלים"

מאת יוסי משורר

העולה החדשה לא נתנה שום כבוד למוליכה הזמנית בשני המחזורים הראשונים, בית"ר תל־אביב. לא זו בלבד, אלא שעם טיפ־טיפת מזל יכולים היו החולונים לשוב לעירם עם נצחון שני העונה וזה דווקא מול תלביר שעל הנייר נראה עדיף בהרבה.

מחצית ראשונה חלשה עד להחריד עושה את מלאכתו של הכתב לקלה יותר שכן היא מאפשרת לו להתחיל ישר בחלק השני של המשחק, שסיפק את כל הארועים, כל השערים ואת כל סיפור המשחק.

החולונים רכשו יתרון ראשון בדקה ה־48: דמתי העלה כדור רוחב ויוסי עמרני דחק מקרוב. החולונים היו קרובים לכסס את ניצחונם 6 דקות מאוחר יותר, כאשר דמתי בעט כדור 11 מ' מעל המשקוף בעקבות הכשלה של בן־ברוך ברחבה על ידי הבלם יעקב כהן.

בדקה ה־58 נגח נסים כהן את השוויון במבצע מתחכם. הדקה ה־67 היתה הדרמטית מכולן. דמתי חלף כבר על פני השוער ליברמן ובעט לשער החשוף, אך הבלם שלומי עמר הצליח להוציא ממש מן הקו.

המשחק נכנס לקצב מסחרר. ירון כהן הוכשל ברחבה (71). בעיטת 11 מ'. רוני צמח בועט פנימה. כולם מתחבקים. 1:2 לבית"ר? לא, השופט בן־יצחק מורה על בעיטה חוזרת כי ירון כהן נכנס לרחבה בזמן ביצוע הבעיטה. בעיטה חוזרת. שוב רוני צמח הבועט לידי השוער. בסופו של דבר אי אפשר לומר שלא נעשה צדק.

הפועל כפ"ס – שמשון ת"א 0:0

היה משחק? תצבטו אותי...

מאת חיים לוי

הפועל כפר־סבא ושמשון תל־אביב לא רק שטיפסו באמצע את משחקן בעיר השרון, אלא בכך הכל בילו משחק אפסי שלא הצליח להוציא את הקהל משממונו ומאדישותו. בסיום יצאתי מהמגרש ושאלתי את עצמי: היה משחק? תצבטו אותי.

ומה כבר יכול להגיב משחק שכל השחקנים בלי יוצא מהכלל מגלים יכולת אפסית? ומה כבר אפשר לצפות משחקנים שאף לא אחד מהם לא מסוגל להפגין יכולת סבירה?

בסך הכל רשמתי בפנקסי משך כל המשחק שלושה אירועים שלא היה בהם כדי להגיב אפילו שער אחד. לאחר מחצית אפילו גרועה יותר מהשנייה (אפשר דבר כזה?) ראינו את הפועל כפר סבא קצת יותר טובה משמשון. אפילו בכדורגל שלילי שכזה טוב ודע זה עניין של יוזמות. מעט יותר התקפות של כפר סבא אבל לא יותר מזה.

דקה 60: אלי יאני המאמן ניצב מול השוער אך החטיא. בדקה ה־71 בעט רביבו והשוער אבי חדד הציל בפעם היחידה במשחק את שערו מהבקעה. בשל מבצע בודד זה זיכיתי אותו בתואר "השחקן המצטיין" של המשחק.

מכבי פ"ת – מכבי חיפה 1:1

שם המשחק: עופר פביאן

מאת עמי רוזנברג

שליטה מוחלטת של שחקני מכבי חיפה מול צעירי מכבי פתח־תקוה במשך 80 דקות לא הספיקה להם אלא כדי להלך נקודה אחת במגרש המלבסי. השוער פביאן היה בעצם הגורם להוליך הנקודה הזו באשר כמעט באופן בלעדי הצליח לעצור בבוטר את המתקפה החיפאית של חיפה.

אי אפשר להתחיל פיסקה בסיקור משחק זה בלי לאזכר את שמו של פביאן. 5 פעמים עמדו חלוצי חיפה (עופר מזרחי, ארמלי ועטר) מול השער. אך בכולם היתה ידו של של פביאן על העליונה.

לעומת פביאן היתה ההגנה של פתח־תקוה הורידה מאוד בעוד שהחולוצים הגיעו רק עד לרחבות היריב. למרות זאת הצליחו הפ"ת לרשום שער ראשון. בדקה ה־5 ניצל רפי כהן יציאה של גינצבורג והקשית את הכדור מעליו. בדקה ה־75 העלה ציון טוילי כדור עונשין, הגנת פתח תקוה הרפה וחלושות ושלום לוי בעט מ־14 מ' את השוויון.

אח"כ עוד היתה הזדמנות לרן בן שמעון שבעט לקורה והכדור החוזר הוחזק על ידי של בניה.

הפועל ת"א – בית"ר י־ם 1:2

יהודה עמר: בחור עם ראש

מאת ג. אשר

התשובות מרשימות של קבוצת הפועל תל־אביב במחצית השנייה איפשרו לה לזכות בנצחון יקר על אלופת אשתקד, בית"ר ירושלים 1:2 (1:1). במחצית השנייה הטובה מבין השתיים מבחינת הפועל, היא הוכיחה כי היה מקום להפתעה. זאנו, אלי כהן ואקהויז בעמדת הקשר הקדמי תעתעו בהגנת בית"ר והוליכו יש לצרף את מבקיע הצמד יהודה עמר שהיה משמכבו ומעלה.

יתכן שהיתרון המוקדם של בית"ר היה בעוכריה, שכן לאחר השער של רוקמן נסוגה הקבוצה אם לשערה והפקירה את מרכז השדה לרשות התל־אביבים. עקב אכילס של בית"ר היה אתמול ה"מאסטרו" אורי מלמיליאן שהיה חלש משום שנשמר בצורה מצויינת על־ידי התל־אביבי רמי הרמה. גם יתר מערכי הקבוצה בבית"ר לא תפקדו כפי שניתן לצפות מאלופה. ההגנה היתה הדירה ואילו הקשור בנין חולשתו של מלמליאן כלל לא הודגש.

הבודד שניסה להעירים על הגנת הפועל היה החלוץ רונן רוקמן אולם בהעדר סיוע נאלץ להסתפק בשער בודד שהיה בסיום שער כבוד. חלוץ הרכש השני משה סלקטר נשמר היטב על־ידי יעקב סגל והוא לא סיכן את שער הפועל.

יהודה עמר
חיוך מסויים

בדקה ה־17 פרץ קדוש באגף ימין, הקשית למרכז, הגנת הפועל התבלבלה ורוקמן המשיך את הכדור במהירות פנימה 0:1. סמי מלכה עדיין בדקות טובות של בית"ר שיגר בדקה ה־25 כדור אדיר אל מתחת למשקוף שער הפועל. אלתר שהיה אתמול במיטבו הדף לקרן.

מוריס זאנו על קומה של הפועל בהתקפה. הוא בעט כדור חזק לשער המוחדי קלם. כעבור 2 דקות (דקה 44), זכתה הפועל בקרן. מוריס זאנו הקשית מעל כולם. יהודה עמר התרומם נפלא ונגח ללא בעיות פנימה 1:1.

הלחץ של הפועל הלך וגבר. בדקה ה־69 הובקע שער הנצחון. שוב קרן מימין של זאנו, כדור על־פי השער, יהודה עמר התרומם ומ־10 מטר נגח בעצמה לפינת השער 1:2 להפועל.

מכבי נתניה – הפועל באר־שבע 1:3

שמח בנתניה: יש שלום ויש תקוה

מאת יעקב הודיאס

מכבי נתניה עלתה לראשות הטבלה לאחר ניצחון נאה, במאבק מרשים, על הפועל באר־שבע 1:3. היה זה בתום מאבק מעניין ומהיר. בל תוצאה שהיתה מרשנת במשחק זה היתה אמורה לשקף את מהלכי הכדור שהיו בעלי עניין לקהל הרב.

מרבית השחקנים שיחקו היטב והיו שאפתניים ונידים. אך, היה כדאי לבוא לאיצטדיון המחודש בנתניה בשביל לראות את הכשרון המקומי ההולך ומתפתח, שלום תקוה.

שתי הקבוצות הציגו רמה גבוהה שגרמה להנאה רבה לקהל. לאחר פתיחה מצויינת של תניכיז של ניסים בכר פרץ שלום תקוה (27) לעבר שער באר־שבע והוכשל. בני לם המצויין בעט עונשין מ־24 מ' והבעיטה המדוייקת הכניעה את גיורא אנטמן.

בכל מהלך המחצית הזו ניהל עובדיה את המשחק עם קוון אחד מפני שהקוון יוסף דיאמנט לא הגיע.

בפתיחת המחצית השנייה שוב סיכנו שחקני באר־שבע את שערו של יעקב בלדב המצויין, אלא שהשער הובקע בצד השני. פריצה מצויינת של יגאל מנחם (48) תוך הטעיה של הבלם רפי בן־חמו הביאה לשער השני. יגאל מנחם היה יכול להבקיע, אך העדיף למסור לשלום תקוה שמהאויר כבש שער שני למכבי נתניה.

כאן יצאו האורחים למיתקפת נגד והאורח יובל אוחנה בעט מ־27 מ' שער נדיר ביופיו. מכבי נתניה לא הירפתה ובדקה ה־90 כידרר שלום תקוה באמנות על פני הגנת הפועל באר־שבע, הוליך בסירות עם עודד מכנס וכשהוא ניצב מול שער חשוף לא התקשה לקבוע 1:3 לנתניה.

בילה נוספת על עודד. הוא נכנס במחצית הראשונה, בפעם הראשונה העונה, ובמבצע אחד או שניים הוכיח כי יהיה לו מה להוסיף לחוד המקומי.

שופט השבוע

אדוני השופט יצחק אל־תצחק

השופט יצחק בן־יצחק יכול להרשות לעצמו לחייך לאחר שקצר יבול נדיר בשלושה מחזורי הליגה הראשונים. שימו לב:

שני מורחקים – נעמן מלוד ואודי אשש מבית"ר י־ם. חמישה „פנדלים" (שלושה במשחק בין מכבי ת"א לבית"ר ירושלים שהפכו לשערים. שניים שהוחטאו אתמול במשחק בין בית"ר ת"א לצפרירים).

עם זאת, שיפוטו של בן־יצחק צויין כטוב.

מלך השערים

1. שלום תקוה (נתניה) 3
–. שחר בראל (מ. ת"א) 3
–. בני טבק (מכ. ת"א) 3
4. מלמיליאן (ב. י־ם) 2
–. אלון נתן (מ. ת"א) 2
–. בני לם (מ. נתניה) 2
–. י. עמר (הפו. ת"א) 2
–. א. חיים (ב.יהודה) 2
–. רוני צמח (ב. ת"א) 2
–. נסים כהן (ב. ת"א) 2
–. י. אוחנה (ה. ב"ש) 2
–. ניר לוין (ה. פ"ת) 2
–. רפי כהן (מכ. פ"ת) 2
–. סמדג'ה (הפו. לוד) 2

בני־יהודה – הפועל פ"ת 2:2

פעמיים אייל פעמיים לוין ושער אחד שנפסל

מאת שמואל קליגר

העיקר במשחק בין בני־יהודה הפועל פ"ת לא היו השערים (שני צמדים של אייל חיים וניר לוין), אלא דווקא השער שלא היה בו. מסובך? רק לא למי שהיה במשחק. מבחינתי, הפועל פ"ת היתה זכאית לצאת מ„וינטר" ברכוש גדול בהרבה מהנקודה הבודדת שבה זכתה והכל בגלל התעלמות של השופט צבי שריד משער חוקי למהדרין של ניר אלון.

ומעשה שהיה כך היה. בדקה ה־43 (0:1 לבני־יהודה משער מרהיב של אייל חיים שבעט מהאויר ברגל שמאל) נגח ניר אלון לשער. כולם ראו כיצד הכדור חודר לשער וניתז מהברזל התומך בשער – בפנים – החוצה. השער היה כשיר, אבל השופטים והקוונים סברו אחרת. בעוד שחקני הפועל אצים להתווכח עם השופט נפספה בדקה ה־44 בעיטת עונשין לזכות בני יהודה. גורדנה גילגל כדור עונשין על קו ה־16, הכדור נבעט ממצב נייח לאייזנברג ולבסוף הדייר אייל חיים את הכדור לרשת. וכך קרה שבמקום 1:1 התוצאה כבר היתה 0:2 לבני יהודה.

בדקות אלה הפועל נראתה כשבר כלי, אבל במחצית השנייה היא חזרה לעצמה. ניר לוין היה מסוכן בסביבות השער של בני יהודה וגם המשחק במרכז המגרש נראה כבר לגמרי אחרת.

איתות ראשון לבאות נתן לוין שבעט בדקה ה־53 לרשת בחצי גובה. בדקה ה־71 היה קפאון מוחלט בהגנה החלשלושה של בני יהודה. ניר לוין ניצל את השלטון הפתח הקוואי בדקות אלה ואת חוסר תגובת ההגנה כדי לנגוח את השיוויון. 2:2.

כוכב השבת

שלום לך תקוה חדשה

האלבום הקודם של אריק סיני נשא את השם „שלום לך תקוה עצובה". לגבינו, שלום תקוה ממכבי נתניה, הוא התקוה החדשה של הליגה הלאומית. היה קשה לבחור אתמול בכוכב השבת. 10 שחקנים זכו בציון 7. אולם, תקוה, לא רק הבקיע צמד שערים מבסטר, אלא הכיח שוב את כשרונו הגדול. לכשרון כזה זקוקה הליגה שלנו. וכמובן, גם נתניה. תקוה, בסיוע לם, סחף את קבוצתו לנצחון שלישי רצוף ולפיסגת הטבלה.

גם זה קרה

השופט־שוטר. יצחק בן־יצחק עירבב את שתי סמכויותיו כ"ג. בסיום המשחק בין בית"ר ת"א לחולון זינק ליציע, איתר צופה שקילל אותו. בן־יצחק הציג תעודת שוטר וקרא: „מי כאן בקהל קרא לערבי..." אין תימה שנעצר סדר מידי ביציע. (י. משורר)

חור ברשת. לא, זו לא סתם מליצה, אלא באמת חור ברשת. בדקה ה־33 בעט ארז לולו כדור, שנראה חומק החוצה, אך רק כשהשחקנים התחבקו התברר שהכדור חדר לשער ויצא מהחור, שלא אותר גם בבדיקה לפני המשחק. (ש. קליגר)

השופט דיאמנט עשה דין לעצמו. המשחק בנתניה הוחל עם קוון אחד בלבד. יוסף דיאמנט, שמונה לתפקיד קוון לצידו של עובדיה צבי, לא הגיע כלל. במחצית השנייה הוכנס קוון מחליף. דיאמנט אמור היה לצאת עם צבי למשחק בין־לאומי (תורכיה – בולגריה), אך בגלל אי־הופעתו יועמד לדין באיגוד השופטים ואם לא יהיה לו הסבר סביר, לא ייצא לתורכיה. (י. הודיאס)

משיכות רגל. כך אמר גזבר מכבי פ"ת, לאחר שמכבר למשחק נגד מכבי חיפה רק 700 כרטיסים. שהכניסו לקופה המדולדלת 11,000 ש"ח ברוטו. „עם כסף כזה אפשר אולי להחזיק קבוצה בליגה הארצית", מלמלו בפ"ת. (ע. רוזנברג)

אוסטרליה בפ"ת. אל האוסטרלי גלן בלוך הצטרף אוסטרלי נוסף, העונה לשם ג'ון פוקסמן. השם היהודי הזה כהכה סידני נחת כאן ביום ששי וייבחן היום במדי הקבוצה בצוותא עם חברו. אחד מהם יוחתם עד סוף השבוע (ע. רוזנברג)

רבינזון כבר הלום. מי שיוחתם כבר היום בהפועל פ"ת הוא דורון רבינזון, שחנה את הבכיש במכבי ואמור לשחק במחזור ה־4. (ע. רוזנברג)

هكذا من الاصل

מכבי יבנה מנהיגה מועדון שבע נקודות בפסגה הארצית

מאת ברוך דגן

ארבע קבוצות משתייכות למועדון שבע הנקודות, הצועד בראש הליגה הארצית. המיקום הזמני נקבע, איפוא, בהפרשים דקים של נקודות ושערי זכות.

היורדת מהלאומית, מכבי יבנה, כבשה את הפסגה לאחר שגברה במגרשה על הפועל עכו 0:2. הפועל ירושלים, שסיימה בתיקו 1:1 עם מכבי יפו, הפועל חיפה, שגברה 0:1 על הפועל ר"ג, מחלקות את המקום השני־שלישי בנחיתות של שער לעומת יבנה. גם הכח ר"ג השלימה צבירת שבע נקודות לאחר נצחונה על הפועל חדרה 0:1.

בית"ר נתניה ספגה הפסד שני ברציפות אצל הפועל טבריה 3:1 ואילו מכבי שעריים נכנעה למכבי רמת־עמידר 2:1. הפועל בת־ים והפועל יהוד צברו נקודה אחת בתיקו 1:1 ביניהן.

16 שערים הובקעו במחזור השלישי, בו צפו כ־6500 צופים.

הפועל טבריה 3 / בית"ר נתניה 1

יכולת מצויינת של הטבריינים במחצית הראשונה העניקה להם נצחון מוצדק על היורדת מהלאומית.

המארחים פתחו את המשחק בתנופה ובחלוף 30 דקות כבר הוליכו ביתרון 0:3. יוסי שמריה, שחקן הדיזוק, היה הכח המניע של התקפות טבריה ומשה אוזלאי היה המוציא־לפועל.

אוזלאי הבקיע צמד בדקות 18 ו־21 ושמריה חתם את הכליץ בדקה ה־30. נתניה נזכרה לשחק רק לאחר ההפסקה, אולם העלתה רק שער אחד מרגלי גבי קרמר בדקה ה־80.

שפט רחמים שאשו לעיני 1000 צופים בטבריה.

מכבי יבנה 2 / הפועל עכו 0

יבנה רמזה אתמול, כי יהיה לה מה לומר במאבק על העליה לליגה הלאומית. היבנאים הציגו יכולת מרשימה בנצחונם הביתי.

יבנה שיחקה רק במעט את פניה והטילה למערכה חבורה מנוסה ובטוחה. ואכן, היה לה יתרון ברור ברוב השלבים והיא תקפה ללא הרף את השער העכואי.

רק בדקה ה־36 השכיל הצעיר אבי כהן להבקיע שער ראשון ומאיר בן־שמעון חתם בדקה ה־66. לפני ואחרי ההבקעות ניתנו ליבנה הזדמנויות למכביר להעשיר את מאזן השערים שלה.

שפט יצחק יהבס לעיני 300 צופים ביבנה.

הכח ר"ג 1 / הפועל חדרה 0

שלמה נורדמן, שוערה של הכח, היה הדמות מאחורי הנצחון הביתי שלה. נורדמן הוותיק הנהיג חבורה "סגולה" צעירה למאבק עיקש מול לחץ חדרתי בשלבי הסיום.

הפתיחה היתה שייכת להכח. אברהם לוי רחף את חבריו אל השער החדרתי ואף תירגם את היתרון לשער בדקה ה־21. בהמשך ניתנו למקומיים הזדמנויות נוספות, אולם הן הוחטאו.

במחצית השניה עברה היוזמה לרגלי חדרה. האורחים צרו על שער הכח, אך נתקלו בהגנה צפופה ולוחמת ובשוער מנוסה, שמילט את שערו שוב ושוב.

שפט אריה זולף לעיני 800 צופים בר"ג.

הליגה הארצית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
.1	מכבי יבנה	3	2	1	0	1–4	7
.2	הפועל ירושלים	3	2	1	0	2–4	7
–.	הפועל חיפה	3	2	1	0	2–4	7
.4	הכח רמת־גן	3	2	1	0	1–3	7
.5	הפועל טבריה	3	2	0	1	6–5	6
.6	הפועל חדרה	3	1	1	1	3–6	4
.7	מכבי רמת־עמידר	3	1	1	0	4–4	4
.8	הפועל בת־ים	3	1	1	1	2–2	4
.9	הפועל יהוד	3	0	3	0	4–4	3
.10	מכבי יפו	3	0	3	0	1–1	3
.11	הפועל רמת־גן	3	1	0	2	3–2	3
.12	בית"ר נתניה	3	0	1	2	5–2	1
.13	מכבי שעריים	3	0	0	3	5–3	0
.14	הפועל עכו	3	0	0	3	5–1	0

רמת עמידר 2 / מכבי שעריים 1

שעריים ירדה מהמגרש מאוכזבת לאחר ששמטה את האפשרות להשיג לפחות נקודת חוץ אחת.

האורחים לא נפלו משחקני עמידר והיו שותפים מלאים למאבק מעניין ועשיר בארועים. שעריים אף היתה היוזמת בפתיחה והתכבדה בהבקעה כבר בדקה ה־16 ע"י נתי עוריה.

בהמשך התאזנו הכוחות ועמידר אף היכתה אותם. שמעון תמם המצטיין הישווה בדקה ה־53, אולם כעבור דקה החטיא אהוד עידן משעריים מהנקודה הלבנה והותיר בידי עמידר אופציית־נצחון.

זו, אכן, מומשה בדקה ה־83 ע"י המגן נתי אהרוני בנגיחה נגירה מ־30 מ'.

שפט עמית קליין לעיני 300 צופים ברמת־עמידר.

הפועל בת־ים 1 / הפועל יהוד 1

שבע דקות בלבד הפרידו בין יהוד לבין נצחון על המארחים מבת־ים, אולם הנגתם כרעה־נפלה.

יהוד היתה מעט טובה יותר מהמארחת, אך שליטתה לא היתה משמעותית מבחינת ההזדמנויות וההבקעות. בת־ים ידעה לסכל את ההתקפות ואף הסיבה בהתקפות־נגד מסוכנות ומביכות.

ליהודה רוגאנץ הוותיק מיהוד נמאס מסדרת ההחטאות והוא נטל לרגליו את היוזמה כדי להוליך בראש בדקה ה־47.

בדקה ה־51 עמדה יהוד בפני הגדלת יתרונה, אולם ישראל ששון החטיא מהנקודה הלבנה "לאחר בעיטה חוזרת".

בת־ים לא הרימה ידיים, תקפה בדקות הסיום וניצלה מהפסד בזכותו של משה עזבריה.

שפט גבי פרץ לעיני 1000 צופים בבת־ים.

הפועל חיפה 1 / הפועל ר"ג 0

שער של אלי בן־דאמן כבר בדקה ה־18 הספיק לחיפה כדי למלא את הקופה.

חיפה לא הסתפקה בהבקעה המהירה וניסתה להגדיל ולהרחיב את פער השערים, אולם היא חסרה רגל מכריעה או נהדפה בחומת מגיני ר"ג.

לא היתה זו, אמנם, תצוגה משכנעת של החיפאים, אך די היה בה כדי לנצח קבוצה אפורה וחלשה כר"ג.

שפט יוסף שוער לעיני 1000 צופים בחיפה.

במחזור הבא

בית"ר נתניה – יהוד
הפועל ר"ג – בת־ים
שעריים – הפועל חיפה
מכבי יפו – עמידר
עכו – הפועל י"ם
חדרה – יבנה
טבריה – הכח ר"ג

המגרש המרכזי

הפועל י"ם – מכבי יפו 1:1

י"ם הישוותה בתוספת הזמן

מאת אלי גרונר

במשחק עצבני, נוקשה וחלש למדי סיימו הפועל ירושלים ומכבי יפו ללא הכרעה – 1:1. האשמה היא שהירושלמים חילצו בקושי את הנקודה הביתית הבודדת מהיורדת מהליגה הלאומית.

יפו צפפה את מערך ההגנה שלה, החליפה את 2 החלוצים גולדר ואמיגה במגוחי וצ'יפרוט וכמעט זכתה ב־3 נקודות.

השופט אל־נקווה לא שלט במשחק, שגה רבות ולמרות ששלף את הכרטיס הצהוב לעבר כמה שחקנים לא הצליח לשלוט בארועים הדרמטיים. היו מהלומות בין השחקנים והדרמה היתה בתואם.

עד להבקעת השער בדקה ה־59 היו הארועים מעטים. בדקה זו הגביה מישל דיין קרן. אוחנה נגח למרכז ונחמיאס נגח לרשת. השופט ביטל שער זה ושמחת המקומיים היתה מוקדמת.

דווקא בעיצומם של התקפות ירושלים הכשיל צ'יפרוט על ידי נחמיאס 17 מ' מהשער. בוסביקה בעט עוצמתי, סוריסה הצליח רק להדוף והנער יצחק זוהר שהיה הבולט במגרש הבקיע מקרוב (65).

שער השוויון הובקע 3 דקות לאחר שהמשחק היה צריך להסתיים. דיין בעט בכדור שנקלט על ידי השוער אברהם. דקה מאוחר יותר נגח נומדר כדור למשקוף וכשהכדור חזר השתלט עליו אשר ששון שמתוך הערבוביה השווה ל־1:1.

חזו במשחק 2500 צופים.

★ הפועל ירושלים: סוריסה 5, נחמיאס 5, תאשמע 5, כחילה 5 (יחזקאלי 6), בסון 5, ז. אוחנה 4, דיין 4, שלומי מלכה 4 (שכטר), נומדר 4, ששון 6.

★ מכבי יפו: אברהם 6, דגמי 5, דניאל 6, יצחקלי 5, הזר־מאיר 6, אלקלומברה 5, בוסביקה 6, יוסי לוי 4, זוהר יצחק 7, מרזוח 4, צ'יפרוט 6.

טניס

טניסאי הנוער גברו על קוריאה

נבחרת הטניס של ישראל לגילאי 16 ניצחה אתמול את דרום־קוריאה 1:2. אוהד ויינברג גבר על ג'יי יופ־שין 1:6, 6:3, 1:6. גיד דקל גבר על צ'נג פרק 4:6, 6:1, 3:6. בזוגות ניצח הצמד פרק את דקל הירש 2:6 1:6. היום תתמודד ישראל עם מצרים בדרוג 13 – 14 באליפות העולם לגילאי 16 בפרייבורג, מערב גרמניה. ביום שישי נוצחה ישראל על־ידי יפן 2:1. אוהד ויינברג ניצח את מסנגה קנטרו 3:6, 3:6. יממוטו יוסופורי ניצח את יובל הירש 4:6, 2:6 והצמד יממוטו וסינוזאה גברו על ויינברג ודקל 3:6, 3:6. בגמר יתמודדו אוסטריה, שגברה על שוודיה 1:2 מול הולנד שגברה על צרפת 1:2. בגמר הנשים תשחק ברה"מ נגד אוסטריה.

● מאיר כהן זכה באליפות ישראל למנהלים לאחר שניצח בגמר את יצחק סהר 3:6, 2:6. בגמר הזוגות ניצחו ינקלביץ' וארגמן את ריכנר ואילן 2:6, 1:6, 2:6. התחרות נערכת זו השנה השלישית במלון דן אכדיה בחסות רשת מלונות "דן" וחברת הרץ.

120 רוכבי אופניים מהולנד במרוץ מרתוני ביום העצמאות

הולנד תשלח לחגיגות שנת העצמאות ה־40 של מדינת ישראל משלחת של 120 רוכבי אופניים, שישתתפו במשך עשרה ימים, בחודש מאי 1988, במירוץ אופניים מרתוני לאורכה ולרוחבה של ישראל – מסר שר הכלכלה והתיירות של הולנד, יאן אלברט אוונהויס, במסיבת עתונאים שהתקיימה ביום שישי בירושלים.

השר אמר, כי מירוץ האופניים ההולנדי בישראל ייערך בחסותו של ראש ממשלת הולנד ויהיה פתוח בפני רוכבי אופניים ישראלים, גברים ונשים.

אופניים

בועז בירמן ניצח ביום שישי במרוץ אופניים נגד השעון לנערים במסגרת אליפות ישראל, כשעבר במסגרת אליפות ישראל 15 קמ באזור התעשיה בזמן 22.29 דקות. אתמול ניצח במרוץ כביש ירדן ספריר מחיפה שעבר 63 ק"מ באיזור מגידו ואליקים בזמן 1:42.05 שעה. במרוץ לוותיקים ניצח דב יוגב מגלגלי העץ להבות הבשן.

● בריטמאן ראנף מסיית הפתיח אתמול כשניצח את אלוף ישראל שמעון שומרוני במירוץ ניוזה ליד שמורת פולג, כשעבר 8 ק"מ בזמן 1:01.35 ש'.

כדורמים

הפועל גבעת־חיים זכתה באליפות המדינה. המשחק המכריע אמור היה להפגיש את הקבוצה עם קרית־טבעון, שהתייצבה בהרכב חסר בבריכת מכון וינגייט. בשעה היעודה היו רק 4 שחקנים ולדעת המאמן נתקעו שאר השחקנים עם רכבם.

השופטים יצחק לרד ובני קרני שרקו לסיום המשחק. הדבר גרר בעונש שהוטל על 3 הכוכבים של טבעון, שנלר, בן־דרור וקרה. ברבע הגמר הופיעה טבעון בהרכב מלא וגברה 9:10 על עמק הירדן. אפיקים, גבעת־חיים – גוש זבולון 3:21.

מנת דם חיים לאדם

זכרו! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם למשפחתך ולך.

לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

פסק זמן
עם: אהרן להב

לא לשכוח ולא לסלוח

היום לפני חמש עשרה שנה (כ"ו באלול תשל"ב), השעה היתה חמש ושלושים בבוקר. הטלפון צילצל בחדרי בכפר האולימפי במינכן. מן העבר השני נשמע קולו של שמואל ללקין: "ארהלה, התקיפו אותנו, מוניה וויינברג שוכב הרוג בחוץ. הזעק את העולם כולו, את כל כלי התקשורת, חלק מהספורטאים שלנו כלואים בחדרים נאבקים על נפשם, יש עוד נפגעים".

כך החל היום הנורא ההוא, הידוע יותר בתאריכו הכללי (5 בספטמבר) באמצע אולימפיאדת מינכן 1972. האירועים מתרחשים לנגד עיני כאילו קרו רק אתמול. קמתי, העירותי את חברי העתונאים. חלקם מאן להאמין, חשב שדעתי השתבשה: הריצה אל שערי רובע המשלחות, הטיפוס מעל השערים הנעולים, הפריצה אל רחוב קונולי, האמבולנס והזיהוי של מוניה בתוכו, המאבק עם השוטרים הגרמנים שבלמו התקדמות לעבר הבית הישראלי. נאציים! נאציים! זעקנו לעברם, לא ברורנו במילים, רצינו לפרוץ קדימה, לעזור לרעינו הספורטאים, לדווח מקו ראשון; תיאור של עד ראיה לרשתות טלוויזיה עולמיות, המו"מ המתיש במשך שעות, התמקמות הצלפים, הסכם הפיגוני, האוטובוס עם האחד עשר, קשורים בידיהם זה לזה בזוגות יורדים מהרכב, עולים בערב על המדשאה המרכזית המוארת בזרקורים ומסביב צופים באלם מאות מספורטאי המשלחות, פונים לעבר שני מסוקים, נבלעים בתוכם. יותר לא ראינו אותם.

זה הסתיים בפראגנויה בשדה תעופה צבאי סמוך. הסיפור ידוע. מראות הזוועה של המסוקים הבוערים ויקירינו בפנים תועדו בתמונות. הביתה דיווחנו הודעה כוזבת של הגרמנים כי כולם ניצלו, שעתיים אחר חצות באה הידיעה הנוראה. במערכת העתון שלי בתל־אביב, כמו ביתר עתוני הבוקר, העירו עורך הלילה את הידיעה הטרגית. הוא פשוט לא רצה להאמין שלא יהיה HAPPY END. רק בבוקר הודיעו ברדיו על ממדי האסון. היתר רשום על מצבות הי"א. היום, לאחר חמש עשרה שנה, אנו עולים על קברותיהם כדי לזכור ולא לשכוח.

★ ★ ★

מדינת ישראל עשתה חשבון ארוך עם כל אלה באש"ף שתיכננו והשתתפו ברצח המתועב של הי"א. את רובם המכריע השיגה ידה הארוכה, אולם כותבי ההיסטוריה יציינו ללא ספק, כי הצלחת אירגוני הטרור לפגוע בספורטאים הישראלים במינכן, הכניסה את העולם כולו למערבולת של מעשי טרור, לא רק נגד ישראלים בחו"ל. כל אירגוני הטרור למינהו, הפכו התבל לבלהה אחת גדולה. מרצח ספורטאים, אישים ומנהיגים ועד לחטיפת אניות ומטוסים ופיצוצם באויר.

היום, שנה לפני פתיחת משחקי אולימפיאדת סיאול 88, עומד העולם בפני אותן הבעיות. כל כפר אולימפי מאז מינכן 72 הופך להיות מבצר נגד טרור, לא רק לישראלים. כל המשתתפים ביניהם, זוכים לשמירה צמודה, לא סימפאטית ומקשה. אומר על כך יו"ר הוועד האולימפי הישראלי יצחק אופק:

"הרצח המתועב של הי"א במינכן זכה להדים שאש"ף ציפה להם ופתח תקופה חדשה בטרור הבינלאומי. הוא גם שינה דפוסים בספורט כולו ולדאבון כולנו גרם זעזוע ארוך ומתמשך בספורט הישראלי. האולימפיאדה, שמטרתה מפגש של שמחה בין בני נוער מכל ארצות תבל למען השלום האחווה והידידות – שינתה פניה מאז בגלל שיקולים בטחוניים. עוד באותו חודש ספטמבר 1972 יצאו ספורטאים מישראל לכמה מפעלים גדולים ונתקלו בחומת הסתייגות קרה ומפחדת. ספורטאי ישראל הפכו מאז ל"בעיה בטחונית". הטרור הטיל אימתו – ועדיין ממשיך להטיל – גם על אירועי ספורט שבו משתתפת מדינת שביניהן יריבות היסטורית, מחשש שארגוני חבלה וטרור מתבל הבאסקים, ארמנים גולים, ומיניים אירלאנדים, חיזבלה למינהו, מתנגדי המשטר הסובייטי ואחרים יפעילו טרור בזירת הספורט".

על הקברות הרעננים של הי"א לפני חמש עשרה שנים נשבעה קהיליית הספורטאים הישראלית, כי האסון לא ירתיע את ספורטאי ישראל מלהשתתף באולימפיאדות הבאות ובכל אירועי הספורט הבינלאומיים. אבל היום הזה והנוהג הוא יצר מצב אומלל, שבו ישראל היא המדינה היחידה שאינה משתייכת ספורטיבית ואולימפית לשום יבשת. המשחקים הפוליטיים והכניעה העולמית לטרור הפכו אותנו למוקצים.

אף־על־פי־כן, היום על קברות הי"א נזכור, לא נשכח ולא נסלח – עד שהעולם המטורף ישוב לשפיותו, יסלסל מעליו ויקיא מתוכו את מעללי המוועת בקהילה הבינלאומית.

כדוריטורה — מעט פרץ

ריינג'רס קיבלה שיעור אצל הסטודנטים מאוקספורד – 2:0

מוליכת הליגה האנגלית, קבוצת קווינס פארק ריינג'רס, נחלה הפסד ראשון העונה 2:0 במגרשה של אוקספורד, אולם שמרה על מקומה בראש הטבלה.

משחק המוקד הפגיש את האלופה אברטון עם מנצ'סטר יונייטד. "הכחולים" גברו על היונייטד 1:2 והוכיחו, כי טרם ויתרו על כיבוש הפסגה.

שתי קבוצות השיגו נצחונות חוץ. נוטינגהאם כבשה בסערה את קובנטרי בשלושה מטחים ללא מענה ו"תרנגולי" טוטנהאם הסתפקו בשער אחד לרשת המארחת, ווסטהאם, בקרב "דרבי" לונדוני.

ארסנל, הלוטשת עין לצמרת, הכניעה ללא תנאי את ווימבלדון 0:3.

שאר התוצאות: צ'רלטון – לוטון 1:1; צ'לסי – נוריץ' 0:1; דרבי – שפילד 2:2; ווטפורד – פורטסמות 0:0.

בליגה השניה: בירמינגהאם – שרוסברי 0:0; ברדפורד – בלקבורן 1:2; אסטון־וילה – הדרספילד 0:1; האל – אולדהאם 0:1; איפסוויץ' – סווינדון 2:3; לסטר – [illegible]; [illegible] 0:3; מידלסבורו – לידס 0:2; קריסטל פאלאס – רידינג 2:3; מילוואל – שפילד יונייטד 1:2; ווסט ברומיץ' – בורנמות 0:3.

באיירן ניצחה המוליכה

אלופת הליגה הגרמנית, קבוצת באיירן מינכן, צימקה לשתי נקודות את הפער בינה לבין המוליכה, ורדר ברמן, כאשר גברה עליה בתוצאה 1:2.

לברמן 14 נקודות והיא מקדימה את קלן, שסיימה בתיקו אפס עם האחרונה מנהיים, בהפרש שערים.

בורוסיה דורטמונד קבעה את התוצאה הגבוהה של המחזור התשיעי כאשר הכניעה במגרשה את שאלקה 1:4.

שאר התוצאות: לברקוזן – האמבורג 0:2; שטוטגרט – קרלסרוה 2:2; נירנברג – מנשנגלדבך 3:0; המבורג – בוכום 2:2; אורדינגן – קייזרסלאוטרן 1:3; המבורג – פרנקפורט 2:5.

נצחון לקבוצתו של אבי כהן

האלופה ריינג'רס גלאזגו, בה משחק הישראלי אבי כהן, השיגה נצחון חוץ במחזור השמיני בליגה הסקוטית על מאדרוול 0:1 והתקרבה למקום הרביעי.

המשחק המרכזי בין סלטיק ואברדין נסתיים בתיקו 2:2. הארטס עלתה למקום הראשון כשהשיגה נצחון חוץ על דנדי 1:3 משני שערים של קולקוהן. להארטס 13 נקודות ומקדימה בנקודה את סלטיק ואברדין.

תוצאות נוספות: [illegible] – מורטון 1:4, היברניאן – פולקירק 0:2, סנט מירן – דנדי יונייטד 0:1.

ראש יופיע היום

חלוץ נבחרת הלס בכדורגל איאן ראש, ינהיג היום את הופעת הבכורה שלו בליגה האיטלקית, כאשר יופיע בשורות יובנטוס נגד אמפולי במחזור השני בליגה. ראש החלים מפציעה שנמשכה כחודש ימים לאחר שנפגע במשחקי הגביע האירופי.

מגן בולגרי הורשע בבלגיה

עונש כבד הטילה התאחדות הכדורגל הבלגית על מגן בולגרי המככב בשורות ברסחוט מן העיר אנטוורפן המשתתפת בליגה הראשונה בבלגיה. המגן הורשע עד תום העונה משום שביצע עבירה חמורה על שחקן יריב וגם העליב את שופט המשחק.

● במשחקי השלמה בסיבוב הראשון בגביע אופ"א בכדורגל ניצחה פאנטנייקוס אתונה את אוזד מדרפת 0:2 ולוקומוטיב סופיה ניצחה את דינמו טביליסי 1:3.

סאבטיני שוב בגמר

הטניסאית הארגנטינית הצעירה גבריאלה סאבטיני תשחק היום בגמר הטורניר בטוקיו נגד הבולגריה מנואלה מאלייבה, לאחר שניצחה בחצי הגמר את אחותה של מנואלה קטרין 6:7, 4:6. מנואלה ניצחה לאחר מאבק את השוודית קטרינה לינדקוויסט 3:6, 6:4, 3:6.

● לגמר הטורניר בז'נבה עלה הצ'כי תומאס שמיד, לאחר שניצח במשחק את המקומי מספר אחד האקוואדורי אנדרס גומז. קודם לכן הצליח גומז לנצח את הארגנטינאי יירמו וילאס 6:7, 4:6. בגמר במאדריד העפיל אמיליו סאנצ'ז, שניצח את הארגנטינאי דאורין 5:7, 1:6.

● קנדה זכתה בטורניר הגדולות בהוקי קרח, לאחר שניצחה במשחק הגמר בן שלושה משחקים את ברה"מ 5:6 לעיני 17,000 צופים בהמילטון שבמחוז אונטריו. גם שני המשחקים הסתיימו בנצחון כל אחת מהן בתוצאה הזהה 5:6.

מכבי ת"א הפסידה לברצלונה ותתמודד על המקומות 3–4

כדורסל

מאת משה כהן שליחנו למילאנו

ברצלונה אלופת ספרד גברה אמש במילאנו על מכבי תל־אביב בגביע הבין־יבשתי 87–95 וזאת לאחר שהמכבים הובילו בהפסקה ב־2 נקודות (47:49).

יאמר כי הספרדים היו טובים יותר ממכבי ונצחונם היה מוצדק. לקראת המחצית הראשונה היתה שערוריה גדולה כאשר המזכירות הפחיתה 2 נקודות מבאמתה של מכבי תל־אביב והוסיפה אותם לספרדים. רק לאחר ויכוחים מסובכים הולידו המשקיף כורנר לתקן את הטעות ובמחצית מצאה איפוא, את מכבי תל־אביב מוליכה ב־2 נקודות 47־49.

למעט המחצית הראשונה הטובה של מכבי לא יכולנו לרוות נחת מהאלופה הישראלית. אפילו קן ברלו שסיוק הטוב והותיר רושם כי אינו מצוי כראוי. עובדה היא שעוררה את תשומת ליבם של פרשני הכדורסל כי חרף העובדה שברלו קלע 30 נקודות – יותר מכל כדורסלן אחר של מכבי – אין הוא לא שיתף פעולה עם חבריו. מבחינה זו ראויה לציון העובדה שכאשר ברלו גילה יכולת טובה הפגין קין כי יכולת חלשה.

גם דורון ג'מצ'י הפגין חוסר יציבות במשחקו: ב־5 הדקות הראשונות קלע 13 נקודות אבל לעומת זה בהמשך דעך והוסיף עד לסיום רק 10 נקודות נוספות.

לעומת המכבים גילו הספרדים יכולת יוצאת מן הכלל והותירו רושם כי הם מגובשים ומתפקדים כקבוצה טוב יותר מאשר יחידים. מבחינה איכות היו סראפיטביץ' וקיבלין השחקנים הבולטים.

להוליך סיבם היו כמה הבקעות בעוד שברקוביץ, דניאל, הראסטי וקורליס היו חלשים.

במחצית הראשונה חזו 8,000 הצופים במאבק שקול שהיתרון עבר מקבוצה לקבוצה. במחצית השניה הצליחו הספרדים ליצור יתרון של 6־10 נקודות שהבטיח להם את הנצחון. כתוצאה מההפסד תשחק מכבי תל־אביב היום במשחק על המקומות 4־3 נגד צ'יבונה היוגוסלביה בעוד שבגביע הבין־יבשתי תזכה אחת הפיינליסטיות, טרייסר מילאנו או ברצלונה. קלעו לברצלונה: סן אפיפניו 22, סיביליה 18, כיבוט 16, מרומבו 15, סולוזאבאל 14 פסטיר 3, מקראול 2.

קלעו למכבי בארלו 30, ג'מצ'י 23, מגי 19, סימס 8, דניאל 3, ברקוביץ 2, אורזאסטי 2.

מזכ"ל פיב"א בורה סטנקוביץ' מתח אמש ביקורת חריפה על הכדורסל הישראלי וטען שזו בושה וחרפה שישראל לא הבטיחה את מקומה בדרג א'.

טרייסר לגמר–גברה על צ'יבונה 83:94

מאת משה כהן שליחנו למילאנו

במשחק הדיק וסוער הצליחה אמש טרייסר מילאנו להבטיח את עלייתה לגמר הגביע הבין־יבשתי כשגברה על צ'יבונה זאגרב 83:94 (50:42).

12,000 צופים איטלקים נלהבים חזו בארועים החריפים שגבלו בברוטאליות. הכוכב הותיק דינו מנגין הורחק בדקה ה־15 מהמגרש, לאחר שלא שלט בעצביו ופגע בגסות בשופט הצרפתי בדאוד.

גם דראזן פטרוביץ' היה מאוד עצבני ולא אחת עמד לגרום להתפרצות צופים לגרש. בדקה ה־32 הוא יצא בחמש עבירות אישיות. בהמשך יצאו גם האיטלקים פרמייר ודאנטוני והיוגוסלאבי אנצרוביץ' בגלל חמש עבירות אישיות.

כוכב המשחק היה מייק דאנטוני, שבמחצית הראשונה שיתק לחלוטין את פטרוביץ', שקלע רק 7 נקודות מהעונשין והחטיא תשע זריקות מהשדה. במצב זה היתה מלאכת האיטלקים קלה ביותר והם הוליכו ברוב שלבי המשחק ללא עוררין. רק בדקות הסיום הצליחו היוגוסלאבים לצמק אבל היה מאוחר מדי.

עם השמע שריקת הסיום השתוללו הצופים והאיטלקים בשמחה ובמשך דקות ארוכות צרחו בהיסטריה.

★ לטרייסר הירבו לקלוע: בראון (33), מיקרז (23), פרמייר (11).

★ לצ'יבונה הירבה לקלוע פטרוביץ' (25).

שפטה הצרפתי בראורד וההולנדי ויד.

7600 השתתפו בצליחת הכנרת העממית ה־34

7600 צולחים מכל חלקי הארץ, מהגליל העליון בצפון ועד ישובי הערבה בדרום, השתתפו בשבת בצליחה העממית ה־34 של הכנרת לזכרו של יעקב חפיר, ממארגניה הראשונים של הצליחה.

הצליחה, לאורך מסלול של 4 ק"מ מקיבוץ האון לצמח, אורגנה ע"י המועצה האזורית עמק הירדן ומרכז הפועל, בשיתוף עתון "ידיעות אחרונות".

השנה, עם עליית מיפלס הכינרת, עלה גם מספר הצולחים. ראשוני הצולחים זינקו למים כבר בשעה 6 בבוקר וכעבור שעה וחצי הגיעו לחוף צמח. נתיב הצליחה סומן ע"י 20 סירות דייגים ועוד מספר סירות, שסיירו לאורך המסלול, ביניהן סירות משטרה ומד"א.

בין אלפי הצולחים השנה השתתפו גם קבוצות נכים ממועדון ספיבק ברמת גן ובית הלוחם בחיפה. כן נראו משפחות רבות עם ילדיהם וקבוצות מאירגונים ממקומות עבודה.

בטקס שנערך בחוף צמח, בסיום הצליחה, בירכו את המשתתפים ראש מועצת עמק הירדן, זאב שור, ומזכ"ל הפועל, יצחק אופק.

מאחר והמשוה אינו נושא אופי תחרותי, הוענקו גביעים מיוחדים לקבוצות רבות המשתתפים: מטה יהודה, הפועל ימ.ק.א ירושלים, בנק לאומי, מרכז וייסגל רחובות, תעשיה צבאית, תעשייה אווירית וכו'.

בסיום הטקס נערך לראשונה מחול אירובי למשתתפי הצליחה וכן הופיעו בנות עמק הירדן בתוכנית אמנותית.

קן בארלו "הבויק" לתל־אביב נרשם באיגוד וחזר למילאנו

מאת משה כהן שליחנו במילאנו

קן בארלו הוא מאתמול שחקן הזירוק השני של מכבי ת"א. הכדורסלן המצטיין, שהופיע בעונה שעברה בטרייסר מילאנו, חתם על החוזה עם האלופה הישראלית.

קודם לכן השלים בארלו מבצע מרתוני. ביום ו' הוא הגיע לת"א כדי להשלים את סידורי ההרשמה שלו לליגה הישראלית לפני "שעת השין" מחר. בשבת (אתמול) כבר נחת במילאנו כדי להצטרף לחבריו הרשים במשחק הגביע הבין־יבשתי.

לפני חתימת החוזה נוצרה מתיחות קלה בין בארלו לבין המכבים. האמריקאי כעס על הקבוצה הישראלית לאחר שקרא ב"גזטה דלה ספורט" המקומי, כי מכבי מנהלת מו"מ גם עם הפורטוריקאי חוזה אורטיז. לאחר שראשי מכבי הכחישו את הידיעה, התרצה בארלו וחתם על החוזה.

יציאה מהסגר

לאחר ימים ארוכים של התגודדות מאותם בבית המלון, פרס לגיחות לאולם המשחקים, יצאו סוף סוף שחקני מכבי מהסגר. מארגני הטורניר אירגנו בשבילם ביום ו' טיול בסביבה למשך יום שלם והמכבים יכולים היו להלך עצמות ולשאוף אויר צח.

הגרלה נוחה לנשים

נבחרת הנשים הישראלית תשחק בשלב הגמר של אליפות אירופה מול נבחרות הולנד, פולין, שוודיה ורומניה.

זו הגרלה נוחה למדי לנשים הישראליות, שהשכילו לעלות בפעם הראשונה לשלב ההכרעה של האליפות.

הגרלת הגברים

בהגרלת משחקי הגברים, שנערכה אף היא במילאנו, נקבעו יחד האלופה, ברה"מ, יוגוסלאוויה וספרד־ראשי הבתים.

היוונים ישחקו בבית אחד עם נבחרות צ'כיה, אנגליה הולנד ואילו מול ברה"מ יתייצבו פולין, צרפת ופינלנד. יוגוסלאוויה תתמודד עם גרמניה, בולגריה ושוודיה. עם ספרד ישחקו איטליה, הונגריה ו[illegible]

אליפות העולם תתקיים בעוד שלוש שנים בארגנטינה ואילו סין היא המועמדת העיקרית לארח את האליפות ב־1994.

פטרוביץ' נגד הקהל

כוכבה של צ'יבונה זאגרב, דראזן פטרוביץ', נדם ביום ו' לספוג רוחות באולם לאחר תקרית שלו עם הקהל האיטלקי.

פטרוביץ', שזכה למטר של קללות ושריקות כל אימת שנגע בכדור במשחק מול זאלגיריס, יצא מגדרו ובעט בסיום הכדור אל עבר הצופים. רק בהתערבות המארגנים נמנעה תקרית חמורה לאחר התלהטות היצרים.

הרוסים אכזבת הטורניר

קבוצת זאלגיריס קובנה, האלופה הרוסית, היא ללא ספק אכזבת הטורניר. הרוסים נוצחו אתמול גם ע"י הקבוצה האמאלתרות של מכללת ושינגטון 126:122 והודחו אחרונים בטורניר.

דיקסון (32) וקריק (23) הירבו לקלוע לאמריקאים ואילו אצל קובנה בלטו קורסינייטיס (29) וחומיצ'יוס (22).

הפסד נוסף נחלה זאלגיריס ביום ו' מול צ'יבונה זאגרב בקרב מרתק – 116:113 בתום הארכה. בתום הזמן החוקי נרשם על הלוח שוויון 107:107.

פטרוביץ' קלע את סל הנצחון לאחר שהרוסים החזיקו בכדור, אולם החטיאו ואיבדו את ההזדמנות לנצח.

פטרוביץ' היה המצטיין בשורות צ'יבונה עם 35 נקודות והוא נעזר בסוטאורה (18). מרצ'ולינוס רשם 30 נקודות לזכות קובנה.

במשחק אחר גברה טרייסר מילאנו על מכללת ושינגטון 103:111. בראון (35) ומקיר (22) צלפו לזכות המארחים. ויים קלע 22 נקודות לזכות ושינגטון.

הערב הפתיחה בארצית בכדורסל

משחקי הליגה הארצית בכדורסל לעונת 1987/88 יפתחו הערב, שבוע ימים לפני פתיחת הליגה הלאומית, ויפגישו קבוצות מקרית שמונה בצפון ועד באר־שבע בדרום.

משחקי המחזור הראשון יתקיימו הערב ב־8 בין הקבוצות הבאות:

● במחוז הצפון: הפועל קרית־שמונה – הפועל עין־דור/תבור; הפועל גבעת/עמק – הפועל גן־שמואל; אליצור קרית־אתא – הפועל בקעת בית־שאן; מכבי בת־גלים – מכבי קרית־מוצקין; מכבי חדרה – הפועל נהריה; מכבי כרמיאל – הפועל איתן גבע.

● במחוז הדרום: הפועל באר־שבע – הפועל גבעתיים; אליצור קרית־אונו – אליצור ת"א/פ"ת; א.ס. רמת השרון – הפועל קרית־גת; מכבי ראשל"צ – הפועל נען; מכבי פ"ת – מכבי דרום ת"א; מ.ב. גבעת־שמואל – הפועל ר"ג (בקיבוץ נצר־סירני).

בוטל עונשו של ויליאמס

ארל ויליאמס, כדורסלן אליצור רמלה, יוכל להופיע כבר במחזור הראשון בליגה הלאומית – כך פסקה בסוף השבוע שעבר נשיאות בית־הדין העליון.

ויליאמס הורחק ע"י ועדת המשמעת לשני משחקים בעקבות הפרת תקנון התשלומים. נשיאות בית־הדין העליון פסקה, כי מאחר שהוסר העונש מהקבוצה, שהואשמה באותה אשמה, בגלל פירצה בתקנון איגוד הכדורסל, יש לכלול את הביטול גם על הכדורסלן.

אליצור רמלה לא ביקשה לבטל את העונש של הכדורסלן האמריקאי השני, מייקל אוליבר, כאשר שלא חזר לישראל, בשם שחשש מגיוס לצה"ל.

לוקט מורשה לשחק בישראל

הכדורסלן האמריקאי של אליצור נתניה, פיל לוקט, קיבל ביום שישי את השחרור מקבוצתו הארגנטינית ויוכל לשחק בליגה הישראלית.

האישור נשלח ביד לאליצור נתניה, השוהה בהולנד, וזו איפשרה לכדורסלן להופיע במשחקי הטורניר.

תחילה סירבו הארגנטינאים לאפשר ללוקט לשחק בישראל, אולם לאחר מו"מ נסוגו ושיגרו את השחרור.

● כדורסלן מכבי ר"ג, רועי סידלצקי, נכנס בסוף השבוע שעבר להסגר.

ישראל – יוון ב־26.10 בת"א

על אף שנבחרת הכדורסל של ישראל לא תופיע במשחקי דרגה א' באירופה, היא תקיים בהיכל הספורט ביד־אליהו ב־26 באוקטובר משחק בינלאומי ידידותי נגד אלופת אירופה, נבחרת יוון.

המשחק נקבע להתקיים עוד לפני משחקי הדירוג בבולגריה ואיגוד הכדורסל אישר בשבוע שעבר את קיומו. נבחרת יוון תופיע בהרכבה החזק ביותר, שכן שלושה ימים לאחר מכן תתמודד במסגרת המחזור הראשון באליפות אירופה בתחרות הראשה.

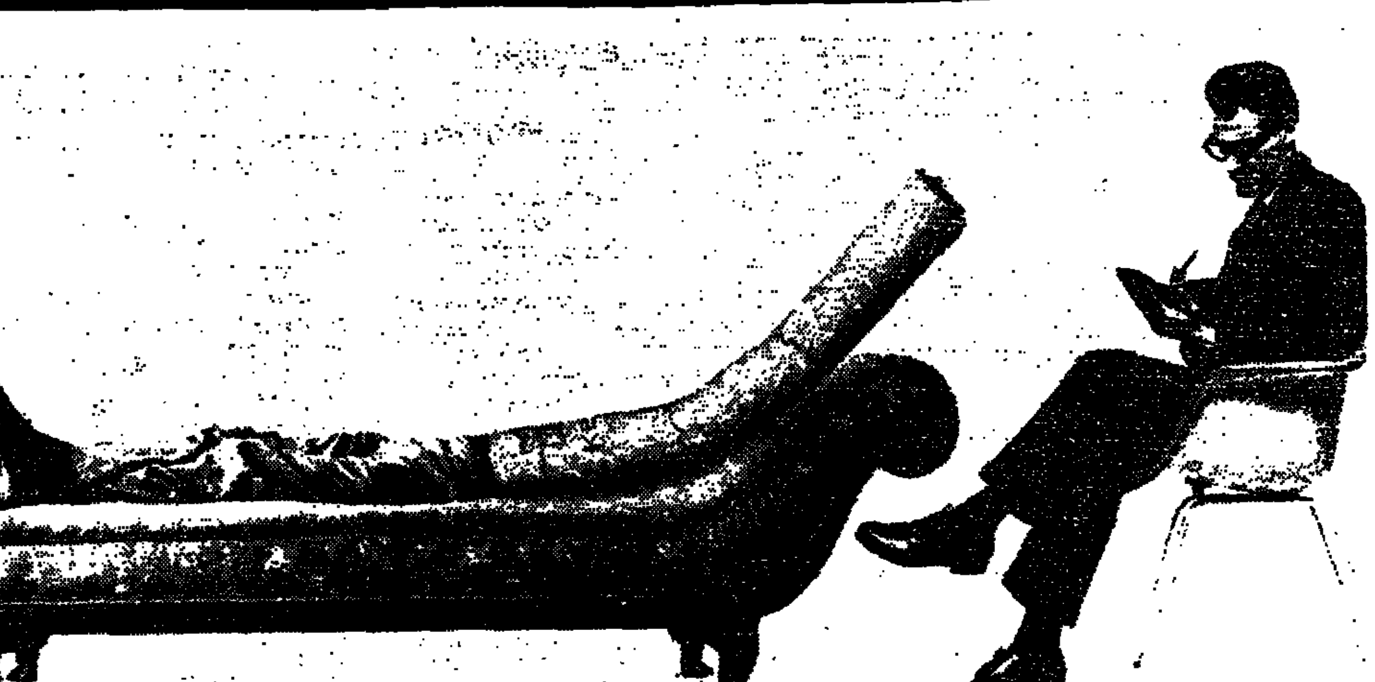

שיטה חדשה לגמילה מעישון: התמודדות עם מניעיה הפסיכולוגיים

מאת דנקה הרניש

ד"ר טוביה לרר מפרט בחוברת שהוציאה האגודה למלחמה בסרטן כללי ההתנהגות בתקופת הגמילה

היום אין מתווכחים עוד על הנזקים שגורם העישון למעשן וגם לאנשים בסביבתו הקרובה, השואפים אף הם, שלא מרצונם, את העשן לריאותיהם, מה שקרוי עישון פסיבי. ובכל זאת, ציבור גדול יחסית משועבד עדיין להרגל זה. רבים מהם רוצים להיגמל מהרגלם, אלא שאינם מצליחים.

טוען ד"ר טוביה לרר, ראש הלוחמים בעישון מטעם האגודה למלחמה בסרטן, כי רק חלק מן המעשנים מתמכרים במידה מסוימת לניקוטין. לכן הוא סבור, כי הקושי העיקרי שבהפסקת העישון הוא לאו דווקא ביטול ההתמכרות הזאת, אלא ההתמודדות עם המניעים הפסיכולוגיים המביאים אדם לעשן.

תכנית הגמילה של ד"ר לרר, המופיעה בצורת חוברת הדרכה מפורטת להתנהגות היום־יומית בתקופה הראשונה להפסקת העישון, מופצת עתה על־ידי האגודה למלחמה בסרטן באמצעות הדואר לכ־250 אלף בתי אב בישראל וכן תישלח לכל דורש, ללא תמורה כספית כלשהי. ההנחה הבסיסית של ד"ר לרר היא, כי אין מעשן שאינו מסוגל להיגמל מן העישון, ואחת היא עד כמה יחוש עצמו מכור לעישון, מנוצח או מדוכדך, או במה פעמים כבר הפסיק ואחר־כך חזר לסורו, על דרך הבדיחה הידועה: "להפסיק לעשן? אין בעיה. כבר הפסקתי המון פעמים".

נקודת המוצא היא, שכל מעשן יש לו מערכת אופיינית משלו של הרגלי עישון. גירויים מסוימים יביאוהו כמעט תמיד לתגובה המתבטאת בהצתת סיגריה. העישון כרוך לרוב עם פעולה זו או אחרת: אכילה, שתיית קפה, שיחה חברתית, נהיגה, כתיבה וכדומה. כל מעשן יש לו גם דפוסי עישון אופייניים, הכוללים מערכת אחידה ושגרתית של תנועות החוזרות על עצמן. המעשן מחזיק תמיד את הסיגריה באותה יד, תוחב אותה לפיו באותה זווית ושולף אותה מן הקופסה ומצית אותה בצורה קבועה, אם כי, כמובן, כל אדם נוהג בעניין זה באופן שונה מרעהו. התנועות הקשורות בתהליך העישון חוזרות על עצמן פעמים רבות מאוד והן נהפכות לחלק מדרכי ההתנהגות של האדם. מי שמעשן 20 סיגריות ליום במשך 20 שנה, חוזר על התנועות הכרוכות בעישון כ־150 אלף פעם ושואף מן הסיגריות יותר ממיליון וחצי נשיפות אחדות?

כך נוצרת תלות פסיכולוגית בהרגל ומתפתחת התנהגות אוטומטית בלתי־מודעת לגבי מצבים הקשורים בעישון. כאן רואה ד"ר לרר את שדה המערכה העיקרי בתהליך הגמילה, אם כי הוא מודע לכך שחלק ניכר של המעשנים נהנים מן העישון. לכן הוא ממליץ לקבוע התנהגות חלופית מהנה בתקופת הפרישה מהעישון, כגון מדיטציה, פעילות גופנית וכו'.

את הדגש בתהליך הגמילה יש לשים, לדעתו של ד"ר לרר, בהשתחררות מהרגלים קיימים ובניתוק הקשרים האסוציאטיביים שבין העישון ובין גורמים שונים, למשל – שתיית קפה, שיחה, צפיה בטלוויזיה, שעמום או עצבנות. התכנית פרוסה על ארבעה שבועות. השבוע הראשון מוקדש לרישום קפדני של כל אירוע הקשור בעישון סיגריה, כולל מועד העישון, הפעילות בזמן הצתת הסיגריה, מצב הרוח באותה עת ועוצמת ההזדקקות לסיגריה: משתוקק מאוד, משתוקק רק קצת, הצתה בהיסח הדעת ועוד. בשבוע השני על המעשן להסתפק רק באותן סיגריות שהוא משתוקק להן ממש. בתום השבוע הזה יכיר המעשן את כל מצבי העישון שלו, שהם תת־הרגלים בהרגל העישון שלו. השבוע השלישי הוא תקופת ההתמודדות עם התת־הרגלים – צמצום העישון במצבים מסוימים, כגון שתיית קפה או שיחה בלי סיגריה. במקביל מומלץ גם על הפשרת הרגלים הקשורים בעישון: שינוי אופן ההחזקה של הסיגריה ביד, עישון ביד שניה או בזווית שונה, הרחקת המצית מהישג היד. השבוע הרביעי והאחרון מוקדש להמשך המאבק בתת־הרגלים, והפעם הכוונה להימנעות ממצבים שכרגיל היו מלווים בהצתת סיגריה, למשל: ויתור על שתיית קפה לשבוע־שבועיים, עד שיופסק הקשר בין הקפה לסיגריה, והימנעות מוחלטת מעישון במצבי רוח רגועים.

עוד כותב ד"ר לרר, כי בתהליך הגמילה נודעת חשיבות רבה לפעילות היום־יומית. מי שנוהג להצית סיגריה עם השכמתו, רצוי שליד מיטתו תעמוד כוס מים, כתחליף לסיגריה הראשונה בבוקר, ואחר־כך ישתה מיד כוס של מיץ פירות, תפוזים, אשכוליות או עגבניות המכיל אחוז גבוה של ויטמין סי, שמועיל לפעולת מעיים ובכך מסייע לשטוף את הניקוטין מן הגוף. אחר־כך מומלץ להיכנס לאמבטיה חמה, לשכב במים בנינוחות ולשתות ספל תה או חלב חם. לאחר ייבוש הגוף על־ידי שפשוף חזק במגבת עבה יש לשתות שוב כוס מיץ או לאכול פירות טריים, ובסיום ארוחת הבוקר יש לקום מיד מן השולחן (כדי להרחיק את הצורך בעישון הסיגריה שאחרי הארוחה), לצחצח שיניים ולהשתמש במי שטיפת פה.

בתקופת הגמילה מומלץ לשתות הרבה מיצים, לאכול באיטיות וליהנות מכל לעיסה, אך בגמר הארוחה יש לקום מיד מן השולחן ולצחצח שיניים ולצאת לטיול במידת האפשר. כן יש לנשום מספר פעמים ביום נשימות עמוקות באוויר פתוח במשך 30 עד 60 שניות כל פעם. מומלץ לראות סרט, לנקות את המכונית, לסרוג וכדומה בפרק־הזמן שבין סיום העבודה ועד לשעת השינה כדי להסיח את הדעת מן הסיגריות. ועוד המלצה, שלדעתו של ד"ר לרר היא הדרך היעילה ביותר: להרבות בשיחה עם אנשים אחרים על בעיות הגמילה.

בעל החוברת מזהיר, שתקופת הגמילה עלולה להיות מלווה בתופעות פיסיולוגיות שונות, ביניהן כאבי ראש קלים, הזעה מרובה ברגליים ובידיים וכיו"ב. לא נורא, גורס ד"ר לרר וממליץ להרחיק את הסימפטומים האלה על־ידי פעילות פיסית מרובה, שתיית מיצים או משקאות קלים ונשימות עמוקות באוויר פתוח.

אם הפסקת העישון תגרום לתוספת במשקל, הרי זו עצתו של ד"ר לרר: אל תיתן דעתך לבעיית ההשמנה בימים הראשונים להיגמלות. לאחר שבועיים או קצת יותר אחרי הפסקת העישון אפשר להתפנות גם לבעיה זו ולהתגבר עליה בעזרת דיאטה מתאימה, הכוללת בעיקר ירקות, פירות ומוצרי חלב ומעט מאוד בשר, לחם ביצים ודגים.

עד כאן – תכניתו של ד"ר טוביה לרר לגמילה מעישון. איננו מוכנים לחתום עליה, כי טרם ניסינו בעצמנו. מה שברור: גם אם לא תועיל, בוודאי שלא תזיק. ואם כך, אולי כדאי לנסות.

תכניתו של מהנדס ישראלי:

דשן חנקני מן האוויר

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

דשן חנקני מייצרים מנפט או מגז טבעי. עיקרו הוא חנקה (ניטראט), כלומר: תרכובת של חמצן וחנקן, והלא שני גזים אלה הם גם רכיביה הבלבדיים כמעט (אמנם בצורת תערובת, ולא תרכובת) של האטמוספירה: 79% מן האוויר הם חנקן, וכ־20% – חמצן. לכן אך טבעי הוא שמדענים ומהנדסים יתורו אחר דרך זולה להפוך ישירות אוויר לחנקה, לשימוש החקלאים, בדומה לתהליך המתרחש בטבע בשעת ברק: הברק גורם לשני הגזים להתרכב ותורם לדישון הקרקע באיזורים טרופיים.

ברקים מלאכותיים פועלים באותה צורה, אך הם יקרים. יש מי שסבור כי אפשר לבצע את ה"הברקה" בעזרת שימוש בחשמל זול – לא בשעות השיא. האיש הוא מהנדס האווירונאוטיקה הישראלי ד"ר משה אלמארו, אשר למד מינהל אנרגיה באוסלו ולאחרונה הקים במדינת מסצ'וסטס שבארה"ב חברה בשם "דשן אינטרנשיונל" (וכן, בשם העברי "דשן"). הרעיון שלו מבוסס לאו דווקא על טכנולוגיה חדשה, אלא בעיקר על חישובים של כדאיות כלכלית. הוא מאמין שבתחילת שנות ה־90 ייווצר בעולם מחסור בדשן חנקני בעקבות ביקוש מוגבר. באותה עת, סבור ד"ר אלמארו, יעלו מחירי הנפט יחסית למחיר החשמל ולכן אפשר יהיה לייצר בעזרת עודפי חשמל דשן חנקני, שיוכל להתחרות במחיריו עם דשן המופק מנפט או מגז טבעי.

רעיון השימוש בחשמל לקיבוע חנקן מן האוויר איננו חדש. זו הדרך הוותיקה ביותר להפקת דשן חנקני. היא הומצאה בנורווגיה על־ידי שני ממציאים בשם בירקלנד ואיידה ב־1905. התהליך נתן דחיפה למהפכה התעשייתית בנורווגיה. המפעל האחרון נסגר ב־1940, כאשר הגרמנים הסבו אותו למפעל לייצור מים כבדים. הגרמנים המציאו עוד קודם־לכן, בימי מלחמת העולם הראשונה, את תהליך האבר־בוש, להפקת אמוניה מנפט וגז ולהפקת חנקה מאמוניה.

מאז ועד היום זהו התהליך הדומיננטי לייצור דשן חנקני. ניצוצות חשמל מחממים את האוויר ל־5,000 מעלות בקירוב. בטמפרטורה זו רבות ממולקולות החנקן מתחלקות ומתאחדות מחדש עם מולקולות החמצן ונוצרת תחמוצת חנקן, שממנה אפשר לייצר, בעזרת אבן סיד, סידן חנקתי (חנקת סידן, כלומר: תרכובת של חמצן, חנקן וסידן).

הבעיה של תהליך זה היתה בתפוקה הנמוכה של החנקה ביחס לתצרוכת הגדולה של החשמל: יעילותו לא עלתה מעולם על 4%. אבל ד"ר אלמארו אומר, שהיעילות היום גדולה פי שלושה, בעיקר כיוון שאפשר להחזיר חום מן החנקה ולהשתמש בו ליצירת 60% מן החשמל הדרוש. אפשר להגדיל עוד יותר את היעילות, הוא טוען, אבל אפילו בטכנולוגיות הקיימות העניין עשוי להשתלם.

הדבר תלוי בעלות החשמל. תחנות הכוח מפיקות עודפי חשמל בשעות מסוימות של היממה, היות שהן בנויות לסיפוק תצרוכת השיא. למשל, תצרוכת החשמל בצהרי היום היא כמעט כפולה מן התצרוכת בחצות. באיזורים קרים, התצרוכת בחורף כפולה מזו שבקיץ, בגלל השימוש בחשמל להסקה. זאת ועוד: כיוון שתחנות הכוח הן מעטות וגדולות, יש תמיד תקופות בהן מדינה זו או אחרת יש לה עודפי חשמל. לכן בעליהן של תחנות הכוח מחפשים לקוחות שאינם זקוקים לאספקה סדירה.

ד"ר אלמארו הוא לקוח מסוג זה. מפעל "דשן" יבנה מיתקנים הפועלים לפי שיטת בירקלנד־איידה וירכיב אותם על משאיות, ואלה ייסעו לכל מקום שיש בו עודף חשמל וצורך בדשן, שם יחוברו לרשת ויתחילו בהפעלה. לדוגמא, משאיות כאלה יעשו את הקיץ בקוויבק ואת החורף בברזיל – שני איזורים שיש בהם עודפי חשמל גדולים באותן עונות. חברת "הידרו קוויבק", שהיא ספק החשמל העיקרי של מחוז קוויבק בקנדה, כבר גילתה עניין בנושא והציעה לד"ר אלמארו חשמל במחיר של פחות משני סנטים (כשלוש אגורות) לקו"ש. לדברי ד"ר אלמארו זוהי הצעה רווחית.

אחת הבעיות, אם לא הגדולה בהן, היא שהמהנדס הישראלי מהמר על מחירי אנרגיה ועל הביקוש לעשר שנים מראש. מעטים מאד מומחי האנרגיה שיוכלו להשתבח בכך, שהם ניבאו נכון את המחירים לטווח־זמן כזה. "דשן" יזדקק לשיווק גמיש במיוחד כדי שיוכל לספק את צרכינו בעודו מסתובב ברחבי תבל. ייתכן שזו הסיבה לקשיין של ד"ר אלמארו למצוא מימון לתכניתו. כ־50 מיליון דולר יידרשו לו עד לתחילת הייצור. למרות זאת אפשר שתכניתו מתאימה לפחות למדינות עניות בעלות תפוקת חשמל גבוהה, כמו מדינות מסוימות באפריקה המזרחית וכן ברזיל ופרגוואי, כתחליף לנטילת הלוואות בסביל להקים מפעלי ענק לייצור אמוניה.

רעל צמחים אחראי למחלת עצבים

כאשר מחלה מסוימת קשורה באיזור גיאוגראפי מסוים והיא מופיעה רק או בעיקר בו, או ששכיחותה באותו איזור גבוהה פי כמה וכמה משכיחותה באזורים אחרים – הדעת נותנת שמחלה זו נובעת מגורמים סביבתיים ייחודיים. ואמנם חשד זה התעורר בשנות ה־50 לגבי טרשת גואם האמיוטרופית הצדדית של גואם (בראשי־תיבות באנגלית: ALS), הפוגעת בעצבים המוטוריים והמיוחדת לאי גואם שבמערב האוקיינוס השקט, במרחקים שווים לערך מיפן, מן הפיליפינים ומאינדונזיה, שמאז מלחמת העולם השניה קיים בו בסיס צבאי אמריקאי חשוב. באותה עת נמצא, שהמחלה שכיחה מאוד בקרב הילידים משבט הצ'מורו החיים באי והאפידמיולוגים נטו לייחס אותה [illegible] אבל השערה זו נדחתה באותה עת והחוקרים תרו אחר סיבות אחרות, כגון חומרים מסרטנים מסוימים או נגיפים. היו גם חוקרים שייחסו את המחלה לגורמים תורשתיים לאחר שמצאו, שהיא שכיחה יותר במשפחות מסוימות ושכיחה פחות במשפחות אחרות.

כל הסברות האלה נדחו במרוצת הזמן. סברות החומרים המסרטנים והנגיפים לא עמדו במבחן, לאחר שלא נמצאה דרך להדביק במחלה בעלי־חיים. התיאוריה הגנטית קרסה גם היא, משום שנתגלה כי הופעת המחלה אינה מתנהלת לפי חוקי התורשה הקלאסיים של מנדל. כיוון שכך שבו החוקרים וחזרו ותרו אחר גורמים סביבתיים, ולאחרונה אמנם נתגלה שההשערה הראשונה היתה הנכונה: הגורם הוא ארס צמחים מסוים המצוי בזרעי הדקלים.

לגילוי זה קדם גילוי דומה לגבי מחלה אחרת, הלטירזיס, שהסימפטומים שלה דומים לאלה של ה־ALS. היא נפוצה בעיקר באזורים שונים בהודו, בבנגלדש ובאתיופיה. נמצא שמחלה זו נגרמת על־ידי אכילת מין מסוים של שעועית, המכילה בין השאר חומצה אמינית רעילה, ביתא־N־אוקסליאמינו־L־אלנין, ובר"ת: BOAA. אחת החומצות האמיניות המצויה בדקלים שגדלים בגואם, ביתא־N־מתילאמינו־L־אלנין (BMAA), דומה ל־BMAA.

אחד הקשרים בין שתי המחלות האלה, מלבד הקשר האמור בהרכב החומצות האמיניות, הוא – הופעתן בעקבות שנות רעב. התושבים נזקקים לאותה שעועית רק כאשר אוזלים מזונות אחרים, טעימים יותר, והוא הדין לגבי זרעי הדקלים בגואם. בימי מלחמת־העולם, כאשר האי היה כבוש בידי היפנים ואספקת המזון היתה משובשת, הרבו אנשי שבט הצ'מורו להיזון מקמח שהופק מזרעי הדקל. עשר שנים לאחר שחרור האי בידי האמריקאים גברה באי השכיחות של טרשת גואם, וכעבור עשר שנים נוספות הגיעו לשיא גם מחלת פרקינסון והשטיון (דמנטיה), שהסימפטומים שלהם דומים לאלה של טרשת גואם. מאז חלה אמנם ירידה בשכיחותן של מחלות אלה בגואם.

סביר היה להניח שהקשר איננו מקרי, אבל הוא הוכח בעליל רק לאחרונה. פיטר ספנסר, מנהל המכון לנוירוטוקסיקולוגיה בבית־הספר לרפואה ע"ש אלברט איינשטיין בניו־יורק, השרה באופן מלאכותי את הסימפטומים של ALS בקופים, לאחר שהאכיל אותם בזרעי הדקל הגדל בגואם. כבר בעבר, [illegible] הופיעו אצל הקופים [illegible] ומאוחר יותר הופיעו בהם סימפטומים נוספים, כגון שחיות קומה, רעד וחוסר התעניינות בסובב אותם. החוקרים אף הצליחו להוכיח את השפעתה של החומצה האמינית BMAA, המצויה בזרעים אלה, בתרבית של תאי עצב אנושיים. כאשר החוקרים הוסיפו לתרבית את החומצה־הרעל, נפגעו מיד, תוך דקות ספורות, העצבים המוטוריים והתכווצו.

ההבדל העיקרי בין המחלה הנגרמת על־ידי זרעי הדקל הגדלים בגואם ובין זו הנגרמת על־ידי אכילת השעועית המסוימת בהודו, בבנגלדש ובאתיופיה הוא בכך, שהמחלה הראשונה, טרשת גואם, מתפתחת לאיטה, וזאת מפני שבטווח הקצר ה־BMAA רעיל פחות מ־BOAA שבשעועית, והסימפטומים שלה מופיעים בדרך־כלל רק כעבור כמה עשרות שנים. החוקרים סבורים שהשפעת ה־BMAA נשארת סמויה שנים רבות וסימניה מופיעים רק בגיל מתקדם, כאשר מתגבר – גם אצל אנשים בריאים ביסודם – התהליך הטבעי של אובדן תאי עצב עקב הגיל.

חשיבותו העיקרית של המחקר נובעת מכך, שהסימפטומים של טרשת גואם, ואפשר גם הפגיעות במערכת העצבים הגורמים אותם, דומים לאלה של מחלות עצבים אחרות, נפוצות יותר, שאינן מוגבלות לאיזור גיאוגראפי מצומצם, כמו [illegible] פרקינסון, ואולי גם למחלת אלצהיימר – מחלת הזיקנה שבה לוקים בארה"ב לבדה כעשרה מיליון קשישים. רמז לקשר אפשרי בין מחלות אלה הוא העובדה, שמצבן של חיות הניסוי, שהודבקו בטרשת גואם, השתפר מאוד לאחר שניתנה להן התרופה L־דופה, המשמשת לטיפול במחלת פרקינסון. זאת ועוד: בנתיחה אחר המוות שנערכה לאחת החיות האלה נתגלה נזק ב"חומר השחור" – איזור במוח שנפגע במחלת פרקינסון. בעקבות תגליות אלה תרים עתה החוקרים אחר כימיקלים דומים ל־BMAA, האחראים אולי למחלות עצבים נפוצות אלה.

הסופרנובה מאירה ענני גז

הסופרנובה כפי שצולמה בימיה הראשונים, בפברואר השנה. בינתיים דעכה מאוד

בגלקסיה שלנו, שביל החלב, כמו גם בגלקסיות אחרות וסביב להן, מצויים עננים של גז. כאשר אור של כוכב עובר בעננים אלה, האטומים שבהם בולעים חלק מן הקרינה ובספקטרום הבליעה שמתקבל מופיעים קווים כהים באורך הגל של אותם אטומים. באופן זה אפשר ללמוד, של אילו יסודות הם אטומים אלה. דא עקא שהקווים האלה צרים מאוד וכדי לאתרם דרושים ספקטרומטרים משוכללים ביותר. מובן שככל שמקור האור היוצר ספקטרום כזה בהיר יותר, כן קל יותר לאתר את קווי הבליעה.

מקור אור כזה נזדמן לאסטרונומים עם התפוצצות הסופרנובה הארידה בפברואר השנה, בענן מגלאן הגדול, ומאז טרודים מאוד האסטרונומים הפועלים בתחום חקר העננים הגלקטיים והבין־גלקטיים ועובדים שעות נוספות.

מתברר שהמאמצים היו כדאיים. כך, למשל, גילתה האסטרונומית אנדריאני, שערכה תצפיות מן המצפה האירופי הדרומי שמצב בצ'ילה, סימנים של אטומי סידן ב־40 ענני גז המצויים בינינו ובין הסופרנובה, מהם שישה עננים בשביל החלב ותריסר בענן מגלאן הגדול. כן מצאה אנדריאני, שהעננים בתוך שביל החלב ובענן מגלאן הגדול מכילים גם נתרן – ואילו בעננים הבין־גלקטיים לא נתגלו הקווים האופייניים לבליעת נתרן. אין להסיק מכך בהכרח, שהעננים הבין־גלקטיים אינם מכילים יסוד זה. הסיבה היא, אולי, שהעננים הבין־גלקטיים נקיים מאבק. בשביל החלב שלנו, שהוא "מאובק" מאוד, ובמידה פחותה גם בענן מגלאן הגדול, שאף בו יש לא מעט אבק, נבלעים יותר אטומי סידן, שסיכוים להתקשר רק לגרגרי אבק, ואז הם חדלים להופיע בספקטרום. לעומת זאת ניכרים היטב סימני הנתרן. שונה המצב בעננים הבין־גלקטיים: בעננים נקיים מאבק הסידן אינו נבלע כבעבר, הוא נראה היטב בספקטרום ובאופן זה הוא כמו מאפיל על הנתרן.

גם האסטרונום מקס פטיני צפה בקווי הנתרן, בהשתמשו בספקטוגראף האסטרונומי הגדול ביותר בעולם, שנבנה בסיידינג ספרינג במדינת ניו־סאות'־ויילס שבאוסטרליה. הוא מצא, שבקווי הספקטרום של ענני הגז שבין הגלקסיה שלנו מופיעים, באורך הגל של הנתרן, קווים כפולים, שטבעם כנראה מפעולת גומלין בין גרעיני הנתרן ובין האלקטרונים הסובבים אותם. תופעה כזאת תיתכן רק בעננים קרים מאוד, משום שבעננים חמים יותר מיטשטשת כפילות הקווים על־ידי התנועה התרמית של האטומים הבודדים. מכאן מסיק פטיני, שהטמפרטורה בעננים הפריפריים של שביל החלב אינה עולה על 170 מעלות קלווין (בערך מינוס 100 מעלות צלזיוס). באידך, טמפרטורה נמוכה זו מפתיעה לנוכח תגלית אחרת שגילו פטיני ועמיתיו: אטומי ברזל שאיבדו תשעה מן האלקטרונים הסובבים אותם. בדרך־כלל באברים אטומים כאלה רק שמונה אלקטרונים, וכדי שיאבדו אלקטרון תשיעי דרושה טמפרטורה של כמה מיליון מעלות. האסטרונומים עדיין לא הצליחו ליישב סתירה זאת.

הצעה להקים גלאי להתפרקות פרוטונים... על הירח

בשנים האחרונות נוטים חוקרי החלקיקים האלמנטאריים לדעה, שהפרוטון איננו יציב, כפי שחשבו קודם, אלא מתפרק במרוצת הזמן. התפרקות זו "דרושה" למדענים כדי לבסס את "התיאוריה המאוחדת הגדולה", האמורה לקשר בין ארבעת הכוחות הפועלים בטבע: הכוח האלקטרומגנטי, כוח הכבידה, הכוח האטומי החזק והכוח האטומי החלש. אולם גם אם נכונה תיאוריה זו, הרי המדובר בהתפרקות איטית ביותר, וגם זוהי לשון המעטה: מחצית אורך החיים של הפרוטון נאמדת ב־10 בחזקת 32 עד 33 שנים – הרבה יותר מגיל היקום כיום וגם יותר מתוחלת החיים המשוערת שלו. עם זאת אפשר להסיק מתורת ההסתברות, שלפחות חלק ולו זעיר של פרוטונים מתפרקים גם בימינו אלה (שהרי לא כל הפרוטונים מתפרקים בעת ובעונה אחת), ואם כך אולי אפשר לחזות בתופעה זו בעת התרחשותה.

לבדיקת תיאוריה זו נבנו מכלים ענקיים, חלקם ממולאים מים וחלקם עשויים ברזל, והוצבו לידם גלאים רגישים, בתקוה לגלות התפרקותם של פרוטונים בודדים. אך ניסויים אלה הניבו רק תוצאות מפוקפקות. הסיבה העיקרית היא, שהגלאים קולטים גם את "רעש הרקע" שגורמים הנייטרינואים – חלקיקים חסרי מסה ומטען חשמלי הנפלטים מן השמש ומן הכוכבים או הנוצרים באטמוספירה עקב פעולות־גומלין בינה ובין הקרינה הקוסמית.

כך צצה ההצעה של עבדול א־סלאם, מגדולי חוקרי החלקיקים האלמנטאריים, חתן פרס נובל לפיסיקה, העובד היום במרכז הבין־לאומי לפיסיקה תיאורטית בטריאסטה שבאיטליה, ושל חוקרים בארה"ב להקים גלאי כזה במקום שאין בו אטמוספירה, והמקום הקרוב ביותר מסוג זה (קרבה יחסית, כמובן) הוא, כידוע, הירח.

הרעיון נראה הגיוני, אלא שלהגשמתו דרושים משאבים עצומים. כדי לצפות ולו בהתפרקותם של פרוטון אחד או שני פרוטונים דרושה מסה של רבבות טונות של אבק ירחי או סלע ירחי. צוות החוקרים מציע לקדוח מנהרה באורך של 300 מ', ברוחב של 15 מ' ובגובה של 7 מ' בתוך אחד ממכתשי הירח, בעומק של 100 מ' לפחות מתחת לפני הלוויין הטבעי של כדור־הארץ. בתוך המנהרה יהיו 25 עד 50 "תאים", כל אחד בגודל של 5 מ' על 5 מ' על 10 מ' ובמשקל של כ־400 טונות. במסה כזו של כ־20,000 טונות יש לצפות, אם מחצית אורך החיים של הפרוטון היא 10 בחזקת 33 שנים, ל־12 התפרקויות פרוטונים מדי שנה. בנוסף עליהן יש לצפות לכל היותר לחמישה אירועים הקשורים בנייטרינואים, בעוד מסה דומה על־פני כדור־הארץ היתה סופגת בשנה כאלף אירועים כאלה והם היו מאפילים על התפרקויות הפרוטונים.

הרעיון נשמע מטורף למדי, אבל הגו אותו אנשים שפויים בתכלית, ואפשר שעוד יתגשם.

זחלי זבובים מרפאים פצעים

עד למלחמת־העולם השניה היה מספר החיילים שמתו מנמק ומהרעלת דם, עקב זיהום של חיידקים שחדרו לפצעיהם, גדול ממספר החיילים שנהרגו מכדורים. חלק מן החיילים שנפצעו בשדה־הקרב גם סבלו, בטרם פונו לבית־חולים, מענינים של זבובים שעטו על פצעיהם והטילו בהם ביצים. אך עם כל האי־נעימות שבדבר, דווקא חיילים אלה היו להם סיכויים טובים יותר להישרד, כפי שגילו כבר הרופאים של צבא נפוליון לפני קרוב ל־200 שנה. הזחלים שבקעו מתוך האחלים ניזונו מן הרקמות המתות והנרקבות שבפצע, בטרם יתגלמו (ייהפכו לגלמים) באדמה, ועקב כך פחתה הסכנה שבחיילים אלה תתפתח הרעלת דם. אחרי "טיפול" זה של הזחלים נרפאו הפצעים במהירות יחסית.

אם רופאיו של נפוליון הסתפקו בתצפית מעניינת זו, הרי הרופאים הצבאיים בארה"ב השתמשו בה בתור שיטת ריפוי במלחמת האזרחים האמריקאית (1861 עד 1865): הם הניחו זחלים של מין מסוים של זבוב בפצעי החיילים כדי שאלה יסירו את הרקמות הנמקות בתקופה. מאוחרת יותר, ב־1928, נעזר מנתח־אורתופד אחד באחלי הזבובים לא לריפוי פצעים, אלא לריפוי מחלות שונות.

עם גילוי האנטיביוטיקה במלה"ע השניה נפתחו דרכים "אלגנטיות" יותר לטיפול בפצעים ולמניעת נמק. אבל בעת האחרונה, תוך כדי החיפוש אחר תכשירים אנטיביוטיים חדשים, התחילו החוקרים לבדוק, כיצד זחלי הזבובים מרפאים פצעים. במחקרים ראשונים מסוג זה נמצא, שבבלוטות הרוק של אחל הזבוב מצוי מתג (מין של חיידק) מסוים המפריש חומרים שקוטלים חיידקים אחרים, מזיקים, אלא שלא זוהה ההרכב הכימי של חומרים אלה.

במלאכה זו עסק לאחרונה גרי ארדמן מאוניברסיטת מינסוטה בארה"ב. הוא בודד מתוך הפרשתם של זחלי הזבובים שני חומרים קוטלי חיידקים, חומצה פנילאצטית (PAA) ופנילאצטאלדהיד (PAL). כן מצא ששני החומרים האלה חודרים, כנראה, דרך הקרומית (ממבראנה) השומנית של תאי הגוף ושם הם מפריעים לחיידקים לעשות שמות בחומצות האמיניות שבתוך התא. ייתכן שהם גם חוסמים את ייצורן של תרכובות עתירות אנרגיה, החיוניות לתפקודו התקין של החיידק.

עוד מצא ארדמן, שיכולתם של המתגים המועילים לחדור לתוך התאים גוברת בסביבה חומצית. הוא גילה, למשל, שכאשר ה־pH של הסביבה הוא 2.5, כלומר כאשר יש חומציות גבוהה מאוד, החומר PAA קוטל את החיידקים המזיקים תוך שניות. לרוע המזל, רוב הפצעים הם נייטראליים מבחינה זו או אף בסיסיים מעט, עם pH של 7 או אף יותר. הוא הדין לגבי פצעים שחדרו לתוכם זחלי הזבוב: המתג שבבלוטות הרוק שלהם מפריש אמוניה וחומרים בסיסיים אחרים. אף־על־פי־כן אין ספק שהחומר בבלוטות אלה מחטא פצעים, וייתכן שאפשר ללמוד מתכונה מועילה זו כדי לייצר במעבדה חומרים אנטיביוטיים חדשים.

נעמת הוציאה מדריך החייאה ועזרה ראשונה

מאת דנקה הרניש

תנועת נשים עובדות ומתנדבות, נעמת, שבמעונותיה מתחנכים השנה 24 אלף ילדים מגיל חצי שנה עד שלוש, גילתה באחרונה ערנות ותושיה למניעת אסונות על־ידי הכשרת סגל העובדים בהחייאה ובעזרה ראשונה. נעמת גם ארגנה לא מזמן תערוכות להגברת הבטיחות במעונות היום, במקומות רבים חודש הציוד וניתנה הדרכה להפעלת כיבוי אש.

ממקורות נעמת נמסר, כי היו מקרים לא מעטים בהם ניצלו חיי הילדים בשל תושיה של המטפלות.

הצעד הנוסף בכיוון זה, הראוי לכל הברכות, הוא הוצאת מדריך חדשני בנושא החייאה ועזרה ראשונה המיועד להורים. המדריך כולל מידע נרחב ומקיף על דרכי החייאה, שיטות להצלת חיי אדם וכללי התנהגות בשעת חירום. הורים יוכלו לרכוש את המדריך החדש במעונות נעמת תמורת 6.80 ש"ח.

מדליית זהב לביצנית בטיסה למרחקים ארוכים

ב־12 באוגוסט נלכדה בחוף פלימות שבמדינת מסצ'וסטס בארה"ב ציפור מסוג ביצנית, נקשרה לה טבעת ושוחררה. כעבור שלושה ימים בלבד, ב־15 אותו חודש, נורתה הציפור על־ידי צייד בגואינה שבצפון־מזרח אמריקה הדרומית. הצייד מצא על רגלה את הטבעת עם תאריך הטיבוע ושלח אותה בדואר לשירות הדגים וחיות הבר של ארה"ב.

אחרי בדיקות הגיעו אנשי השירות למסקנה, כי הביצנית, שהצליחה לעבור כ־4,500 קי"מ תוך שלושה ימים בלבד, או כ־60 קמ"ש לשעה, ללא הפסקה (!), שברה שיא מהירות בטיסה למרחקים ארוכים.

مكن من الاجل

כוכבים ולילות

קיץ של אהבה

הטלוויזיה הישראלית תקרין ביום שישי הקרוב את „סרג'נט פפר", סיפורו של קיץ 1967.

אזהרה: ספקי החומר מרוממה מנסים להצפין רכישה גדולה שלהם בשעת שידור המיועדת בדרך כלל לקורבנות צעירים. הכינו את מכשירי ההקלטה ושריינו את שעת אחר הצהריים של יום שישי הקרוב. „סרג'נט פפר", סרט תעודה של חברת „גרנדה" הבריטית, שודר במולדתו בעיצומן של חגיגות יובל העשרים לתקליטם הנודע של ארבעת מופלאי ליברפול. בניגוד לנטיה המקובלת לעסוק בניתוח התקליט כתופעה מוסיקלית מרכזית, נוטל הסרט את התקליט כנקודת מוצא לבדיקת התקופה כולה. תרבות הצעירים, תרבות־הנגד, הסמים, שריפת צווי הגיוס, אהבה חופשית, הפגנות המחאה, פסטיבל הפופ הראשון. על המרחק בין הימים העליזים בלונדון, סן פרנסיסקו ויודשיגנסון לבין קיץ 1967 בתל אביב לא ידובר שם. ב־1 ביוני 1967 יצא „סרג'נט פפר" המהולל בבריטניה, אותו יום פורסמה ב„טיימס" מודעה חתומה בידי אישים מהאינטליגנציה האמריקאית שהביעה התנגדות חריפה למעורבות האמריקאית בוייטנאם, למחרת יצא התקליט בארה"ב, בברלין נערכו הפגנות נגד שלטון השאה באיראן, כעבור שלושה ימים פרצה מלחמת ששת הימים. בעוד כאן טרחו בקרתתנות על אלבומי הנצחון, נערך (ב־16 בחודש) פסטיבל הפופ הגדול הראשון במונטריי, בלוס אנג'לס (ב־23 בחודש) צעדו את מצעד השלום. „כל מה שאתם צריכים זוהי אהבה" הָיָה אוקיינוס באמצעות שידור לווין, סיפור השער ב„טיים" היה „ההיפים: אנטומיה של תת־תרבות".

„סרג'נט פפר" – הסרט מפגיש אותנו עם עשרות מרואיינים שחוו את התקופה, כאלה שהיו דמויות מפתח, שניחשו את צעדי התקופה, גיבורי תרבות המשרכים עדיין את רגליהם הרגליהם באותם מעגלים, הרחק מההמון הסואן. בסוף 1966 מנו הכוחות האמריקאיים בווייטנאם כחצי מיליון חיילים, מקרי הסבה והעינויים היו לעניין יומיומי. „האנשים כאן חושבים שמלחמה זו היא אסון מכל בחינה. מלחמה לא מוסרית, לא חוקית, מלחמה הפוגעת בארה"ב יותר מאשר במתנגדיה. המלחמה הזו לא השיגה דבר" דברים נרגשים אלה נשא ד"ר בנג'מין ספוק, רופא הילדים הנודע שהדריך בספריו את מיליוני האמהות של הצעירים הזועמים שנשאוהו על כפיים. מוחמד עלי, אלוף האיגרוף הנערץ הצטרף אף הוא למתנגדי המלחמה וסירב לקבל את ההצעה לשרת על אדמת ארה"ב כדי לקיים קרבות ראווה לשיפור המורל. ספוק נעצר, תוארו של עלי נשלל ממנו, קארל וילסון מ„נערי החוף" שהתנגד אף הוא לגיוס, הועמד לדין, שוחרר בערבות ולא נאסר. עמידתו של וילסון לא פגמה בפופולריות העצומה של הלהקה. להפך.

ג'ורג' מרטין היה המפיק המעבד של תקליט הקונספציה „סרג'נט פפר". מרטין, איש צוות ההפקה של חברת התקליטים EMI בעל רקע מוסיקלי קלאסי כאבובן, הפיק ועיבד גם את שבעת תקליטיהם הקודמים של „הביטלס" ואת הארבעה שבאו אחרי „סרג'נט פפר". הזיווג בין מרטין, השייך לדור ההורים של הארבעה, לבין הרעיונות המוסיקליים של לנון,מקארטני והאריסון, הוא תמצית הבאוהות של ה„ביטלס". בראיון לסרט הוא סיפר:

„'סרג'נט פפר' ידוע כאלבום הפסיכדלי, אבל מה זה פסיכדלי? הדימויים היו נפלאים, אבל המדיה הורדה למצוא הקשרים לסמים בכל מקום. כמובן שידעתי שהם מעשנים. הם אמנם ניסו להסתיר זאת ממני; הם היו יוצאים למזנון אחד אחד, ניל ומאל (עוזרי ההפקה) חיכו להם שם עם סיגריות מגולגלות. כשהם חזרו היה ברור לגמרי מה אירע, אבל נראה היה שזה מסייע להם היתה להם התלהבות עצומה להקלטות באותם ימים. הם עבדו קשה מאוד." השימוש בסמים היווה את אחד הנושאים הגדולים שחוצצו בין ילדי הפרחים לדור ההורים, יחד עם ההתנגדות למלחמה, שזוועותיה מגיעות למסך הקלטרע המשפחתי רק היום, עשרים שנים אחר כך, יחד עם המוסיקה שזוכה היום להכרה וניתוח מצד מוסיקאים „רציניים". 1967 היתה השנה בה נדמה היה שהחלום יכול היה להתגשם, בה נדמה היה שכוח ההרתעה של הפרחים יכול היה לאיים על זה הגרעיני, בה מיליוני צעירים באמת האמינו בעליונותם המוסרית. „סרג'נט פפר" אינו ממרח נוסטלגי, הוא מספר בתקופה אלטרנטיבית שמתה. ואולי אפשר למצוא משמעויות גם לשעת השידור שנבחרה לו.

אמיר רותם

היכל התרבות בן 30

בחודשים אוקטובר־נובמבר יחגוג היכל התרבות בתל־אביב את יום הולדתו ה־30 באירועים חגיגיים רבים.

את הפתיחה לאירועים יהיה קונצרט בניצוחו של *זובין מהטה* ועם הסולן פסנתרן *מאוריציו פוליני* (18.10). יומיים לאחר מכן יופיעו באולם האמנים המופיעים בו דרך קבע, במופע הומוריסטי־היסטורי שערך *דן אלמגור*. בין האמנים שיטלו חלק באירוע: *טובה פירון, שושנה דמארי, יפה ירקוני, שמעון ישראלי, רחל אטאס, הדודאים, נחמה ליפשיץ, רישה ורמי קליינשטיין, חנה לסלאו, משה בקר, עליזה עזיקרי, דודו טופז, ציפי שביט, ירדנה ארזי, מני פאר, רבקה מיכאלי, ששי קשת, בועז שרעבי, מתי כספי, צמד רעים* ועוד ועוד.

עוד באוקטובר – פתיחת תערוכה של *קלמן שמי* בפואייה.

בחודש נובמבר יחגוג ההיכל בערב הומור וסאטירה באידיש, בחגיגה מזרחית שבמרכזה הופעה של להקה מצרית – "חסאן" ובמופע חזנות.

בנוסף, החליטו אמני ישראל והתזמורת הפילהרמונית לערוך ערבים חגיגיים שכל הכנסותיהם יוקדשו לרכישת אבזרי במה משוכללים שיאפשרו להציג במקום אופרות, מחזות זמר וכד'. עשרה אחוזים מן ההכנסות יופנו לקרן העזרה ההדדית של אמ"י.

בנאי כפול 2

"יוסי בנאי" הוא שם תקליטו החדש של... יוסי בנאי, כמובן, שהקלטתו נסתיימה בימים אלה. עשרה שירים חדשים. מילות ששה מהם כתב בנאי עצמו, שלושה שירים הם על־פי מלים של *נתן אלתרמן*. האחר מאת *עלי מוהר*. על המוסיקה לשמונה מהם ועל העיבודים אחראי *יוני רכטר*, *יהודה פוליקר* ו*מתי כספי* כתבו את המוסיקה לשני השירים האחרים.

התקליט יצא לחנויות בתחילת אוקטובר.

יוסי בנאי מתכונן גם למופע עם שירים אלו, המתוכנן לינואר 1988.

פרוייקט חדש במרכז האמנותי נוה צדק: סדנאות אמן, המיועדות לבוגרי בתי ספר לאמנויות ולאמנים צעירים בראשית דרכם.

מנחי הסדנאות יהיו יאן ראוכוורגר, עופר ללוש, שמעון אבני, אורי שטטנר ובני זילברמן והם יהדיכו, בין השאר בקשר בין רישום וצבע, הקשר בין החומר ואופן השימוש בו, רישום צבע, מושגים חשיבתיים בציור ועקרונתם דרך שפות פלסטיות וסקוונות שונים ועוד. בנוסף ... עליידי צוות מנחים הכולל את רפי לביא, יאיר גרבוז, לארי אברמסון, יצחק ליבנה, שמעון אבני, גבי קלאזמר, טליה רפופורט, זיוה רזון, יהודית לוין וכן מנחי הסדנאות. כמו כן תתקיים סידרת הרצאות בנושאים נבחרים באמנות כולל ארכיטקטורה ווידאו־ארט בהנחית מוטי מזרחי.

פתיחת הסדנאות ב־1.11.

ביום ב' תופיע לראשונה בירושלים (ב"פרגוד") להקת "האביב" המונה ארבעה מוסיקאים ערבים מאיזור הכרמל. בתוכנית הלהקה מוסיקה ערבית אמנותית כשכלי הנגינה הם עוד, כינור מזרחי ותוף.

פרסומי ארץ ישראל

ספר רחב היקף בעל שם ארוך הופיע זה עתה: *סוד בית המקדש: בית המקדש נמצא מדרום לכפת הסלע, המחקר ההיסטורי והארכיאולוגי*, מאת גאליה קורנפלד, הוצאת המחבר. קורנפלד הוציא כבר בעשורים האחרונים כמה ספרים על תולדות ארץ ישראל. עתה פירסם את התיזה שלו שבית המקדש נמצא לא מתחת לכפת הסלע המוסלמית, כפי שרבים חושבים, אלא מדרום לה. הוא מסתמך על תצפיותיו ועל תוצאות מחקרי משלחת פרופ' בנימין מזר, ממנו הוא שואב השראה רבה וחוזר ומודה לו בספר. בנוסף לאיורים בספר, הקשורים לעצם הנושא, מביא המחבר שפע של איורים הנוגעים להר הבית בכלל, מהם של חוקרי דורות קודמים, שאת מימצאיהם הוא מנתח ומנצל את המידע שהפיק לצורך גיבוש הצעתו. בכך, ובתוספת לטכסט שיש בו משום הרחבת דעת ורענון המחשבה, יתפוס הספר מקום נכבד בספריית חוקר הר הבית ומקום המקדש.

האגודה לסקר ארכיאולוגי בישראל הוציאה בחודשים האחרונים שני ספרי מפות - הראשון על אחת ממפות *שדה בוקר*, וזה עתה - *מפת הרודיון* (הר הורדוס) מאת יזהר הירשפלד, עם פתח דבר מאת פרופ' בנימין מזר. הספר, במתכונת החדשה של ספרי הסקר, הוא דו־לשוני, עברית ואנגלית, והופיע בזמן סביר לאחר הסקר, שנערך בתשמ"א־תשמ"ב. הוא כולל 123 אתרים, מהם מאה שלא היו ידועים קודם. בעקבותיו נערכה חפירה במנזר חריתון שבגדות נחל תקוע. הסקר, ועתה גם הספר, מביאים לידיעת הרבים את קדמוניות השטח הזיפי הזה, שאינו רחוק מירושלים ובית לחם, הוא 'מדבר תקוע', ולשרידיו נגיעה לתקופות ולנושאים רבים בחקר מדבר יהודה וארץ יהודה בכלל.

עת־מול, עתון לתולדות ארץ ישראל ועם ישראל, סיים את שנתו ה־12 ומתחיל את שנת הבר־מצוה. יש לקוות שישאר גם בבגרותו צעיר ברוחו, כפי שאפשר לצפות מעורך כשלמה שבא. החוברת מהווה מיזוג די לא שגרתי של מאמרים ורשימות הן בנושאי הארץ והישוב והן בנושאי הגולה, וכל אלה בתקופות ההיסטוריות השונות. בדרך כלל יש בחוברת רשימות בענייני היסטוריה, פולקלור, ארכיאולוגיה ועוד, מלוות באיורים בני הזמן, שיחד משרים אוירה של עיסוק קליל ונעים בנושאים כבדים. מי יודע אם עת־מול לא הצליח לשנות במשהו את יחסם של צעירים לעבר של עמם וארצם.

מבט על כמה פירסומים של יד טבנקין (חיים גולן, הפרוטוקולים של מפלגת אחדות העבודה, א', 1919־20, , ו'מפגש יוצאי תנועת 'תכלת לבן' (בדאל על') מגלה שהופיע בהם גם ספרו של אורי ברנר *"ההתמוטטות"*, שכותרת המשנה שלו היא "מדוע נמנע ממפקדי הפלמ"ח להשתלב בפיקוד צה"ל ב־1949". על סמך תיעוד ועדויות מזים ברנר את הדעה המקובלת, וכנראה השלטת, כאילו מפקדי הפלמ"ח עזבו את צה"ל לפי הוראת הקיבוץ המאוחד. שמות שני פרקים, לדוגמה - הבלתי נאמנים, ויהדות יגאל אלון והכינוס השלישי של הפלמ"ח. הנספח השמיני והאחרון בין נספחי החיבור קרוי - מדוע לא מרד אלון? הספר (90 עמודים) שופך אור על נושא שעדיין מטריד רבים בתנועה.

צבי אילן

פופאיי ואוליב נשואים כבר עשר שנים, ויש להם בן, פופאיי ג'וניור, והוא בן תשע. סוד זה מתגלה לצופי ארה"ב בסידרת טלוויזיה חדשה של סי.בי.אס. שהחלה אתמול, והנקראת „פופאיי ובנו".

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד, שניים אוחזין: מבא בני מילי (ב).
08.40 ספרות, יסודי: יש לי חלום (ב).
09.00 אנגלית ו'.
09.20 חינוך מיוחד, השעה שלנו: כובע הקסמים (ב).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: חגי תשרי.
11.00 חשבון ה': מבוא לשברים (ב).
11.15 צרפתית, על־יסודי.
11.30 גיאוגרפיה ה'־ו': יפן, כפר.
12.00 ספרות ד'־ט', העז והנגרי: בגלגולו של מוטיב (ב).
12.25 אנגלית ט'.
01.00 אנגלית י'.
01.30 היסטוריה כללית: יוליוס קיסר.
02.00 טלטקסט: עד כאן.
02.05 האוניברסיטה הפתוחה: אמנות בעידן הטכנולוגי, פיקסו: דמוקרטיות היסטוריות, היטלר.
03.00 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
03.20 גברת פלפלת: להתעודד בזמן.
03.30 שעת כושר.
03.40 200 שניות: משרד הבריאות.
03.50 רחוב סומסום: יום של הפתעות.
4.30 ערב חדש: מהדורה מיוחדת. טקס פתיחת חגיגות ה־40 למדינת ישראל, שידור ישיר מבית הנשיא בירושלים.

כללית

5.30 תהילה – פרק שביעי: „קשיי בחירה".
6.20 סרט הנפשה.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „עם הכוכבים" – הפעם: להקת „מפלס 42" (תרגום לעברית).
6.45 חידושים והמצאות – בידינו מן הים, חלק א' (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 עד סוף – מגזין לפופ ולבידור: שיחה באולפן והדגמות לסיכום ארועי השנה בתחום הפופ הישראלי. מנחים: ענת דולב ומנחם גרנית.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 לקראת שידור.
9.50 „שושלת" – פרק 58: בלייק מאשים את אלקסיס בזיוף הנתונים המספריים הקשורים באיחוד שתי החברות. סטיבן מבקר את קלודיה בבית המרפא שהיא שוהה בו. פאלון בוצאת את אמה במיטתו של מארק. אלקסיס מחבלת בתכניותיה של קריסטל לפייס בין בלייק לסטיבן.
10.40 „מצב הרוח" – ענייני תרבות ואמנות. מנחה ירון לונדון.
11.30 „אלפרד היצ'קוק מגיש" – שם הפרק: „סיפור הצד האנושי". משחק כדורגל המשודר בטלוויזיה מופסק לפתע ועל המסך מופיע אדם הפונה אל קהל הצופים באזהרה נרגשת מפני יצורים מכוכב אחר העומדים להשתלט על כדור הארץ. הוא מקווה כי העתונאית, שהוא עומד לפגוש, תעזור לו בבלימת ההשתלטות, אך הדברים מתגלגלים אחרת.
11.55 חדשות הלילה.

ירדן: 3.50 סרטים מצויירים (עד' 1); 3.55 תן לי צ'אנס (עד' 1); 5.30 סרט עלילתי בצרפתית; 7.00 חדשות בצרפתית; 7.15 לקט שירים; 7.30 חדשות בעברית; 8.30 התבגרות, קומדיה; 9.10 קשת שבורה; 10.00 חדשות באנגלית; 10.10 האנטר; 11.10 קומדיה אנגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ויואלדי: קונצ'רטו בלה מינור לאבוב, כלי קשת וצ'מבלו (הסולנים מנגנו בהדרכת קלאודיו שימונה); טלמן: „עיניים אוהבות" קנטטה לסופרן, לאבוב ולבסו קונטינואו (א. שפייר/ סופראן/ ב. הוקה/ אבוב/ להקת קולגיום אמוראום; מוצארט: סונטה בלה מג'ור לפסנתר ק. 331 (דניאל ברנבוים); שוברט: שלישיה אופ. 99 לפסנתר כינור וצ'לו (השלישיה הישראלית: פורה ובתיהומר־ראבו); הוסיקה „רולי" אופ. 56 (התז. הפיל המלכותית/ מ. ביצם).
9.00 קונצרט בוקר – פורה: סונטה מס' 2 לצ'לו ולפסנתר אופ. 117 (פול טורטלייה/ ז'אן הובה); שומאן: 3 רומנסות אופ. 94 (ר. אילון/ חליל/ י. שילה/ פסנתר); ובר: קטע קונצרטי בפה מינור לפסנתר ולתזמורת אופ. 79 (פרוהל/ פסנתר/ תז. רדיופון/ הרבט בלומשטט; מוצארט: סימפוניה מס' 40 במול מינור ק. 550 (התז. הסימפונית הלונדונית/ ק. אבנדה); פרגולזי: „סטאבאט מאטר" לסופרן, אלט כלי קשת וקונטינואו (התז. ...; ... / ק. אבארנו; שטמיץ: קונצ'רטו ברה מג'ור לויולה ולתזמורת (תז. פילהרמונית הונגריקה/ ריינהארט; טלמן: סוויטה תנינית בלה מג'ור (התז. הקאמ. של ... / א. פרנסיס).
11.57 פינת השיר משירי יוכבד בת מרים
12.00 אמנים באולפן – ריימון חיא סנור/ אלוד בימנקי/ פסנתר/ – להם: שירים עבריים; מלאריל: 6 שירים ספרדיים; רבמי: 3 שירים של טולדמה.
13.05 בהאזנה נינוחה –
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – אשר בן יוחנן: קונצ'רטו לכלי קשת (הסינפונייטה הישראלית, באר־שבע/ א. קוסמה); משה קילון: שקיעה כפרית (ר. טל/ חליל/ דומנור ביולי/ קלרנית/ ר' פליגבסון); לוצ'אנו ברי: סינפוניה (הסווינגל סינגרס החדשים/ ג. סווינגל עם התז. הלאומית של צרפת בולז).
16.00 מוסיקה ליום ראשון – קלאודיו מונטוורדי: „קונפיטבור טיבי, דומינה" (א. קירקבי (סופרן) א. טפירול (טנור) והבריי „שיחות הכליס" / ת. גודמן; מוצארט: מיסת ההכתרה ק. 317 (מקה. קינגס קולג' מקיימברידג' והתז. הקאמ. האנגלית/ ס. קלברוי; ברהמס: רקויאם גרמני (ג. יאנוביץ/ ת. קראוזה/ מקה. האופרה המלכותית של וינה והתז. הפיל של וינה/ ב. היטינק).
18.00 דפי פסנתר – מוצארט: סונטה בלה מינור ק. 310 (א. ברנדל; שובאן: „פרפיוד" אופ. 2 א. שיף; ליסט: „ונציה והאפולי" (חורחה בולט).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי –
22.30 קונצרט קצר.
23.00 ממוזכר ובתנה – ... הקונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת

רשת א'

10.05 שירקוד – מחולות ושירים ישראליים.
15.30 האוניברסיטה המשודרת – צרפתית למתקדמים שעור מס' 36.
16.05 הדיו עשרה – מגזין נוער, בתכני נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.

22.05 תפוח ועץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם „יצירתיות אצל ילדים".

רשת ב'

18.06 מסיבת עיתונאים.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבין דודי – פיוט ותרבה.
22.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים.
00.15 להאזין בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 ארום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
16.30 פתיחת ארועי שנת הארבעים – שידור ישיר מבית הנשיא של טקס פתיחת ארועי שנת ה־40 למדינה.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 רדיו ספורט – מגזין ספורט. צה"ל 2
19.05 רדיו רדיו.
20.05 סבבסבים.
21.00 הגדעה לטייקה אמיר ז"ל – שידור חי מהופע של אמני ישראל.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הג'ז הזה.
23.55 שיחת חצות – עם עו"ד ציונה מטל – סגנית ראש עירית הרצליה.
00.05 ציפורי לילה־משתנות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרסים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 הגנה.
09.05 טלרדיה.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 „שמע ישראל".
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 סבב הבוקר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.58 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אא בב".
12.50 מה נשמע.
13.05 מוצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 שירים ושעורים.
17.55 קאדוזי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בחורה לאוסף.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תסעו.
10.05 רבדים סובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה ומוזמנת.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 הדיס הדיס ומוזרים.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 צלילי בוקר.
06.30 שקופים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שעה עם אהליי יניב.
11.05 נבון לעכשיו.
13.05 אחר אחד.
14.05 זה רה מי.
15.05 שירים להם.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולם.
18.54 הדעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הרגע ותלא כיסף.
23.05 עשרים הרגע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שימו לב לשדור F.M.

סרטים

■ תל־אביב

אסתר: המודד 9.45, 7.30, 5
אלנבי: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: מונטי פייטון – צחוב הזקן 23.15
בן־יהודה: מרדף לחוס 9.30, 7.15, 5
גורדון: השכונה שלנו 9.30, 7.30, 5
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.20, 5
דיזנגוף 1: שם הורד 9.45, 7.30, 4.30, 1.30, 11
דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5.15, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: שירותים אישיים 9.45, 7.30, 5.15, 3, 1, 11
דקל: האלמנה השחורה 9.30 7.15
דרייב־אין: שומר ראש 9.45, 7.45 וחצות – סקס.
הוד: צעיר מכדי למות 9.30 7.15, 5
הקלנוע (בית ציוני אמריקה): לה כרוואנה 5.00 סבלול 9.30, 7.30
חן 1: פגישה עיוורת 9.50, 7.30, 5
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.25, 5
חן 3: הנוכל האוהבת המאוהבת 9.55, 7.35, 5
חן 4: נשק קטלני 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: אני החובה 9.50, 7.25, 5, 2, 11
לב 1: המשפחה 9.50, 7.15, 4.40, 2
לב 2: גברים, גברים... 10, 8, 5, 2
לב 3: ימי הרדיו 7.50, 5, משפחת המלוכלכים 9.45, 2
לב 4: נרדפי החוק 10, 7.50, 5, 2
לימור: סועק חושני 9.30, 7.15, 5
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מלונוע קיץ במוזיאון: לורי אנדרסון – בית האמצים 9.00
מקסים: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 5
סינמטק: בייבי אריזונה 9.40, 7.30, 5
אזאגנודה 9.30
סינמה 1: נינג'ה אמריקאי 3 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.40, 7.30, 5
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
התיאטרון הישראלי: נשים, נשים, נשים 7
פאר: לא שם דין 9.30 7.30
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4, 2, 12
רודי 23.30
צפון: ז'אן דה פלורט 9.30, 7, 4
שחף: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
תמוז – התפתקאותיו שלא ... של בלשום בעל הביצים העוקרת 9.40, 7.30
תכלת: המנת מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: הוכיקס 9.50, 7.15, 5
תמונה הישראלית: מנה גבוה 9.50

■ ירושלים

אדיסון: כלא הילטון 9.15, 7, 4.30
אורגיל: לחם עם בכור 9, 7, 4.30
אורין 1: לא שם דין 9, 7, 4.30
אור 2: מרדף לחוס 9, 7, 4.30
אור 3: לא יכולה בלי זה 9, 7, 4.30 תעלול קטלני 23.15
אור 4: צעיר מכדי למות 9, 7, 4.30 דלתא 23.15
אור 5: קשה קלה קיר 9, 7, 4.30 שיער 23.15
אור גיל: בייבי אריזונה 9.15, 7.15, 4.30
לאסי שובי הביתה 4.15
הדולר המר 7.30
בית אגרון: מכבסה יפהפיה שלי 5.45
הצבע ארגמן 9.15
האולם הקטן במוזיאון האמנות: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
כנסיה: סוד ההצלחה 9.15, 7, 4.30
מיטשל: המשפחה 9.15, 7.15
סמדר: אני החובה 9.15, 7
עדן: הוכיקס 9, 7, 4.30
רון: האלמנה השחורה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: נשיקה ארוכה 9.30, 7

■ חיפה

אורה: צעיר מכדי למות 9.15, 7, 4.30
אורלי: המנת מעבר לפינה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: שומר ראש 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: האלמנה השחורה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: הוכיקס 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: גבר מאוהב 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.10, 6.45, 4.15
פאר: המודד 9.15, 7, 4.30
קולנוע: לא שם דין 9.15, 7.15, 4.30
רון: משפחת פלודר 9, 7, 4.30

רב גת 1: פגישה עיוורת 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: אני החובה 9.15, 7, 4.30

■ קריות חיפה

ספיר: המודד 9.15, 7
סביון: כלו לחגעש הגדול 9.15, 7
אודיטוריום: סגור
בית הקפה: מכסו פראי 9.15, 7
היכל: חתך אמריקאי 9.15, 7.15
ריגן: סוד ההצלחה 9.30, 7.15

■ אשדוד

אסתר: סוד ההצלחה 9.30
אשדוד: קרבב קרבב 2 7.15 לא שם דין 9.30

■ אשקלון

אסתר: מפרץ מוסקיטו 9.30, 7.30
מאיר: לא שם דין 9.30, 7.30
רחל: לבו של אנג'ל 9.30, 7.30

■ באר־שבע

קרן: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7, 4.30

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.15, 5
מלך רוטשילד: שירותים אישיים 9.30, 7.15
כוכב: קוסטו 7
אורקיל עכשיו 9.30

■ עפולה

משה: כלא הילטון 9

■ חולון ■ בת ים

אימה: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
מגדל: המודד 9.30, 7.30, 4.30
מכבי: הוכיקס 9.30, 7.15, 5

עצמאות: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
ריטה: חתך אמריקאי 9.30, 7.15

■ טבריה

אופיר: סגור

■ כפר־סבא ■ רעננה

עתל: שירותים אישיים 9.15, 7
תן: שם הורד 9.15, 7
אורות: סגור
בית ברל: 9½ שבועות של שכרון חושים 10, 8

■ לוד ■ רמלה

אורלי: סגור

■ נהריה ■ עכו

היה: חבושים ללא מטוכנים 9.15, 7.15
רהב: נעת לייזר 9.15, 7.15

בת ים: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30
אורה: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30
אורדפורדיום: שירותים אישיים 9.30, 7.15

■ נתניה

סמדרה: מכסה פראי 9.15, 7, 5
הדר: גבר בלי 9.30, 7.15
אסתר: פולטרגייסט 2 9.15, 7, 5
שרון: הוכיקס 9.15, 7, 5

■ קרית אונו

כוכבים: סגור

■ פתח־תקוה

שלום: קרוקודיל דנדי 9.50, 7.15
היכל 1: הוכיקס 9.30, 7.15, 5
היכל 2: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
היכל 3: שם הורד 9.30, 7, 4.30

■ ראשון־לציון ■ רחובות

ג.ג. רון 1: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
מגדל: סגור
ראשון: המודד 9.30, 7.15
בית העם: ללא רחמים 8.30
חדר: שם הורד 8, 10
רון: המודד 8, 10

■ רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: פגישה עיוורת 9.40, 7.30
ארמון: המודד 9.40, 7.30, 5
לילי: לא שם דין 9.30, 7.30
הדר: הוכיקס 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.20, 5
רב גן 2: הנוכל המהוגן 9.40, 9.30, 5
רב גן 3: אני החובה 9.45, 7.30, 5
רב גן 4: לבו של אנג'ל 9.45, 7.30, 5
שביט: קרוקודיל דנדי 9.50, 7.15